

DIREKTIVA (EU) 2023/959 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 10. maja 2023****o spremembi Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji ter Sklepa (EU) 2015/1814 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Pariški sporazum ⁽⁴⁾, sprejet 12. decembra 2015 na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum), je začel veljati 4. novembra 2016. Pogodbenice Pariškega sporazuma so se dogovorile, da bodo dvig globalne povprečne temperature omejile na precej pod 2 °C glede na predindustrijske ravni in da bodo nadaljevale prizadevanja, da dvig temperature ne bi presegel 1,5 °C glede na predindustrijske ravni. Ta zaveza je bila okrepljena s sprejetjem Glasgowskega podnebnega pakta 13. novembra 2021 v okviru UNFCCC, v katerem je Konferenca pogodbenic UNFCCC, ki ima vlogo zasedanja pogodbenic Pariškega sporazuma, priznala, da bodo vplivi podnebnih sprememb veliko manjši pri dvigu temperature za 1,5 °C v primerjavi z 2 °C, in se odločila, da si bo prizadevala za omejitev dviga temperature na 1,5 °C.
- (2) Nujnost ohranitve cilja Pariškega sporazuma glede omejitve dviga na 1,5 °C je postala še pomembnejša po ugotovitvah Medvladnega panela o podnebnih spremembah v njegovem šestem ocenjevalnem poročilu, da je globalno segrevanje mogoče omejiti na 1,5 °C le, če se v tem desetletju nemudoma močno in trajno zmanjšajo globalne emisije toplogrednih plinov.
- (3) Spopadanje s podnebnimi in okoljskimi izzivi ter doseganje ciljev Pariškega sporazuma sta osrednji del sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (v nadaljnjem besedilu: evropski zeleni dogovor).
- (4) Evropski zeleni dogovor združuje obsežen sklop ukrepov in pobud, ki se vzajemno krepijo in katerih cilj je doseči podnebno nevtralnost v Uniji do leta 2050, in določa novo strategijo za rast, katere cilj je preoblikovati Unijo v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, v katerem bo gospodarska rast ločena od rabe virov. Njegov cilj je tudi zavarovati, ohraniti in poživiti naravni kapital Unije ter zaščititi zdravje in dobrobit državljanov pred z okoljem povezanimi tveganji in vplivi. Delavci iz različnih sektorjev ta prehod občutijo na različne načine. Hkrati ta prehod zadeva tudi enakost spolov ter ima poseben učinek na nekatere prikrajšane in ranljive skupine, kot so starejši, invalidi, osebe z manjšinskim etničnim ali rasnim poreklom

⁽¹⁾ UL C 152, 6.4.2022, str. 175.⁽²⁾ UL C 301, 5.8.2022, str. 116.⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 18. aprila 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 25. aprila 2023.⁽⁴⁾ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

ter posamezniki in gospodinjstva z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki. Pomeni tudi večji izziv za nekatere regije, zlasti strukturno prikrajšane in obrobne regije ter na otokih. Zato je treba zagotoviti, da je prehod pravičen in vključujoč ter da pri njem nihče ne bo prezrt.

- (5) Unija je 17. decembra 2020 UNFCCC predložila svoj nacionalno določeni prispevek, potem ko ga je odobril Svet. Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, kakor je bila spremenjena, med drugim z Direktivo (EU) 2018/410 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾, je eden od instrumentov, navedenih v splošnem opisu cilja v Prilogi k tej predložitvi, ki ga je treba spremeniti glede na okrepljeni cilj do leta 2030. Svet je v sklepih z dne 24. oktobra 2022 navedel, da je pripravljen čim prej po zaključku pogajanj o bistvenih elementih svežnja „Pripravljeni na 55“ ustrezno posodobiti nacionalno določene prispevke Unije in njenih držav članic v skladu z odstavkom 29 Glasgowskega podnebne pakta, da bi upoštevali, kako se s končnim izidom bistvenih elementov svežnja „Pripravljeni na 55“ uresničuje krovni cilj Unije, o katerem se je Evropski svet dogovoril decembra 2020. Ker je sistem EU za trgovanje z emisijami (EU ETS), vzpostavljen z Direktivo 2003/87/ES, temelj podnebne politike Unije in njeno ključno orodje za stroškovno učinkovito zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, so spremembe Direktive 2003/87/ES, vključno z njenim področjem uporabe, ki bodo sprejete s to direktivo, del bistvenih elementov svežnja „Pripravljeni na 55“.
- (6) Nujnost in vrednost uresničenja evropskega zelenega dogovora sta se še povečali zaradi zelo hudih posledic pandemije COVID-19 za zdravje, življenjske in delovne pogoje ter blaginjo državljanov Unije. Te posledice so pokazale, da morata naša družba in naše gospodarstvo izboljšati svojo odpornost v zvezi z zunanjimi pretresi in ukrepati zgodaj, da bi preprečili ali ublažili posledice zunanjih pretresov na pravičen način, pri katerem ne bo nihče prezrt, vključno s tistimi, ki jim grozi energetska revščina. Evropski državljani še naprej izražajo trdna stališča, da to velja zlasti za podnebne spremembe.
- (7) Unija se je v posodobljenem nacionalno določenem prispevku, ki ga je 17. decembra 2020 predložila sekretariatu UNFCCC, zavezala, da bo do leta 2030 neto emisije toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu Unije zmanjšala za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990.
- (8) Unija je s sprejetjem Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ v zakonodajo vključila cilj podnebne nevtralnosti v celotnem gospodarstvu najpozneje do leta 2050 in cilj doseganja negativnih emisij po tem letu. Navedena uredba določa tudi zavezujoč cilj Unije za domače zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov (emisij, potem ko se odštejejo odvzemi) za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990, pa tudi, da si mora Komisija prizadevati za uskladitev vseh prihodnjih osnutkov ukrepov ali zakonodajnih predlogov, tudi proračunskih, s cilji navedene uredbe, če pa uskladitev ni dosežena, mora v okviru ocene učinka, priložene tem predlogom, navesti razloge za to.
- (9) Vsi gospodarski sektorji morajo prispevati k doseganju zmanjšanja emisij, ki je bilo vzpostavljeno z Uredbo (EU) 2021/1119. Zato bi bilo treba cilj EU ETS prilagoditi tako, da bo v skladu s ciljem zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za celotno gospodarstvo do leta 2030, ciljem glede podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050 in ciljem doseganja negativnih emisij po tem letu, kot je določeno v Uredbi (EU) 2021/1119.

⁽⁵⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2018/410 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2018 o spremembi Direktive 2003/87/ES za krepitev stroškovno učinkovitega zmanjšanja emisij in nizkoogljičnih naložb ter Sklepa (EU) 2015/1814 (UL L 76, 19.3.2018, str. 3).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

- (10) EU ETS bi moral spodbujati proizvodnjo v napravah, ki deloma zmanjšujejo ali v celoti odpravljajo emisije toplogrednih plinov. Zato bi bilo treba opis nekaterih vrst dejavnosti iz Priloge I k Direktivi 2003/87/ES spremeniti, da se zagotovi, da so naprave, ki izvajajo dejavnost iz navedene priloge in dosega prag zmogljivosti, ki se nanaša na isto dejavnost, vendar ne izpuščajo nobenih toplogrednih plinov, vključene na področje uporabe EU ETS, s čimer se zagotovi enaka obravnava naprav v zadevnih sektorjih. Poleg tega bi morala brezplačna dodelitev za proizvodnjo proizvoda kot vodilni načeli upoštevati potencial materialov za krožno uporabo in dejstvo, da bi referenčna vrednost morala biti neodvisna od surovine ali vrste proizvodnega procesa, kadar imajo proizvodni procesi enak namen. Zato je treba spremeniti opredelitev proizvodov ter procesov in emisij, zajetih za nekatere referenčne vrednosti, za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev za naprave, ki uporabljajo nove tehnologije, ki deloma zmanjšujejo ali v celoti odpravljajo emisije toplogrednih plinov, in naprave, ki uporabljajo obstoječe tehnologije. Ne glede na vodilni načeli bi bilo treba v revidiranih referenčnih vrednostih za obdobje 2026–2030 še naprej razlikovati med primarno in sekundarno proizvodnjo jekla in aluminija. Poleg tega je treba ločiti posodobitev referenčnih vrednosti za rafinerije in vodik, da bi se upošteval čedalje večji pomen proizvodnje vodika, vključno z zelenim vodikom, zunaj sektorja rafinerij.
- (11) Po spremembi opredelitev proizvodov ter procesov in emisij, zajetih za nekatere referenčne vrednosti, je treba zagotoviti, da proizvajalci ne prejmejo dvojnega nadomestila za iste emisije z brezplačno dodelitvijo in nadomestilom posrednih stroškov, ter tako ustrezno prilagoditi finančne ukrepe za nadomestilo posrednih stroškov, ki se prenesejo v cene električne energije.
- (12) Direktiva Sveta 96/61/ES ⁽⁸⁾ je bila razveljavljena z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾. Sklice na Direktivo 96/61/ES v členu 2 Direktive 2003/87/ES in Prilogi IV k navedeni direktivi bi bilo treba ustrezno posodobiti. Zaradi nujne potrebe po zmanjšanju emisij v celotnem gospodarstvu bi morale imeti države članice možnost, da poleg mejnih vrednosti emisij, sprejetih na podlagi Direktive 2010/75/EU, sprejmejo ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, vključenih v EU ETS, tudi na podlagi drugih politik.
- (13) Komisija v svojem sporočilu z 12. maja 2021 z naslovom „Pot do zdravega planeta za vse – akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal“ poziva k usmerjanju Unije proti ničelnemu onesnaževanju do leta 2050 z zmanjšanjem onesnaževanja zraka, sladke vode, morja in tal na ravni, ki predvidoma niso več škodljive za zdravje in naravne ekosisteme. Z ukrepi na podlagi Direktive 2010/75/EU, ki je glavni instrument za uravnavanje emisij onesnaževal zraka, vode in tal, je pogosto mogoče zmanjšati tudi emisije toplogrednih plinov. V skladu s členom 8 Direktive 2003/87/ES bi morale države članice zagotoviti uskladitev zahtev za izdajo dovoljenj na podlagi Direktive 2003/87/ES in zahtev za izdajo dovoljenj na podlagi Direktive 2010/75/EU.
- (14) Ob upoštevanju, da je z novimi inovativnimi tehnologijami pogosto mogoče zmanjšati emisije toplogrednih plinov in onesnaževal, je pomembno zagotoviti sinergije med ukrepi, s katerimi se zmanjšajo tako emisije toplogrednih plinov kot onesnaževal, zlasti Direktivo 2010/75/EU, ter pregledati njihovo uspešnost v zvezi s tem.
- (15) Opredelitev proizvajalcev električne energije je bila uporabljena za določitev največje količine brezplačno dodeljenih pravic industriji v obdobju 2013–2020, vendar je to pripeljalo do različnega obravnavanja obratov za soproizvodnjo toplote in električne energije v primerjavi z industrijskimi obrati. Za spodbujanje uporabe soproizvodnje z visokim izkoristkom in izenačitev konkurenčnih pogojev za vse naprave, ki prejmejo brezplačno dodelitev za proizvodnjo toplote in daljinsko ogrevanje, bi bilo treba vse sklice na proizvajalce električne energije v Direktivi 2003/87/ES črtati. Poleg tega Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/331 ⁽¹⁰⁾ določa podrobnosti v zvezi z upravičenostjo vseh industrijskih procesov do brezplačne dodelitve. Zato so določbe o zajemanju in shranjevanju ogljika iz člena 10a(3) Direktive 2003/87/ES zastarele in bi jih bilo treba črtati.

⁽⁸⁾ Direktiva Sveta 96/61/ES z dne 24. septembra 1996 o celovitem preprečevanju in nadzoru onesnaževanja (UL L 257, 10.10.1996, str. 26).

⁽⁹⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

⁽¹⁰⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/331 z dne 19. decembra 2018 o določitvi prehodnih pravil za usklajeno brezplačno dodelitev pravic do emisije na ravni Unije v skladu s členom 10a Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 59, 27.2.2019, str. 8).

- (16) Toplogredne pline, ki se ne izpuščajo neposredno v ozračje, bi bilo treba šteti za emisije v okviru EU ETS, pravice za te emisije pa predati, če se ne shranjujejo na kraju shranjevanja v skladu z Direktivo 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾ ali so trajno kemično vezane v proizvodni tako, da ne vstopijo v ozračje pri običajni uporabi in ne vstopijo v ozračje pri vseh običajnih dejavnostih po koncu življenjske dobe proizvoda. Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov za določitev pogojev, v skladu s katerimi je treba šteti, da so toplogredni plini trajno kemično vezani v proizvodni tako, da ne vstopijo v ozračje pri običajni uporabi in ne vstopijo v ozračje pri vseh običajnih dejavnostih po koncu življenjske dobe proizvoda, vključno s pridobivanjem certifikata za odvzem ogljika, kadar je ustrezno, ob upoštevanju regulativnega razvoja v zvezi s certificiranjem odvzemov ogljika. Običajne dejavnosti po koncu življenjske dobe proizvoda bi bilo treba razumeti široko, zajemajoč vse dejavnosti, ki potekajo po koncu življenjske dobe proizvoda, vključno s ponovno uporabo, ponovno izdelavo, recikliranjem in odstranjevanjem, kot sta sežiganje in odlaganje na odlagališčih.
- (17) Dejavnost mednarodnega pomorskega prometa, ki jo sestavljajo plovbe med pristaniščema pod jurisdikcijo dveh različnih držav članic ali med pristaniščem pod jurisdikcijo države članice in pristaniščem zunaj jurisdikcije katere koli države članice, je edini način prometa, ki ni bil vključen v pretekle zaveze Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Emisije iz goriv, prodanih v Uniji za plovbe iz ene države članice v drugo državo članico ali tretjo državo, so se od leta 1990 povečala za približno 36 %. Te emisije obsegajo skoraj 90 % vseh emisij iz plovbe v Uniji, saj so se emisije iz goriv, prodanih v Uniji za plovbe z odhodom in prihodom v isti državi članici, od leta 1990 zmanjšale za 26 %. Po scenariju brez sprememb se bodo emisije iz dejavnosti mednarodnega pomorskega prometa po napovedih povečale za približno 14 % med letoma 2015 in 2030 ter za 34 % med letoma 2015 in 2050. Če se bo vpliv dejavnosti pomorskega prometa na podnebne spremembe povečeval v skladu z napovedmi, bo resno ogrozil zmanjšanja, dosežena v drugih sektorjih za boj proti podnebnim spremembam, s tem pa tudi uresničitev cilja zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu do leta 2030, cilja Unije glede podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050 in cilja doseganja negativnih emisij po tem letu, kot je določeno v Uredbi (EU) 2021/1119, ter cilji Pariškega sporazuma.
- (18) Komisija je leta 2013 sprejela strategijo za postopno vključevanje emisij iz pomorskega prometa v politiko Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. V okviru tega pristopa je Unija najprej z Uredbo (EU) 2015/757 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾ vzpostavila sistem za spremljanje emisij iz pomorskega prometa, poročanje o njih in njihovo preverjanje, nato pa naj bi določila cilje za zmanjšanje za pomorski promet in uporabo tržnega ukrepa. V skladu z zavezo sozakonodajalcev, izraženo v Direktivi (EU) 2018/410, bi se morali ukrepi Mednarodne pomorske organizacije (IMO) ali Unije začeti izvajati od leta 2023, vključno s pripravljanim delom za sprejetje in izvajanje ukrepa za zagotovitev, da sektor ustrezno prispeva k prizadevanjem, potrebnim za uresničitev ciljev, dogovorjenih s Pariškim sporazumom, ter ustrezno obravnavo s strani vseh deležnikov.
- (19) Na podlagi Direktive (EU) 2018/410 bi morala Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu poročati o napredku, ki ga je IMO dosegla v zvezi z ambicioznim ciljem zmanjšanja emisij in povezanimi ukrepi, za zagotovitev, da pomorski promet ustrezno prispeva k prizadevanjem, potrebnim za uresničitev ciljev, dogovorjenih s Pariškim sporazumom. V okviru IMO potekajo prizadevanja za omejitev globalnih emisij iz pomorskega prevoza, kar bi bilo treba spodbujati, vključno s hitrim izvajanjem Začetne strategije IMO za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov z ladij, sprejete leta 2018, ki se nanaša tudi na morebitne tržne ukrepe za spodbujanje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v mednarodnem ladijskem prevozu. Čeprav je bil pred nedavnim dosežen napredek v okviru IMO, to do sedaj ni zadostovalo za uresničitev ciljev Pariškega sporazuma. Glede na mednarodni značaj ladijskega prevoza je pomembno, da države članice in Unija s svojimi pristojnostmi sodelujejo s tretjimi državami, da bi povečali diplomatska prizadevanja za okrepitev globalnih ukrepov in dosegli napredek pri razvoju globalnega tržnega ukrepa na ravni IMO.

⁽¹¹⁾ Direktiva 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L 140, 5.6.2009, str. 114).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2015/757 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremljanju emisij ogljikovega dioksida iz pomorskega prevoza, poročanju o njih in njihovem preverjanju ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 123, 19.5.2015, str. 55).

- (20) Emisije ogljikovega dioksida (CO₂) iz pomorskega prometa znašajo približno 3 do 4 % emisij Unije. Komisija je v evropskem zelenem dogovoru navedla, da namerava sprejeti dodatne ukrepe za obravnavanje emisij toplogrednih plinov v pomorskem prometu v okviru košarice ukrepov, na podlagi katerih bo lahko Unija dosegla svoje cilje glede zmanjšanja emisij. V okviru tega bi bilo treba spremeniti Direktivo 2003/87/ES, da bi se pomorski promet vključil v EU ETS in zagotovi, da ta sektor prispeva pravičen delež k povečanim podnebnim ciljem Unije in ciljem Pariškega sporazuma, v katerem je v členu 4(4) navedeno, da bi morale razvite pogodbenice še naprej imeti vodilno vlogo pri sledenju ciljem zmanjšanja emisij, ki zajema celotno gospodarstvo, države v razvoju pa se spodbuja, da sčasoma preidejo k ciljem zmanjševanja ali omejevanja emisij, ki zajemajo celotno gospodarstvo. Emisije iz mednarodnega letalstva zunaj Evrope naj bi bile od januarja 2021 omejene z globalnim tržnim ukrepom, vendar ukrepa, ki bi omejil ali oblikoval cene emisij iz pomorskega prometa, še ni. Zato je primerno, da EU ETS zajema delež emisij pri plovbah med pristaniščem pod jurisdikcijo države članice in pristaniščem pod jurisdikcijo tretje države, pri čemer se lahko tretja država odloči o ustreznem ukrepu v zvezi s preostalim deležem emisij.

Zato bi morala razširitev EU ETS na pomorski promet vključevati polovico emisij z ladij, ki opravljajo plovbe s prihodom v pristanišče pod jurisdikcijo države članice iz pristanišča zunaj jurisdikcije države članice, polovico emisij z ladij, ki opravljajo plovbe z odhodom iz pristanišča pod jurisdikcijo države članice in prihodom v pristanišče zunaj jurisdikcije države članice, vse emisije z ladij, ki opravljajo plovbe s prihodom v pristanišče pod jurisdikcijo države članice iz pristanišča pod jurisdikcijo države članice, in vse emisije v pristanišču pod jurisdikcijo države članice. Ta pristop je bil opredeljen kot praktičen način za rešitev vprašanja skupnih, a različnih odgovornosti in zmogljivosti, kar je bil dolgoletni izziv v okviru UNFCCC. Z zajetjem deleža emisij iz vstopnih in izstopnih plovb med Unijo in tretjimi državami se zagotovi uspešnost EU ETS, zlasti s povečanjem vpliva ukrepa na okolje v primerjavi z geografskim območjem uporabe, omejenim na plovbe v Uniji, hkrati pa se omejita tveganje postankov v pristaniščih z namenom izogibanja, in tveganje selitve dejavnosti pretovarjanja zunaj Unije. Za zagotovitev nemotene vključitve sektorja v EU ETS bi se moralo predajanje pravic ladjarskih družb postopoma povečati v zvezi s preverjenimi emisijami, sporočenimi za leti 2024 in 2025.

Kadar se preda manj pravic v primerjavi s preverjenimi emisijami za pomorski promet v navedenih letih, bi bilo treba po vsakoletni določitvi razlike med preverjenimi emisijami in predanimi pravicami ukiniti količino pravic, ki ustreza tej razliki, da bi se zaščitila okoljska celovitost sistema. Ladjarske družbe bi morale od leta 2026 predati število pravic, ki ustreza vsem njihovim preverjanim emisijam. Čeprav je vpliv pomorskega prometa na podnebje predvsem posledica njegovih emisij CO₂, predstavljajo znaten delež emisij z ladij tudi emisije, ki niso CO₂. V skladu s četrto študijo Mednarodne pomorske organizacije o toplogrednih plinih iz leta 2020 so se emisije metana v obdobju 2012–2018 znatno povečale. Emisije metana in dušikovega oksida se bodo verjetno sčasoma povečevale, zlasti z razvojem plovil, ki jih poganja utekočinjeni zemeljski plin ali drugi viri energije. Vključitev emisij metana in dušikovega oksida bi koristila okoljski celovitosti in spodbudila dobre prakse. Te emisije bi bilo treba najprej vključiti v Uredbo (EU) 2015/757 od leta 2024, v EU ETS pa od leta 2026.

- (21) Razširitev področja uporabe Direktive 2003/87/ES na pomorski promet bo povzročila spremembe stroškov takega prometa. Ta razširitev področja uporabe bo vplivala na celotno Unijo, saj ima blago, ki se po morju prevaža v pristanišča znotraj Unije in iz njih, poreklo ali namembni kraj v različnih državah članicah, tudi v neobalnih državah članicah. Dodelitev pravic, ki jih bodo države članice prodale na dražbi, se zato načeloma ne bi smela spremeniti kot posledica vključitve dejavnosti pomorskega prometa in bi morala vključevati vse države članice. Kljub temu učinek na države članice ne bo enak. Učinku razširitve bodo najbolj izpostavljene zlasti države članice, ki so močno odvisne od ladijskega prevoza. Razširitev EU ETS na pomorski promet bo bolj prizadela države članice z obsežnim pomorskim sektorjem v primerjavi z njihovo relativno velikostjo. Zato je ustrezno navedenim državam članicam zagotoviti dodatno časovno omejeno pomoč v obliki dodatnih pravic, s katerimi se podpre razogljčenje pomorskih dejavnosti in krijejo nastali upravni stroški. Pomoč bi bilo treba postopoma uvajati vzporedno z uvedbo obveznosti predaje in bi tako imela v teh državah članicah večji učinek. V okviru pregleda Direktive 2003/87/ES bi morala Komisija preučiti ustreznost te dodatne pomoči, zlasti glede na razvoj števila ladjarskih družb, za katere so pristojne različne države članice.

- (22) EU ETS bi moral znatno prispevati k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov iz pomorskih dejavnosti in povečanju učinkovitosti v zvezi s takimi dejavnostmi. Uporaba prihodkov iz EU ETS na podlagi člena 10(3) Direktive 2003/87/ES bi morala med drugim vključevati spodbujanje podnebju prijaznega prometa in javnega prevoza v vseh sektorjih.
- (23) Za obnovo flot ladij, klasificiranih za plovbo v ledu, in razvoj inovativne tehnologije, ki zmanjšuje emisije takih ladij, bosta potrebna čas in finančna podpora. Ladje, klasificirane za plovbo v ledu, trenutno zaradi svoje zasnove, ki jim omogoča, da plujejo v ledenih razmerah, porabijo več goriva in izpuščajo več emisij v primerjavi z ladjami podobne velikosti, ki so zasnovane le za plovbo v odprtih vodah. Zato bi bilo treba na podlagi te direktive uvesti metodo, ki bo nevtralna glede zastave in bo do 31. decembra 2030 omogočila zmanjšanje pravic, ki naj bi jih ladjarske družbe predale na podlagi kategorizacije njihovih ladij za plovbo v ledu.
- (24) Otoki, ki nimajo cestne ali železniške povezave s celino, so bolj odvisni od pomorskega prometa kot druge regije, njihova povezljivost pa je odvisna od pomorskih povezav. Da bi otokom z majhnim številom prebivalstva pomagali, da po vključitvi dejavnosti pomorskega prometa na področje uporabe Direktive 2003/87/ES ostanejo povezani, je ustrezno, da se državi članici zagotovi možnost, da za določene dejavnosti pomorskega prometa z otoki z manj kot 200 000 stalnimi prebivalci zahteva začasno odstopanje od obveznosti predaje na podlagi navedene direktive.
- (25) Države članice bi morale imeti možnost zahtevati, da se transnacionalna pogodba o opravljanju javne službe ali transnacionalna obveznost javne službe med dvema državama članicama začasno izvzame iz nekaterih obveznosti na podlagi Direktive 2003/87/ES. Ta možnost bi morala biti omejena na povezave med državo članico brez kopenske meje z drugo državo članico in geografsko najbližjo državo članico, kot je pomorska povezava med Ciprom in Grčijo, ki je ni že več kot dve desetletji. To začasno odstopanje bi prispevalo k obravnavi nujne potrebe po opravljanju storitev v splošnem interesu in zagotoviti povezljivost ter ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo.
- (26) Ob upoštevanju posebnih značilnosti in stalnih omejitev najbolj oddaljenih regij Unije, kot so priznane v členu 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), in zaradi njihove velike odvisnosti od pomorskega prometa bi bilo treba posebno pozornost nameniti ohranjanju dostopnosti takih regij in učinkovite povezljivosti s pomorskim prometom. Zato bi bilo treba zagotoviti začasno odstopanje od nekaterih obveznosti na podlagi Direktive 2003/87/ES za emisije iz dejavnosti pomorskega prometa med pristaniščem v najbolj oddaljeni regiji države članice in pristaniščem v isti državi članici, vključno s pristanišči v isti najbolj oddaljeni regiji in drugi najbolj oddaljeni regiji iste države članice.
- (27) Določbe Direktive 2003/87/ES v zvezi z dejavnostmi pomorskega prometa bi bilo treba še naprej pregledovati ob upoštevanju prihodnjega razvoja dogodkov na mednarodni ravni in mednarodnih prizadevanj za doseganje ciljev Pariškega sporazuma, vključno z drugim pregledom globalnega stanja leta 2028 in poznejšimi globalnimi pregledi vsakih pet let po tem, namenjenimi zbiranju informacij za zaporedne nacionalno določene prispevke. Te določbe bi bilo treba pregledati tudi, če bi IMO sprejela globalni tržni ukrep za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz pomorskega prometa. V ta namen bi morala Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo v 18 mesecih po sprejetju takega ukrepa in preden ta začne delovati. Komisija bi morala v tem poročilu preučiti cilj globalnega tržnega ukrepa v luči ciljev Pariškega sporazuma, njegovo splošno okoljsko celovitost, vključno s primerjavo z določbami Direktive 2003/87/ES, ki se nanašajo na pomorski promet, ter vsa vprašanja, povezana s skladnostjo EU ETS in tega ukrepa. Komisija bi morala v svojem poročilu zlasti upoštevati raven sodelovanja pri tem globalnem tržnem ukrepu, njegovo izvršljivost, preglednost, sankcije za neskladnost, postopke za javno prispevanje, spremljanje, poročanje in preverjanje emisij, registrov in odgovornosti. Poročilo bi moral biti, kadar je ustrezno, priložen zakonodajni predlog za spremembo Direktive 2003/87/ES na način, ki je skladen s podnebnim ciljem Unije za leto 2030 in ciljem podnebne nevtralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119 ter s ciljem ohranjanja okoljske celovitosti in učinkovitosti podnebnih ukrepov Unije, da se zagotovi skladnost med izvajanjem globalnega tržnega ukrepa in EU ETS, pri čemer se je treba izogniti kakršnemu koli znatnemu dvojnemu bremenu, ter s tem opozori na pristojnost Unije, da v skladu z obveznostmi iz Pariškega sporazuma poskrbi za svoj delež emisij iz mednarodnih pomorskih prevozov.

- (28) Zaradi povečanih stroškov ladijskega prevoza, ki jih prinaša razširitev Direktive 2003/87/ES na dejavnosti pomorskega prometa, obstaja tveganje izogibanja, dokler ni vzpostavljen globalni tržni ukrep. Postanki v pristaniščih zunaj Unije z namenom izogibanja in premestitev dejavnosti pretovarjanja v pristanišča zunaj Unije ne bodo le zmanjšali okoljskih koristi internalizacije stroškov emisij iz dejavnosti pomorskega prevoza, temveč bodo lahko povzročili tudi dodatne emisije zaradi dodatne razdalje, prepotovane z namenom izogibanja zahtevam Direktive 2003/87/ES. Zato je ustrezno iz opredelitve „pristanišče postanka“ izključiti nekatere postanke v pristaniščih zunaj Unije. Ta izključitev bi morala biti usmerjena v pristanišča v bližini Unije, kjer je tveganje izogibanja največje. Omejitev 300 navtičnih milj od pristanišča pod jurisdikcijo države članice je sorazmeren odziv na izogibanje, ki bo uravnotežil dodatno breme in tveganje izogibanja. Poleg tega bi se morala izključitev iz opredelitve „pristanišče postanka“ uporabljati le za postanke kontejnerskih ladij v nekaterih pristaniščih zunaj Unije, kjer pretovarjanje zabojnikov predstavlja večino kontejnerskega prometa. Pri takih pošiljkah tveganje izogibanja v odsotnosti ukrepov za zmanjšanje tveganja vključuje tudi premik pristaniških vozlišč v pristanišča zunaj Unije, zaradi česar ima izogibanje še hujši učinek. Da bo ukrep sorazmeren in bo imel za posledico enako obravnavo, bi bilo treba upoštevati ukrepe v tretjih državah, ki imajo enakovreden učinek kot Direktiva 2003/87/ES.
- (29) Komisija bi morala pregledati delovanje Direktive 2003/87/ES v zvezi z dejavnostmi pomorskega prometa ob upoštevanju izkušenj z uporabo navedene direktive, vključno z odkrivanjem izogibanja, da se tako izogibanje prepreči že v zgodnji fazi, in nato predlagati ukrepe za zagotovitev uspešnosti navedene direktive. Taki ukrepi bi lahko vključevali povečane zahteve za predajo za plovbe, pri katerih je tveganje izogibanja večje, na primer v pristanišče v bližini Unije in iz njega, v tretji državi, ki ni sprejela ukrepov, podobnih Direktivi 2003/87/ES.
- (30) Emisije z ladij z bruto tonažo manj kot 5 000 ton predstavljajo manj kot 15 % emisij z ladij, ob upoštevanju področja uporabe te direktive, vendar jih oddaja veliko število ladij. Zaradi administrativne izvedljivosti je prezgodaj, da bi ladje z bruto tonažo manj kot 5 000 ton vključili v EU ETS že od začetka vključitve pomorskega prometa, vendar bi njihova vključitev v prihodnosti izboljšala učinkovitost EU ETS in potencialno zmanjšala izogibanje z uporabo ladij z bruto tonažo pod pragom 5 000 ton. Zato bi morala Komisija najpozneje do 31. decembra 2026 Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo, v katerem bi morala preučiti izvedljivost ter gospodarske, okoljske in socialne učinke vključitve emisij z ladij z bruto tonažo manj kot 5 000 ton, vključno z ladjami za delo na morju, v Direktivo 2003/87/ES.
- (31) Oseba ali organizacija, odgovorna za skladnost z EU ETS, bi morala biti ladjarska družba, opredeljena kot lastnik ladje ali katera koli druga organizacija ali oseba, kot je upravljavec ali zakupnik gole ladje, ki je od lastnika ladje prevzela odgovornost za upravljanje ladje ter je s prevzemom te odgovornosti soglašala, da bo prevzela vse dolžnosti in odgovornosti, ki jih nalaga Mednarodni kodeks za varno upravljanje ladij in preprečevanje onesnaževanja. Ta opredelitev temelji na opredelitvi pojma „družba“ v členu 3, točka (d), Uredbe (EU) 2015/757 in je v skladu z globalnim sistemom zbiranja podatkov, ki ga je leta 2016 vzpostavila IMO.
- (32) Emisije z ladje so med drugim odvisne od ukrepov za energetske učinkovitost plovila, ki jih sprejme lastnik ladje, goriva, prepeljanega tovora ter poti in hitrosti ladje, ki je lahko pod nadzorom subjekta, ki ni lastnik ladje. Odgovornost za nakup goriva ali operativno odločanje, ki vpliva na emisije toplogrednih plinov z ladje, lahko prevzame subjekt, ki ni ladjarska družba, na podlagi pogodbenega dogovora. V času pogajanj o pogodbi predvsem ti zadnji vidiki ne bi bili znani, zato bi bile končne emisije z ladje, ki jih zajema Direktiva 2003/87/ES, negotove. Vendar bi bile, razen če bi se stroški ogljika prenesli na subjekt, ki upravlja ladjo, spodbude za izvajanje operativnih ukrepov za učinkovitost porabe goriva omejene. V skladu z načelom „onesnaževalec plača“ in da bi spodbudili sprejemanje ukrepov za učinkovitost in uporabo čistejših goriv, bi morale ladjarske družbe v skladu z nacionalnim pravom torej imeti pravico do povračila stroškov, ki izhajajo iz predaje, od subjekta, ki je neposredno odgovoren za odločanje, ki vpliva na emisije toplogrednih plinov z ladje.

Medtem ko bi bil tak mehanizem povračila lahko predmet pogodbenega dogovora, zaradi zmanjšanja upravnih stroškov države članice ne bi smele biti dolžne zagotoviti take pogodbe oziroma nadzorovati, ali take pogodbe obstajajo, temveč bi morale v nacionalnem pravu določiti zakonsko pravico ladjarske družbe do povračila in ustrezen dostop do pravnega varstva za uveljavljanje te pravice. Iz istih razlogov ta pravica, vključno z vsemi morebitnimi spori v zvezi s povračilom med ladjarsko družbo in subjektom, ki upravlja ladjo, ne bi smela vplivati na obveznosti ladjarske družbe do upravnega organa za ladjarske družbe niti na izvršilne ukrepe, ki bi lahko bili potrebni proti taki družbi, da se zagotovi popolna skladnost te družbe z Direktivo 2003/87/ES. Ker je namen določbe o pravici do povračila tesno povezan z Unijo, zlasti v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti iz te direktive s strani ladjarske družbe do določene države članice, je obenem pomembno, da se ta pravica spoštuje po vsej Uniji v vseh pogodbenih razmerjih, ki omogočajo drugemu subjektu, ki ni lastnik ladje, da odloča o prepeljanem tovoru ali o poti ter hitrosti ladje na način, ki varuje neizkrivljeno konkurenco na notranjem trgu, kar lahko vključuje določbe, ki pogodbenicam takih pogodbenih sporazumov preprečujejo, da bi se izognile pravici do povračila vključno na podlagi klavzule o izbiri prava.

- (33) Da bi se zmanjšalo upravno breme ladjarskih družb, bi morala biti za vsako ladjarsko družbo pristojna ena država članica. Komisija bi morala objaviti začetni seznam ladjarskih družb, ki so opravljale dejavnost pomorskega prometa, ki spada na področje uporabe EU ETS, in na njem navesti upravni organ za ladjarske družbe. Seznam bi bilo treba posodabljati redno in vsaj vsaki dve leti, da bi se ladjarske družbe po potrebi pripisale drugemu takemu upravnemu organu. Za ladjarske družbe, registrirane v državi članici, bi moral biti upravni organ za ladjarske družbe ta država članica. Za ladjarske družbe, registrirane v tretji državi, bi moral biti upravni organ za ladjarske družbe država članica, v kateri je imela ladjarska družba v predhodnih štirih letih spremljanja po ocenah največ postankov v pristaniščih pri plovbah, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2003/87/ES. Za ladjarske družbe, registrirane v tretji državi, ki v predhodnih štirih letih spremljanja niso opravile nobene plovbe, ki spada na področje uporabe Direktive 2003/87/ES, bi moral biti upravni organ za ladjarske družbe država članica, v kateri je ladja ladjarske družbe začela ali končala svojo prvo plovo, ki spada na področje uporabe navedene direktive. Komisija bi morala objaviti in vsaki dve leti posodobiti, kot je ustrezno, seznam ladjarskih družb, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2003/87/ES, ter na njem navesti upravni organ za ladjarsko družbo. Za zagotovitev enakega obravnavanja ladjarskih družb bi morale države članice upoštevati harmonizirana pravila za upravljanje ladjarskih družb, za katere so pristojne, v skladu s podrobnimi pravili, ki jih določi Komisija.
- (34) Države članice bi morale zagotoviti, da ladjarske družbe, ki jih upravljajo, izpolnjujejo zahteve Direktive 2003/87/ES. Če ladjarska družba ne izpolnjuje navedenih zahtev, upravni organ za ladjarske družbe pa z izvršilnimi ukrepi ne zagotovi izpolnjevanja, bi morale države članice ukrepati solidarno. V skrajnem primeru bi morale imeti države članice, razen države članice zastave ladje, možnost, da zavrnejo vstop ladjam pod odgovornostjo zadevne ladjarske družbe, država članica zastave ladje pa bi morala imeti možnost, da ladjo zadrži.
- (35) Ladjarske družbe bi morale spremljati svoje podatke o zbirnih emisijah iz dejavnosti pomorskega prometa na ravni družbe in o njih poročati v skladu s pravili iz Uredbe (EU) 2015/757. Poročila o podatkih o zbirnih emisijah na ravni družbe bi bilo treba preveriti v skladu s pravili iz navedene uredbe. Preveritelj pri preverjanju na ravni družbe ne bi smel preverjati poročil o emisijah na ravni ladje niti poročil na ravni ladje, ki se predložijo, kadar gre za spremembo družbe, saj bi morala biti ta poročila na ravni ladje že preverjena.
- (36) Na podlagi izkušenj, pridobljenih pri podobnih nalogah, povezanih z varstvom okolja, bi morala Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA) ali druga ustrezna organizacija, kot je ustrezno in v skladu s svojim mandatom pomagati Komisiji in upravnim organom za ladjarske družbe v zvezi z izvajanjem Direktive 2003/87/ES. EMSA bi morala s svojimi izkušnjami z izvajanjem Uredbe (EU) 2015/757 in orodji informacijske tehnologije upravnim organom za ladjarske družbe pomagati zlasti v zvezi s spremljanjem emisij iz dejavnosti pomorskega prometa, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2003/87/ES, s poročanjem o njih in njihovim preverjanjem, in sicer z olajševanjem izmenjave informacij ali pripravo smernic in meril. Komisija bi si morala ob pomoči agencije EMSA prizadevati za razvoj ustreznih orodij za spremljanje in smernic, s katerimi bi olajšala in usklajevala dejavnosti

preverjanja in izvrševanja v zvezi z uporabo Direktive 2003/87/ES v pomorskem prometu. Kolikor je to izvedljivo, bi se morala taka orodja v največji možni meri dati na voljo državam članicam in preveriteljem za boljše zagotavljanje doslednega izvrševanja nacionalnih ukrepov za prenos Direktive 2003/87/ES.

- (37) Vzporedno s sprejetjem te direktive se Uredba (EU) 2015/757 spreminja, da se določijo pravila za spremljanje, poročanje in preverjanje, ki so potrebna za razširitev EU ETS na dejavnosti pomorskega prometa, ter za zagotovitev spremljanja, poročanja in preverjanja emisij dodatnih toplogrednih plinov in emisij dodatnih vrst ladij.
- (38) Z Uredbo (EU) 2017/2392 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾ je bil člen 12(3) Direktive 2003/87/ES spremenjen, da so lahko vsi upravljavci uporabljali vse izdane pravice. Zahtevo iz člena 6(2), točka (e), navedene direktive, na podlagi katere morajo dovoljenja za emisije toplogrednih plinov vsebovati obveznost predaje pravic, bi bilo treba ustrezno uskladiti.
- (39) Za uresničitev cilja Unije glede zmanjšanja emisij do leta 2030 bo treba v sektorjih, vključenih v EU ETS, zmanjšati emisije za 62 % v primerjavi z letom 2005. Skupno količino pravic za Unijo v okviru EU ETS je treba zmanjšati, da se zagotovi potreben dolgoročen signal cene ogljika in spodbuda za to raven razogljichenja. Skupno količino pravic bi bilo treba v letih 2024 in 2026 zmanjšati, da bi bila bolj usklajena z dejanskimi emisijami. Poleg tega bi bilo treba v ta namen v letih 2024 in 2028 povečati linearni faktor zmanjšanja, med drugim ob upoštevanju vključitve emisij iz pomorskega prometa. Strmejša krivulja zgornje meje, ki izhaja iz teh sprememb, bo privedla do znatno višjih ravni kumulativnega zmanjšanja emisij do leta 2030, kot pa bi se zgodilo na podlagi Direktive (EU) 2018/410. Številke v zvezi z vključitvijo pomorskega prometa bi bilo treba pridobiti na podlagi emisij iz dejavnosti pomorskega prometa iz člena 3ga Direktive 2003/87/ES, ki so bile sporočene v Uniji in v državah članicah Evropskega gospodarskega prostora in Evropskega združenja za prosto trgovino za leti 2018 in 2019 v skladu z Uredbo (EU) 2015/757, od leta 2021 do 2024 pa prilagoditi za linearni faktor zmanjšanja za leto 2024. Linearni faktor zmanjšanja bi se moral leta 2024 uporabiti za povečanje skupne količine pravic za Unijo v navedenem letu.
- (40) Za doseganje povečane podnebne ambicije bo treba v proračunu Unije in državah članicah precejšnje javne in zasebne vire nameniti podnebnemu prehodu. Za dopolnitev in okrepitev precejšnje porabe, povezane s podnebjem, v proračunu Unije bi bilo treba vse prihodke z dražb, ki niso pripisani proračunu Unije v obliki lastnih sredstev, ali ustrezne finančne vrednosti takih prihodkov z dražb uporabiti za namene, povezane s podnebjem, razen prihodkov, uporabljenih za nadomestilo posrednih stroškov ogljika. Seznam s podnebjem povezanih namenov v členu 10(3) Direktive 2003/87/ES bi bilo treba razširiti, da bi zajemal dodatne namene s pozitivnim vplivom na okolje. To bi morale vključevati finančno podporo za obravnavanje družbenih vidikov v gospodinjstvih z nižjim in srednjim dohodkom z znižanjem izkrivljajočih davkov in z usmerjenim znižanjem carin in dajatev za električno energijo iz obnovljivih virov. Države članice bi morale letno poročati o uporabi prihodkov z dražb v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾ ter, kadar je ustrezno in kot je primerno, navesti, kateri prihodki se uporabijo in kateri ukrepi se sprejmejo za izvajanje njihovih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrtov ter območnih načrtov za pravični prehod.

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2017/2392 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2017 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi ohranitve obstoječih omejitev področja uporabe za letalske dejavnosti in priprave na izvajanje globalnega tržnega ukrepa po letu 2021 (UL L 350, 29.12.2017, str. 7).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

- (41) Prihodki držav članic z dražb se bodo povečali zaradi vključitve pomorskega prometa v EU ETS. Zato se države članice spodbujajo, naj povečajo uporabo prihodkov iz EU ETS na podlagi člena 10(3) Direktive 2003/87/ES, da bi prispevale k varstvu, obnovi in boljšemu upravljanju morskih ekosistemov, zlasti zaščitenih morskih območij.
- (42) Potrebna so znatna finančna sredstva za izvajanje ciljev Pariškega sporazuma v državah v razvoju, z Glasgowskim podnebnim paktom pa se poziva razvite države pogodbenice, naj nujno in znatno povečajo obseg podnebnega financiranja. Svet v svojih sklepih o pripravah na 27. konferenco pogodbenic UNFCCC (COP 27) poudarja, da Unija in njene države članice največ prispevajo k mednarodnemu javnemu podnebnemu financiranju in so od leta 2013 več kot podvojile svoj prispevek k podnebnemu financiranju za podporo državam v razvoju. V teh sklepih Svet poudarja tudi, da so se Unija in njene države članice trdno zavezale, da bodo še naprej povečevale svoje mednarodno podnebno financiranje za doseganje skupnega cilja razvitih držav, tj. čim prej in do leta 2025 iz najrazličnejših virov mobilizirati vsaj 100 milijard USD letno, in pričakuje, da bo ta cilj uresničen leta 2023.
- (43) Za obravnavo distribucijskih in družbenih učinkov prehoda v državah članicah z nizkim dohodkom bi bilo treba prek sklada za modernizacijo iz člena 10d Direktive 2003/87/ES uporabiti dodatno količino pravic v višini 2,5 % količine pravic za Unijo med letoma 2024 in 2030 za financiranje energetskega prehoda držav članic, katerih bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca znaša manj kot 75 % povprečja Unije v letih 2016 do 2018.
- (44) Države članice upravičenke bi morale imeti možnost, da sredstva, dodeljena skladu za modernizacijo, uporabijo za financiranje naložb, ki vključujejo sosednje obmejne regije Unije, kadar je to pomembno za energetski prehod držav članic upravičenk.
- (45) Zagotoviti bi bilo treba dodatne spodbude za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov z uporabo stroškovno učinkovitih tehnik. V ta namen bi morala biti brezplačna dodelitev pravic do emisije nepremičnim napravam od leta 2026 pogojena z naložbami v tehnike za povečanje energetske učinkovitosti in zmanjšanje emisij, zlasti za večje porabnike energije. Komisija bi morala zagotoviti, da uporaba take pogojenosti ne ogroža enakih konkurenčnih pogojev, okoljska celovitosti ali enakega obravnavanja naprav po vsej Uniji. Komisija bi morala zato brez poseganja v pravila, ki se uporabljajo na podlagi Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾, sprejeti delegirane akte, ki dopolnjujejo to direktivo, da bi obravnavala vsa vprašanja, ki se pojavljajo zlasti v zvezi z zgoraj navedenimi načeli, in določila upravno preprosta pravila za uporabo pogojenosti. Ta pravila bi morala biti del splošnih pravil za brezplačno dodelitev z uporabo uveljavljenega postopka za nacionalne izvedbene ukrepe, v njih pa bi morali biti določeni roki, merila za priznavanje izvedenih ukrepov za energetske učinkovitost in alternativne ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Poleg tega bi bilo treba dodatno okrepiti spodbude za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za naprave z visoko intenzivnostjo emisij toplogrednih plinov. V ta namen bi morala biti od leta 2026 brezplačna dodelitev pravic do emisij 20% nepremičnih naprav z največjo intenzivnostjo emisij v okviru dane referenčne vrednosti za proizvode pogojena tudi z vzpostavitvijo in izvajanjem načrtov za podnebno nevtralnost.
- (46) Mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM), vzpostavljen z Uredbo (EU) 2023/956 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾, nadomešča mehanizme, vzpostavljene z Direktivo 2003/87/ES za preprečevanje tveganja za selitev virov ogljika. Če so sektorji in deli sektorjev zajeti z navedenim ukrepom, ne bi smeli prejeti brezplačne dodelitve. Vendar pa je treba brezplačne pravice postopoma odpraviti, da se lahko proizvajalci, uvozniki in trgovci prilagodijo novi ureditvi. Brezplačno dodelitev bi bilo treba zmanjšati med postopnim uvajanjem CBAM z uporabo faktorja za brezplačno dodelitev za sektorje, zajete s CBAM. V obdobju med začetkom veljavnosti navedene uredbe in koncem leta 2025 bi moral faktor CBAM znašati 100 %, ter bi ob izvajanju določb iz člena 36(2), točka (b), navedene uredbe moral znašati 97,5 % v letu 2026, 95 %, v letu 2027, 90 % v letu 2028, 77,5 % v letu 2029, 51,5 % v letu 2030, 39 % v letu 2031, 26,5 % v letu 2032, ter 14 % v letu 2033. Od leta 2034 naj se faktor CBAM ne bi uporabljal.

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2023/956 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah (glej stran 52 tega Uradnega lista).

Ustrezne delegirane akte o brezplačni dodelitvi bi bilo treba ustrezno prilagoditi za sektorje in dele sektorjev, zajete s CBAM. Pravice za brezplačno dodelitev, ki ni več dana sektorjem, zajetim s CBAM v skladu s tem izračunom (v nadaljnjem besedilu: povpraševanje v okviru CBAM) se dodajo Skladu za inovacije za podporo inovacijam na področju nizkoogljičnih tehnologij, zajemanja in uporabe ogljika, zajemanja, transporta in geološkega shranjevanja ogljika, energije iz obnovljivih virov in shranjevanja energije na način, s katerim se prispeva k blažitvi podnebnih sprememb. V zvezi s tem bi bilo treba posebno pozornost nameniti projektom v sektorjih v okviru CBAM. Za upoštevanje deleža brezplačne dodelitve, ki je na voljo sektorjem, ki niso zajeti s CBAM, bi bilo treba končno količino, ki se odšteje od brezplačne dodelitve in se da na voljo v Skladu za inovacije, izračunati na podlagi deleža povpraševanja v okviru CBAM glede na potrebe po brezplačni dodelitvi v vseh sektorjih, ki prejemajo brezplačno dodelitev.

- (47) Da bi zmanjšali morebitna tveganja za selitev virov ogljika, povezana z blagom, za katero se uporablja CBAM in ki se proizvajajo v Uniji za izvoz v tretje države, ki ne uporabljajo EU ETS ali podobnega mehanizma za oblikovanje cen ogljika, bi bilo treba pred koncem prehodnega obdobja iz Uredbe (EU) 2023/956 izvesti oceno. Kadar se v tem poročilu ugotovi tako tveganje za selitev virov ogljika, bi morala Komisija, kadar je primerno, predložiti zakonodajni predlog za obravnavanje tega tveganja za selitev virov ogljika, na način, ki je skladen s pravili Svetovne trgovinske organizacije. Poleg tega bi bilo treba državam članicam dovoliti, da prihodke z dražb uporabijo za obravnavanje kakršnega koli preostalega tveganja za selitev virov ogljika v sektorjih, zajetih s CBAM, in v skladu s pravili o državni pomoči. Kadar se pri uporabi pravil o pogojenosti pravice zaradi zmanjšanja brezplačne dodelitve ne porabijo v celoti za izvetje naprav z najnižjo intenzivnostjo emisij toplogrednih plinov iz medsektorske korekcije, bi bilo treba 50 % teh preostalih pravic dodati Skladu za inovacije. Preostalih 50 % bi bilo treba prodati na dražbi v imenu držav članic in te bi morale imeti možnost uporabiti prihodke za obravnavanje kakršnega koli preostalega tveganja za selitev virov ogljika v sektorjih, zajetih s CBAM.
- (48) Da bi se bolje odrazil tehnološki napredek, hkrati pa zagotovile spodbude za zmanjšanje emisij in ustrezno nagradile inovacije, bi bilo treba najmanjšo prilagoditev referenčnih vrednosti povečati z 0,2 % na 0,3 % na leto, največjo prilagoditev pa bi bilo treba povečati z 1,6 % na 2,5 % na leto. Torej za obdobje 2026–2030 bi bilo treba referenčne vrednosti prilagoditi za 6–50 % v primerjavi z vrednostjo, ki se uporablja v obdobju 2013–2020. Da se napravam zagotovi predvidljivost, bi morala Komisija sprejeti izvedbene akte za določitev revidiranih referenčnih vrednosti za brezplačno dodelitev čim prej in pred začetkom obdobja 2026 – 2030.
- (49) Da bi spodbudili nove prelomne tehnologije v jeklarski industriji in se izognili zelo nesorazmernemu zmanjšanju referenčne vrednosti ter glede na poseben položaj jeklarske industrije, kot so visoka intenzivnost emisij ter mednarodna tržna struktura in tržna struktura Unije, je treba iz izračuna referenčne vrednosti za vročo litino za obdobje 2026–2030 izključiti naprave, ki so obratovalе v referenčnem obdobju 2021–2022 in bi bile sicer vključene v navedeni izračun zaradi pregleda opredelitve referenčne vrednosti za vročo litino.
- (50) Za nagrajevanje najuspešnejših podjetij in inovacij bi bilo treba naprave, katerih ravni emisij toplogrednih plinov so pod povprečjem 10 % najučinkovitejših naprav v okviru dane referenčne vrednosti, izključiti iz uporabe medsektorskega korekcijskega faktorja. Pri uporabi pravil o pogojenosti bi bilo treba pravice, ki niso dodeljene zaradi zmanjšanja brezplačne dodelitve, uporabiti za kritje primanjkljaja pri zmanjšanju brezplačne dodelitve, ki je posledica izključitve najuspešnejših podjetij iz uporabe medsektorskega korekcijskega faktorja.
- (51) Da bi pospešili razogljičenje gospodarstva in hkrati okrepili industrijsko konkurenčnost Unije, bi bilo treba Skladu za inovacije zagotoviti dodatnih 20 milijonov pravic od količine, ki bi se sicer lahko dodelila brezplačno, in dodatnih 5 milijonov pravic iz količine, ki bi se sicer lahko prodala na dražbi. Komisija bi morala pri pregledu časovnega načrta in zaporedja dražb za Sklade za inovacije, vzpostavljenih z Uredbo Komisije (EU) št. 1031/2010⁽¹⁷⁾, ob upoštevanju sprememb, ki se uvajajo s to direktivo, razmisliti o tem, da bi v prvih letih izvajanja revidirane Direktive 2003/87/ES dala na voljo večje količine virov za spodbujanje razogljičenja zadevnih sektorjev.

⁽¹⁷⁾ Uredba Komisije (EU) št. 1031/2010 z dne 12. novembra 2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji (UL L 302, 18.11.2010, str. 1).

- (52) Za doseganje ciljev Uredbe (EU) 2021/1119 je ključen celovit pristop k inovacijam. Na ravni Unije se potrebna prizadevanja za raziskave in inovacije med drugim podpirajo v okviru Obzorja Evropa, ki vključuje obsežno financiranje in nove instrumente za sektorje, vključene v EU ETS. Zato bi si morala Komisija prizadevati za sinergije z Obzorjem Evropa in, kadar je ustrezno, z drugimi programi Unije za financiranje.
- (53) Sklad za inovacije bi moral podpirati inovativne tehnike, procese in tehnologije, vključno z njihovo hitro širitvijo, da bi se na široko uvajali po vsej Uniji. Pri izbiri projektov, podprtih z nepovratnimi sredstvi, bi bilo treba dati prednost prelomnim inovacijam.
- (54) Področje uporabe Sklada za inovacije iz člena 10a(8) Direktive 2003/87/ES bi bilo treba razširiti za podporo inovacijam na področju nizkoogljičnih in brezogljičnih tehnologij in procesov, ki se nanašajo na porabo goriv v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih, vključno s kolektivnimi oblikami prometa, kot sta javni prevoz in avtobusni prevoz. Poleg tega bi moral Sklad za inovacije podpirati naložbe za razogljčenje pomorskega prometa, vključno z naložbami v energetske učinkovitost ladij, pristanišč in prevoza po morju na kratkih razdaljah, v elektrifikacijo sektorja, alternativna trajnostna goriva, kot sta vodik in amonijak, ki se proizvajata iz obnovljivih virov, ter pogonske tehnologije z ničelnimi emisijami, kot so tehnologije vetrne energije, in inovacije v zvezi z ladjami, klasificiranimi za plovbo v ledu. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti inovativnim projektom, ki prispevajo k razogljčenju pomorskega sektorja in zmanjšanju vseh njegovih vplivov na podnebje, vključno z emisijami črnega ogljika. V zvezi s tem bi morala Komisija na razpisih za zbiranje predlogov v okviru Sklada za inovacije predvideti namenske teme. Pri teh razpisih bi bilo treba upoštevati vprašanja, povezana z varstvom biotske raznovrstnosti, hrupom in onesnaževanjem voda. Kar zadeva pomorski promet, bi morali biti do financiranja upravičeni projekti z jasno dodano vrednostjo za Unijo.
- (55) Na podlagi člena 9 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/1122 ⁽¹⁸⁾ se status računov operatorjev zrakoplovov, ki več ne opravljajo letov, zajetih z EU ETS, spremeni v „izključen“, na takih računih pa ni več mogoče začeti nobenega postopka. Za ohranitev okoljske celovitosti EU ETS bi bilo treba pravice, ki se ne izdajo operatorjem zrakoplovov, ker so prenehali obratovati, uporabiti za kritje njihovega kakršnega koli primanjkljaja pri predajah, vsak preostanek pravic pa zagotoviti Skladu za inovacije in uporabiti za pospešitev ukrepov za spopadanje s podnebnimi spremembami.
- (56) Tehnična pomoč Komisije, osredotočena na države članice, iz katerih je bilo doslej predloženih le malo projektov ali jih sploh ni bilo, bi prispevala k doseganju velikega števila projektovnih vlog za financiranje iz Sklada za inovacije v vseh državah članicah. Ta pomoč bi morala med drugim podpirati dejavnosti, namenjene izboljšanju kakovosti predlogov za projekte v državah članicah, iz katerih je bilo doslej predloženih le malo projektov ali jih sploh ni bilo, na primer z izmenjavo informacij, pridobljenih izkušenj in najboljših praks ter spodbujanjem dejavnosti nacionalnih kontaktnih točk. Drugi ukrepi, ki bi služili istemu cilju, vključujejo ukrepe za ozaveščanje o možnostih financiranja in povečanje zmogljivosti teh držav članic, da bi identificirale potencialne vlagatelje projektov in jih podprle. Spodbujati bi bilo treba tudi projektna partnerstva med državami članicami in povezovanje med morebitnimi vlagatelji, zlasti za projekte velikega obsega.
- (57) Da bi se izboljšala vloga držav članic pri upravljanju Sklada za inovacije in povečala preglednost, bi morala Komisija Odboru za podnebne spremembe poročati o izvajanju Sklada za inovacije ter zagotoviti analizo pričakovanega učinka projektov, ki so jim bila dodeljena sredstva, po sektorjih in po državah članicah. Komisija bi morala poročilo predložiti tudi Evropskemu parlamentu in Svetu ter ga objaviti. Če se vlagatelji strinjajo, bi morala, po zaključku razpisa za zbiranje predlogov, Komisija države članice obvestiti o vlogah za financiranje projektov na njihovem ozemlju in jim posredovati podrobne informacije o teh vlogah, da bi državam članicam olajšala usklajevanje podpore projektom. Poleg tega bi morala Komisija pred dodelitvijo sredstev obvestiti države članice o seznamu predhodno izbranih projektov. Države članice bi morale zagotoviti, da določbe za prenos v nacionalno zakonodajo ne ovirajo inovacij in so tehnološko nevtralne, Komisija pa bi morala zagotoviti tehnično pomoč, zlasti državam članicam z nizko stopnjo uspešnega sodelovanja, da bi se izboljšalo uspešno geografsko sodelovanje v Skladu za

⁽¹⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/1122 z dne 12. marca 2019 o dopolnitvi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede delovanja registra Unije (UL L 177, 2.7.2019, str. 3).

inovacije in povečala splošna kakovost predloženih projektov. Komisija bi morala zagotoviti tudi celovito spremljanje in poročanje, vključno z informacijami o napredku pri doseganju učinkovite, na kakovosti temelječe geografske pokritosti po vsej Uniji, in ustrezno nadaljnje ukrepanje.

- (58) Za uskladitev z obsežno naravo evropskega zelenega dogovora bi bilo treba v postopku izbire projektov, podprtih z nepovratnimi sredstvi, dati prednost projektom, s katerimi se obravnava več vplivov na okolje. Da bi podprli posnemanje tehnologij ali rešitev, ki se podpirajo, in njihov hiter prodor na trg, bi bilo treba znanje iz projektov, ki se financirajo iz Sklada za inovacije, izmenjavati z drugimi ustreznimi projekti in z raziskovalci iz Unije, ki imajo legitimni interes.
- (59) Pogodbe za razliko, pogodbe za razliko za ogljik in pogodbe s fiksnimi premijami so pomembni elementi za sprožanje zmanjševanja emisij v industriji prek širitve novih tehnologij, saj je z njimi mogoče vlagateljem v inovativne in okolju prijazne tehnologije jamčiti ceno, s katero se nagradi večje zmanjšanje emisij CO₂ kot tisto, ki ga spodbujajo prevladujoče ravni cen ogljika v okviru EU ETS. Nabor ukrepov, ki jih lahko podpira Sklad za inovacije, bi bilo treba razširiti za zagotovitev podpore projektom na podlagi konkurenčnih dražbe, ki bi vodili v sklenitev pogodbe za razliko, pogodbe za razliko za ogljik ali pogodbe s fiksno premijo. Konkurenčne dražbe bi bile pomemben mehanizem za podporo razvoju tehnologij za razogljičenje ter bi optimizirale uporabo razpoložljivih virov. Vlagateljem v te tehnologije bi tudi ponudile gotovost. Da bi čim bolj zmanjšali morebitne pogoje obveznosti za proračun Unije, bi bilo treba pri oblikovanju pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik zagotoviti zmanjšanje tveganja, poleg tega pa bi bilo treba zagotoviti ustrezno kritje proračunskih obveznosti s polnim kritjem vsaj za prva dva kroga pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik z odobritvami, ki izhajajo iz prihodkov od prodaje pravic na dražbi, dodeljenih na podlagi člena 10a(8) Direktive 2003/87/ES.

Za pogodbe s fiksno premijo taka tveganja ne obstajajo, ker bo pravna obveznost krita z ustrezno proračunsko obveznostjo. Poleg tega bi morala Komisija po zaključku prvih dveh krogov pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik ter nato vsakič, ko je to potrebno, izvesti kvalitativno in kvantitativno oceno finančnih tveganj, ki izhajajo iz njihovega izvajanja. Na Komisijo bi se moralo prenesti pooblastilo za sprejetje delegiranega akta, da na podlagi rezultatov te ocene omogoči ustrezno stopnjo rezervacij namesto polnega kritja za nadaljnje kroge pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik. Tak pristop bi moral poleg pravic, ki so na voljo v Skladu za inovacije, upoštevati vse elemente, ki bi lahko zmanjšali finančna tveganja za proračun Unije, kot je morebitna prostovoljna delitev odgovornosti za državami članicami ali morebitni mehanizem pozavarovanja iz zasebnega sektorja. Zato je treba določiti odstopanja od delov naslova X Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾. Stopnja rezervacij za prva dva kroga pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik bi morala znašati 100 %.

Vendar bi bilo treba z odstopanjem od člena 210(1), člena 211(1) in (2) ter člena 218(1) navedene uredbe v tej direktivi za nadaljnje kroge pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik določiti najnižjo stopnjo rezervacij v višini 50 % in najvišji delež prihodkov iz Sklada za inovacije, ki se uporabi za rezervacije, v višini 30 %, Komisija pa bi morala imeti možnost, da na podlagi izkušenj iz prvih dveh razpisov za zbiranje predlogov določi potrebno stopnjo rezervacij in znesek prihodkov, ki se uporabi za rezervacije. Skupna finančna obveznost, ki jo nosi proračun Unije, torej ne bi smela presegati 60 % prihodkov od prodaje na dražbi za Sklad za inovacije. Ker bodo rezervacije na splošno izhajale iz Sklada za inovacije, bi bilo treba poleg tega določiti odstopanja od pravil iz členov 212, 213 in 214 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 v zvezi s skupnim skladom za rezervacije, ustanovljenim na podlagi člena 212 navedene uredbe. Zaradi novosti pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik bi lahko bila potrebna tudi odstopanja od člena 209(2), točki (d) in (h), navedene uredbe, saj se ne zanašajo na učinek vzvoda/multiplikacijski učinek niti niso v celoti odvisne od predhodne ocene iz člena 219(3) zaradi povezave s členom 209(2), točka (d), in člena 219(6) navedene uredbe, saj izvajalski partnerji ne bodo imeli kreditne izpostavljenosti ali izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov v okviru jamstva. Uporaba kakršnega koli odstopanja od Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 bi morala biti omejena na to, kar je potrebno. Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo za spremembo najvišjega deleža prihodkov iz Sklada za inovacije, ki se uporabi za rezervacije, za največ 20 odstotnih točk več, kot je določeno v tej direktivi.

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

- (60) Za Sklad za inovacije velja splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije, vzpostavljen z Uredbo (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾.
- (61) V primeručasne ustavitve dejavnosti naprave se brezplačna dodelitev prilagodi glede na ravni dejavnosti, o katerih je treba letno poročati. Poleg tega lahko pristojni organičasno ustavijo izdajanje pravic do emisije napravam, ki sočasno ustavile dejavnosti, če ni dokazov, da jih bodo nadaljevale. Zato se od upravljavcev ne bi smelo več zahtevati, naj občasni ustavitvi dejavnosti pristojnemu organu dokažejo, da bo njihova naprava v določenem in razumnem roku nadaljevala proizvodnjo.
- (62) Za popravke brezplačne dodelitve, odobrene nepremičnim napravam na podlagi člena 11(2) Direktive 2003/87/ES, je lahko potrebna dodelitev dodatnih brezplačnih pravic ali vračilo presežka pravic. V ta namen bi bilo treba uporabiti pravice, prihranjene za nove udeležence na podlagi člena 10a(7) Direktive 2003/87/ES.
- (63) Od leta 2013 so proizvajalci električne energije dolžni kupiti vse pravice, ki jih potrebujejo za proizvodnjo električne energije. Kljub temu imajo nekatere države članice v skladu s členom 10c Direktive 2003/87/ES možnost zagotoviti prehodno brezplačno dodelitev za posodobitev energetskega sektorja za obdobje 2021–2030. Tri države članice so se odločile za to možnost. Glede na to, da je potrebno hitro razogljčenje, zlasti v energetskem sektorju, bi bilo treba zadevnim državam članicam omogočiti prehodno brezplačno dodelitev zgolj za naložbe, izvedene do 31. decembra 2024. Te države bi morale imeti možnost, da vse preostale pravice za obdobje 2021–2030, ki se ne uporabijo za take naložbe, v deležu, ki ga določijo, dodajo skupni količini pravic, ki so zadevni državi članici dodeljene za prodajo na dražbi, ali pa uporabijo za podporo naložbam v okviru sklada za modernizacijo. Z izjemo roka za obvestilo glede pravic, prenesenih v sklad za modernizacijo, bi morale za te pravice veljati enaka pravila glede naložb, kot se uporabljajo za pravice, ki so že bile prenesene na podlagi člena 10d(4) Direktive 2003/87/ES. Da bi zagotovili predvidljivost in preglednost glede količin pravic, ki so na voljo za prodajo na dražbi ali za prehodno brezplačno dodelitev, in glede sredstev, ki jih upravlja sklad za modernizacijo, bi morale države članice Komisiji sporočiti količine preostalih pravic, ki jih bodo uporabile za vsakega od namenov, do 15. maja 2024.
- (64) Področje uporabe sklada za modernizacijo bi bilo treba uskladiti z najnovejšimi podnebnimi cilji Unije, pri čemer bi bilo treba zahtevati, da so naložbe usklajene s cilji evropskega zelenega dogovora in Uredbo (EU) 2021/1119, ter odpraviti podporo za vse naložbe, povezane s proizvodnjo energije iz fosilnih goriv, razen kar zadeva podporo za take naložbe s prihodki iz pravic, prostovoljno prenesenih v sklad za modernizacijo v skladu s členom 10d(4) Direktive 2003/87/ES. Poleg tega bi morale biti pod določenimi pogoji še naprej mogoče zagotavljati omejeno podporo takim naložbam s prihodki iz dodelitev iz člena 10(1), tretji pododstavek, te direktive, zlasti kadar se dejavnost šteje za okoljsko trajnostno na podlagi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾, in kar zadeva pravice, prodane na dražbi do leta 2027. Za slednjo kategorijo pravic uporaba netrdnih fosilnih goriv v nadaljnji verigi poleg tega ne bi smela biti podprta s prihodki od pravic, prodanih na dražbi po letu 2028. Poleg tega bi bilo treba odstotek sklada za modernizacijo, ki ga je treba nameniti prednostnim naložbam, povečati na 80 % za pravice iz sklada za modernizacijo, prenesene v skladu s členom 10d(4) Direktive 2003/87/ES in iz člena 10(1), tretji pododstavek, navedene direktive, ter na 90 % za dodatni znesek 2,5 % skupne količine pravic za Unijo.

Energetsko učinkovitost, vključno v zvezi z industrijo, prometom, stavbami, kmetijstvom in odpadki; ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov; in podporo za gospodinjstva za obravnavanje energetske revščine, tudi na podeželju in oddaljenih območjih, bi bilo treba vključiti med prednostne naložbe. Da bi povečali preglednost in bolje ocenili učinek sklada za modernizacijo, bi moral Odbor za naložbe Odboru za podnebne spremembe vsako leto poročati o izkušnjah z ocenjevanjem naložb, zlasti z vidika zmanjšanja emisij in stroškov zmanjšanja emisij.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1).

⁽²¹⁾ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

- (65) Z Direktivo (EU) 2018/410 so bile uvedene določbe v zvezi z ukinitvijo pravic iz količine pravic, ki jih imajo države članice in ki se lahko prodajo na dražbi, v primeru zaprtja zmogljivosti za proizvodnjo električne energije na svojem ozemlju. Zaradi višjih podnebnih ambicij Unije in posledičnega pospešenega razogljičenja sektorja električne energije je taka ukinitve vse pomembnejša. Zato bi morala Komisija oceniti, ali je mogoče državam članicam olajšati uporabo ukinitve s spremembo ustreznih delegiranih aktov, sprejetih na podlagi člena 10(4) Direktive 2003/87/ES.
- (66) Prilagoditve brezplačne dodelitve pravic, ki so bile uvedene z Direktivo (EU) 2018/410 in so začele učinkovati z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2019/1842⁽²²⁾, so izboljšale učinkovitost in spodbude, ki jih zagotavlja brezplačna dodelitev, vendar so povečale upravno breme in povzročile, da pretekli datum izdaje brezplačne dodelitve 28. februarja ni bil uresničljiv. Da bi se bolje upoštevale prilagoditve brezplačne dodelitve pravic, je ustrezno izvesti prilagoditve ciklusa skladnosti. Rok, do katerega morajo pristojni organi brezplačno dodeliti pravice, bi bilo zato treba odložiti z 28. februarja na 30. junij, rok, do katerega morajo upravljavci predati pravice, pa s 30. aprila na 30. september.
- (67) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/2066⁽²³⁾ določa pravila o spremljanju emisij iz biomase, usklajenih s pravili o uporabi biomase iz zakonodaje Unije o energiji iz obnovljivih virov. Ob izpopolnjevanju zakonodaje v zvezi s trajnostnimi merili za biomaso, pri čemer so najnovejša pravila določena v Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁴⁾, bi bilo treba prenos izvedbenih pooblastil iz člena 14(1) Direktive 2003/87/ES izrecno razširiti na sprejemanje potrebnih prilagoditev za uporabo trajnostnih meril za biomaso, vključno z biogorivi, tekočimi biogorivi in biomasnimi gorivi, v EU ETS. Poleg tega bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov za določitev načina, kako upoštevati shranjevanje emisij iz mešanic biomase z ničelnimi stopnjami emisij in biomase, ki ni iz virov z ničelno stopnjo.
- (68) Obnovljiva tekoča in plinasta goriva nebiološkega izvora ter reciklirana ogljična goriva so lahko pomembna za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v sektorjih, ki jih je težko razogljičiti. Kadar se reciklirana ogljična goriva ter obnovljiva tekoča in plinasta goriva nebiološkega izvora proizvajajo iz zajetega CO₂ v okviru dejavnosti, zajete s to direktivo, bi bilo treba upoštevati emisije v okviru te dejavnosti. Za zagotovitev, da obnovljiva goriva nebiološkega izvora in reciklirana ogljična goriva prispevajo k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov, ter preprečitev dvojnega štetja goriv, ki prispevajo k temu, je primerno, da se pooblastilo Komisije iz člena 14(1) Direktive 2003/87/ES izrecno razširi na sprejemanje izvedbenih aktov za določitev potrebnih prilagoditev načina, kako upoštevati poznejši izpust CO₂ na način, ki zagotavlja upoštevanje vseh emisij, tudi kjer se taka goriva proizvajajo iz zajetega CO₂ zunaj Unije, ob hkratnem preprečevanju dvojnega štetja in zagotavljanju ustreznih spodbud za zajem emisij, med drugim tudi ob upoštevanju obravnave teh goriv na podlagi Direktive (EU) 2018/2001.
- (69) Ker se bodo za prenos CO₂ poleg cevovodov predvidoma uporabljala tudi druga sredstva, kot so ladje in tovornjaki, bi bilo treba prenos toplogrednih plinov za shranjevanje, ki je zdaj zajet s Prilogo I k Direktivi 2003/87/ES, zaradi enakega obravnavanja razširiti na vsa sredstva za prenos ne glede na to, ali so ta sredstva zajeta z EU ETS. Kadar so emisije iz prenosa zajete tudi z drugo dejavnostjo na podlagi Direktive 2003/87/ES, bi bilo treba emisije upoštevati v okviru navedene druge dejavnosti, da se prepreči dvojno štetje.

⁽²²⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/1842 z dne 31. oktobra 2019 o določitvi pravil za uporabo Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z nadaljnjimi ureditvami za prilagoditve brezplačne dodelitve pravic do emisije zaradi sprememb ravni dejavnosti (UL L 282, 4.11.2019, str. 20).

⁽²³⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/2066 z dne 19. decembra 2018 o spremljanju emisij toplogrednih plinov in poročanju o njih v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter spremembi Uredbe Komisije (EU) št. 601/2012 (UL L 334, 31.12.2018, str. 1).

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (70) Zaradi izključitve naprav, ki uporabljajo izključno biomaso, iz EU ETS so se pojavili primeri, ko so naprave, v katerih zgoreva velik delež biomase, s pridobitvijo brezplačnih pravic, ki močno presegajo dejanske emisije, ustvarile nepričakovan dobiček. Zato bi bilo treba uvesti mejno vrednost za zgorevanje biomase po ničelni stopnji, ob prekoračitvi katere se naprave izključijo iz EU ETS. Uvedba mejne vrednosti bi zagotovila večjo gotovost glede tega, katere naprave spadajo na področje uporabe EU ETS, in omogočila enakomernejšo porazdelitev brezplačnih pravic zlasti med sektorje, pri katerih obstaja večje tveganje za selitev virov ogljika. Mejno vrednost bi bilo treba določiti na ravni 95 %, da se uravnotežijo koristi in slabosti tega, da naprave ostanejo vključene na področje uporabe EU ETS. Zato naprav, ki so ohranile fizično zmogljivost za zgorevanje fosilnih goriv, ne bi smeli spodbujati k ponovni uporabi takih goriv. Mejna vrednost 95 % bi zagotovila, da bodo, kadar naprava uporablja fosilna goriva z namenom, da ostane vključena na področje uporabe EU ETS, zato da bi bila upravičena do brezplačne dodelitve pravic, stroški ogljika, povezani z uporabo teh fosilnih goriv, dovolj pomembni, da bi odvrčali od uporabe teh fosilnih goriv.

Ta mejna vrednost bi tudi zagotovila, da bi naprave, ki uporabljajo znatno količino fosilnih goriv, še naprej izpolnjevale obveznosti spremljanja iz EU ETS, s čimer se bi preprečilo morebitno izogibanje obstoječim obveznostim spremljanja, poročanja in preverjanja. Hkrati bi bilo treba s prožnim mehanizmom še naprej spodbujati naprave, ki zgorevajo manjši delež biomase z ničelno stopnjo, da bi še naprej zmanjševali zgorevanje fosilnih goriv, hkrati pa ostali v okviru sistema EU ETS, dokler njihova uporaba trajnostne biomase ne bi bila tako velika, da njihova vključitev v EU ETS ne bi bila več upravičena. Poleg tega so izkušnje pokazale, da izključitev naprav, ki uporabljajo izključno biomaso in ki dejansko predstavljajo mejno vrednost 100 %, razen za zgorevanje fosilnih goriv v fazah zagona in ustavitve, zahteva ponovno oceno in natančnejšo opredelitev. Mejna vrednost 95 % omogoča zgorevanje fosilnih goriv v fazah zagona in ustavitve.

- (71) Da bi spodbudile uvajanje nizkoogljicnih in brezogljicnih tehnologij, bi morale države članice upravljavcem omogočiti, da ostanejo vključeni na področje uporabe EU ETS do konca sedanjega in naslednjega petletnega obdobja iz člena 11(1) Direktive 2003/97/ES, če je naprava spremenila svoj proizvodni proces, da bi zmanjšala emisije toplogrednih plinov, in več ne dosega praga 20 MW skupne nazivne vhodne toplotne moči.
- (72) Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) je 28. marca 2022 objavil končno poročilo o pravicah do emisij in povezanih izvedenih finančnih instrumentih. Poročilo je obsežna analiza celovitosti evropskega trga ogljika ter zagotavlja strokovno znanje in priporočila v zvezi z ohranjanjem pravilnega delovanja trga ogljika. Da bi redno spremljali celovitost in preglednost trga, bi moral ESMA redno poročati. ESMA v okviru svoje pristojnosti že ocenjuje razvoj trga in po potrebi zagotavlja priporočila v svojem poročilu o trendih, tveganjih in ranljivostih v skladu s členom 32(3) Uredbe (EU) št. 1095/2010 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾. Analiza evropskega trga ogljika, ki vključuje dražbe pravic do emisije, trgovanje s pravicami do emisije in njihovimi izvedenimi finančnimi instrumenti na mestu trgovanja in na prostem trgu, bi morala biti del tega letnega poročanja. Ta obveznost bi privedla do poenostavitve poročanja ESMA in omogočila medtržne primerjave, zlasti zaradi močnih povezav med EU ETS in trgi izvedenih finančnih instrumentov na osnovne proizvode.

Taka redna analiza ESMA bi morala zlasti spremljati morebitne nestanovitnosti trga in razvoj cen, delovanje dražb in trgovalnih operacij na trgih, likvidnost in količine, s katerimi se trguje, ter kategorije in trgovalne navade udeležencev na trgu, vključno s špekulativnimi dejavnostmi, ki znatno vplivajo na cene. Njene ocene bi morale po potrebi vključevati priporočila za izboljšanje celovitosti in preglednosti trga ter obveznosti poročanja, pa tudi za izboljšanje preprečevanja in odkrivanja zlorabe trga ter za pomoč pri ohranjanju urejenih trgov za pravice do emisije in njihove izvedene finančne instrumente. Komisija bi morala ustrezno upoštevati ocene in priporočila v okviru letnega poročila o trgu ogljika in po potrebi v poročilih za zagotavljanje boljšega delovanja trga ogljika.

⁽²⁵⁾ Uredba (EU) št. 1095/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za vrednostne papirje in trge) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/77/ES (UL L 331, 15.12.2010, str. 84).

- (73) Da bi dodatno spodbudili naložbe, potrebne za razogljičenje daljinskega ogrevanja, in obravnavali socialne vidike, povezane z visokimi cenami energije in visoko intenzivnostjo emisij toplogrednih plinov iz naprav za daljinsko ogrevanje v državah članicah z zelo visokim deležem emisij iz daljinskega ogrevanja v primerjavi z velikostjo gospodarstva, bi bilo treba upravljavcem omogočiti, da zaprosijo za dodatno prehodno brezplačno dodelitev za naprave za daljinsko ogrevanje, dodatno vrednost brezplačne dodelitve pa bi bilo treba vložiti v znatno zmanjšanje emisij pred letom 2030. Za zagotovitev teh zmanjšanj bi morala biti dodatna prehodna brezplačna dodelitev pogojena z izvedenimi naložbami in doseženim zmanjšanjem emisij, kot je določeno v načrtih za podnebno nevtralnost, ki jih upravljavci pripravijo za ustrezne naprave.
- (74) Nepričakovana ali nenadna pretirana zvišanja cen na trgu ogljika lahko negativno vplivajo na tržno predvidljivost, ki je bistvena za načrtovanje naložb v razogljičenje. Zato bi bilo treba ukrep, ki se uporablja v primeru pretiranega nihanja cen na trgu za trgovanje s pravicami do emisij iz poglavij II in III Direktive 2003/87/ES, pazljivo okrepiti, da se izboljša njegova odzivnost na neupravičena nihanja cen. Če je izpolnjen sprožilni pogoj na podlagi zvišanja povprečne cene pravice, bi se moral ta zaščitni ukrep, ki temelji na pravilih, uporabiti samodejno, pri čemer se vnaprej določeno število pravic sprostijo iz rezerve za stabilnost trga, ki je bila vzpostavljena s Sklepom (EU) 2015/1814 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾. Komisija bi morala pozorno spremljati sprožilni pogoj in ga mesečno objavljati, da bi izboljšala preglednost. Za zagotovitev urejene dražbe pravic, sproščenih iz rezerve za stabilnost trga na podlagi tega zaščitnega ukrepa, in za izboljšanje predvidljivosti trga se ta ukrep ne bi smel ponovno uporabiti vsaj dvanajst mesecev po izteku prejšnje sprostitve pravic na trg v okviru ukrepa.
- (75) Komisija je v sporočilu z dne 17. septembra 2020 z naslovom Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov izpostavila poseben izziv pri zmanjševanju emisij v stavbnem sektorju in sektorju cestnega prometa. Zato je Komisija napovedala, da bi lahko nadaljnja razširitev trgovanja z emisijami vključevala emisije iz stavb in cestnega prometa, pri čemer je navedla, da bi vključitev vseh emisij zaradi zgorevanja goriv prinesla pomembne koristi. Trgovanje z emisijami bi se moralo uporabljati za goriva, ki se uporabljajo za zgorevanje v stavbnem sektorju ter sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih, ki ustrezajo industrijskim dejavnostim, ki niso zajete v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, kot je ogrevanje industrijskih obratov (v nadaljnjem besedilu: stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatni sektorji). Za te sektorje bi bilo treba vzpostaviti ločen, a vzporedni sistem trgovanja z emisijami, da bi preprečili kakršne koli motnje dobro delujočega sistema trgovanja z emisijami za nepremične naprave in letalstvo. Novi sistem je dopolnjen s politikami za oblikovanje pričakovanih udeležencev na trgu in zagotovitev signala cene ogljika za celotno gospodarstvo, hkrati pa zagotavlja ukrepe za preprečevanje neupravičenih vplivov cen. Pretekle izkušnje so pokazale, da je treba za razvoj novega sistema vzpostaviti učinkovit sistem spremljanja, poročanja in preverjanja. Za zagotovitev sinergij in usklajenosti z obstoječo infrastrukturo Unije za EU ETS, je ustrezno, da se sistem za trgovanje z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje vzpostavi s spremembo Direktive 2003/87/ES.
- (76) Za vzpostavitev potrebnega izvedbenega okvira in zagotovitev ustreznega časovnega okvira za doseganje cilja za leto 2030 bi se moralo trgovanje z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih začeti leta 2025. V prvih letih bi se moralo od reguliranih subjektov zahtevati, da imajo dovoljenje za emisije toplogrednih plinov ter poročajo o svojih emisijah za leta 2024 do 2026. Izdajanje pravic in obveznosti glede skladnosti bi se morale uporabljati za te subjekte od leta 2027. To zaporedje bi omogočilo, da se začne urejeno in učinkovito trgovanje z emisijami v teh sektorjih. Poleg tega bi se tako omogočila vzpostavitev ukrepov za zagotovitev družbeno pravičnega uvajanja trgovanja z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih za ublažitev vpliva cene ogljika na ranljiva gospodinjstva in uporabnike prevoza.
- (77) Zaradi zelo velikega števila majhnih onesnaževalcev v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih točke reguliranja ni mogoče vzpostaviti na ravni subjektov, ki neposredno izpuščajo toplogredne pline, kot to velja za nepremične naprave in letalstvo. Zaradi tehnične izvedljivosti in upravne učinkovitosti je primernejše, da se točka reguliranja določi v zgornjem delu dobavne verige. Dejanje, ki sproži obveznost glede skladnosti v okviru novega sistema za trgovanje z emisijami, bi moralo biti sprostitve goriv, ki se uporabljajo za zgorevanje v stavbnem sektorju in sektorju cestnega prometa, tudi za cestni promet toplogrednih plinov za namene njihovega geološkega

⁽²⁶⁾ Sklep (EU) 2015/1814 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2015 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov in spremembi Direktive 2003/87/ES (UL L 264, 9.10.2015, str. 1).

shranjevanja, ter v dodatnih sektorjih, ki ustrezajo industrijskim dejavnostim, ki niso zajete v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES. Sprostitev goriv, ki se uporabljajo pri dejavnostih na podlagi Priloge I k tej direktivi, v porabo se ne bi smela upoštevati, da bi se preprečilo dvojno kritje.

- (78) Regulirane subjekte v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih in točko reguliranja bi bilo treba s potrebnimi prilagoditvami opredeliti v skladu s sistemom trošarine, ki ga določa Direktiva Sveta (EU) 2020/262 ⁽²⁷⁾, saj navedena direktiva že določa zanesljiv sistem nadzora za vse količine goriv, ki se sprostito v porabo, za namene plačila trošarin. Obveznosti na podlagi Direktive 2003/87/ES se ne bi smele uporabljati za končne porabnike goriv v teh sektorjih.
- (79) Za regulirane subjekte, ki spadajo na področje uporabe sistema za trgovanje z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih, bi se morale uporabljati podobne zahteve glede dovoljenja za emisije toplogrednih plinov kot za upravljavce nepremičnih naprav. Določiti je treba pravila o vlogah za dovoljenja, pogojih za izdajanje dovoljenj, njihovi vsebini in pregledu ter morebitnih spremembah, povezanih z reguliranim subjektom. Za zagotovitev urejenega začetka delovanja novega sistema bi morale države članice zagotoviti, da imajo regulirani subjekti, ki spadajo na področje uporabe novega sistema za trgovanja z emisijami, veljavno dovoljenje od začetka delovanja sistema leta 2025.
- (80) Skupna količina pravic za novi sistem trgovanja z emisijami bi moral slediti linearni krivulji, da se doseže cilj zmanjšanja emisij do leta 2030, ob upoštevanju stroškovno učinkovitega prispevka stavbnega sektorja in sektorja cestnega prometa v obliki zmanjšanja emisij za 43 % v primerjavi z letom 2005 do leta 2030 in kombiniranega stroškovno učinkovitega prispevka dodatnih sektorjev za 42 % v primerjavi z letom 2005 do leta 2030. Skupno količino pravic bi bilo treba prvič določiti leta 2027, slediti pa bi morala krivulji, ki se začne leta 2024 z mejnimi vrednostmi emisij za leto 2024, izračunanimi v skladu s členom 4(2) Uredbe (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁸⁾ na podlagi referenčnih emisij za zajete sektorje za leto 2005 in obdobje 2016–2018, kot je določeno v členu 4(3) te uredbe. V skladu s tem bi bilo treba linearni faktor zmanjšanja določiti na 5,10 %. Od leta 2028 bi bilo treba določiti skupno količino pravic na podlagi povprečnih sporočenih emisij za leta 2024, 2025 in 2026, skupna količina pravic pa bi se morala zmanjševati za isto absolutno letno stopnjo zmanjšanja, kot se določi od leta 2024, kar ustreza 5,38-odstotnemu linearnemu faktorju zmanjšanja v primerjavi s primerljivo vrednostjo zgoraj opredeljene krivulje leta 2025. Če so te emisije znatno večje od te vrednosti krivulje in taka razlika ni posledica majhnih razlik v metodologijah merjenja emisij, bi bilo treba linearni faktor zmanjšanja prilagoditi, da se do leta 2030 doseže potrebno raven zmanjšanja emisij.
- (81) Prodaja pravic na dražbi je najpreprostejši in ekonomsko najučinkovitejši način dodeljevanja pravic do emisije in tudi preprečuje nepričakovane dobičke. Stavbni sektor in sektor cestnega prometa se spopadata z razmeroma majhnim pritiskom konkurence zunaj Unije ali pa se z njim sploh ne spopadata, poleg tega pa nista izpostavljena tveganju za selitev virov ogljika. Zato bi se morale pravice za stavbe in cestni promet dodeliti le na podlagi prodaje na dražbi, brezplačne dodelitve pa ne bi smelo biti.
- (82) Za zagotovitev nemotenega začetka novega sistema trgovanja z emisijami ter ob upoštevanju potrebe reguliranih subjektov po tem, da se zavarujejo pred cenovnim ali likvidnostnim tveganjem ali kupijo pravice vnaprej, da zmanjšajo tako tveganje, bi bilo treba v zgodnji fazi prodati večjo količino pravic na dražbi. Zato bi morale biti količine pravic za prodajo na dražbi leta 2027 30 % večje od skupne količine pravic za leto 2027. Ta količina bi zadostovala za zagotovitev likvidnosti v primeru zmanjšanja emisij v skladu s potrebami po zmanjšanju in v primeru le postopnega zmanjšanja emisij. Podrobna pravila za to povečanje količine pravic za prodajo na dražbi v zgodnji fazi bi bilo treba določiti v delegiranem aktu v zvezi s prodajo pravic na dražbi, sprejetem na podlagi člena 10(4) Direktive 2003/87/ES.

⁽²⁷⁾ Direktiva Sveta (EU) 2020/262 z dne 19. decembra 2019 o določitvi splošnega režima za trošarino (UL L 58, 27.2.2020, str. 4).

⁽²⁸⁾ Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26).

- (83) Pravila o porazdelitvi v zvezi z deleži pravic, ki se prodajo na dražbi, so zelo pomembna za vse prihodke z dražb, ki bi se stekali v države članice, zlasti zaradi potrebe po okrepitvi zmožnosti držav članic, da obravnavajo družbene učinke signala cene ogljika v stavbnem sektorju in sektorju cestnega prometa. Ne glede na to, da imajo ti stavbni sektorji, sektorji cestnega prometa in dodatni sektorji zelo različne značilnosti, je primerno določiti skupno pravilo o porazdelitvi, podobno tistemu, ki se uporablja za nepremične naprave. Večina pravic bi bilo treba porazdeliti med vse države članice na podlagi povprečne porazdelitve emisij v cestnem prometu, gospodarskih in institucionalnih stavbah ter stanovanjskih stavbah v obdobju 2016–2018.
- (84) Uvedbo cene ogljika v stavbnem sektorju in sektorju cestnega prometa bi bilo treba dopolniti z učinkovitim družbenim nadomestilom, zlasti ob upoštevanju obstoječih ravni energetske revščine. V anketi na ravni Unije leta 2021 je skoraj 6,9 % prebivalstva Unije navedlo, da si ne morejo privoščiti ustreznega ogrevanja svojih domov. Za zagotovitev učinkovitega družbenega in distribucijskega nadomestila bi se moralo od držav članic zahtevati, da prihodke z dražb iz trgovanja z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje porabijo za namene, povezane s podnebjem in energijo, ki so že določeni za obstoječe sisteme za trgovanje z emisijami, pri čemer dajo prednost dejavnostim, ki lahko prispevajo k obravnavi socialnih vidikov trgovanja z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih, ali za ukrepe, ki se izrecno dodajo za obravnavo povezanih pomislekov za te sektorje, vključno s povezanimi ukrepi politike na podlagi Direktive 2012/27/EU.

Novi Socialni sklad za podnebje, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁹⁾, bo državam članicam zagotovil namenska sredstva za podporo najbolj prizadetim ranljivim skupinam, zlasti energetske ali mobilnostno revnim gospodinjstvom. Socialni sklad za podnebje bo spodbujal pravičnost in solidarnost med državami članicami in v njih, hkrati pa bo zmanjšal tveganje energetske in mobilnostne revščine med prehodom. Temeljal bo na obstoječih solidarnostnih mehanizmi in jih dopolnjeval v sinergiji z drugimi programi porabe in skladi Unije. 50 milijonov pravic iz EU ETS na podlagi člena 10a(8b) Direktive 2003/87/ES in 150 milijonov pravic iz trgovanja z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih ter prihodke, ustvarjene s prodajo pravic na dražbi v zvezi s stavbnim sektorjem, sektorjem cestnega prometa in dodatnimi sektorji, do največ 65 000 000 000 EUR, bi bilo treba začasno in izjemoma uporabiti za financiranje Socialnega sklada za podnebje v obliki zunanjih namenskih prejemkov, dokler ne bodo potekale razprave in posvetovanja o predlogu Komisije z dne 22. decembra 2021 za sklep Sveta o spremembi Sklepa (EU, Euratom) 2020/2053 o vzpostavitvi novega vira lastnih sredstev iz naslova EU ETS v skladu s členom 311, tretji odstavek, PDEU.

Kadar je sprejet sklep v skladu s členom 311, tretji odstavek, PDEU o določitvi tega novega vira lastnih sredstev, je treba določiti, da isti prihodek z začetkom veljavnosti takega sklepa preneha biti zunanji namenski prejemek. V zvezi s Socialnim skladom za podnebje Komisija v primeru sprejetja takega sklepa, kadar je ustrezno, predstavi potrebne predloge v skladu s členom 27(4) Uredbe (EU) 2023/955. To ne posega v izid pogajanj o večletnem finančnem okviru po letu 2027.

- (85) Poročanje o uporabi prihodkov z dražb bi bilo treba uskladiti s sedanjim poročanjem v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999.
- (86) Regulirani subjekti, zajeti z novim sistemom za trgovanje z emisijami, bi morali predati pravice za svoje preverjene emisije v količinah, ki ustrezajo količinam goriv, ki so jih sprostili v porabo. Pravice za svoje preverjene emisije bi morali prvič predati leta 2027. Da bi se upravno breme čim bolj zmanjšalo, bi se moralo več pravil, ki se uporabljajo za obstoječi sistem za trgovanje z emisijami za nepremične naprave in letalstvo, ob potrebnih prilagoditvah uporabljati za novo sistem za trgovanje z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje. To vključuje zlasti pravila o prenosu, predaji in ukinitvi pravic ter pravila o veljavnosti pravic, sankcijah, pristojnih organih in obveznostih držav članic glede poročanja.

⁽²⁹⁾ Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (glej stran 1 tega Uradnega lista).

- (87) Nekatere države članice že imajo nacionalne davke na ogljik, ki se uporabljajo za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje iz Priloge III k Direktivi 2003/87/ES. Zato bi bilo treba do konca leta 2030 uvesti začasno odstopanje. Za zagotovitev, da so cilji Direktive 2003/87/ES izpolnjeni in da je novi sistem trgovanja z emisijami skladen, bi morala biti možnost uporabe tega odstopanja na voljo le, kadar je nacionalna davčna stopnja višja od povprečne cene na dražbi za zadevno leto, in bi se morala uporabljati samo za obveznost predaje reguliranih subjektov, ki plačujejo tak davek. Za zagotovitev stabilnosti in preglednosti sistema bi bilo treba o nacionalnih davkih, vključno z ustreznimi davčnimi stopnjami, ob koncu obdobja za prenos te direktive uradno obvestiti Komisijo. Odstopanje ne bi smelo vplivati na zunanje namenske prejemke za Socialni sklad za podnebje ali – če so določena v skladu s členom 311, tretji odstavek, PDEU – na lastna sredstva iz naslova prihodkov z dražbi iz trgovanja z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih.
- (88) Da bi bilo trgovanje z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih učinkovito, bi moralo biti mogoče spremljati emisije z visoko stopnjo gotovosti in ob razumnih stroških. Emisije bi se morale pripisati reguliranim subjektom na podlagi količin goriva, sproščenih v porabo, in kombinirati s faktorjem emisije. Regulirani subjekti bi morali biti zmožni zanesljivo in natančno opredeliti sektorje, v katerih se goriva sprostijo v porabo, in končne uporabnike goriv ter razlikovati med njimi, da se preprečijo nezaželeni učinki, kot je dvojno breme. V majhnem številu primerov, v katerih se ni mogoče izogniti dvojnemu štetju emisij v obstoječem EU ETS in novem sistemu trgovanja z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje, ali kadar nastanejo stroški zaradi predaje pravic v zvezi z emisijami od dejavnosti, ki niso zajete z Direktivo 2003/87/ES, bi morale države članice take prihodke uporabiti za nadomestitev neizogibnega dvojnega štetja ali drugih takih stroškov zunaj stavbnega sektorja, sektorja cestnega prometa in dodatnih sektorjev v skladu s pravom Unije. Zato bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za zagotovitev enotnih pogojev za preprečevanje dvojnega štetja in predaje pravic za emisije, ki niso zajete v sistemu za trgovanje z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje, ter za zagotavljanje finančnega nadomestila. Da bi dodatno ublažili morebitno dvojno štetje, bi bilo treba roke za spremljanje in predajo v novem sistemu trgovanja z emisijami določiti en mesec po rokih v obstoječem sistemu za nepremične naprave in letalstvo. Za razpoložljivost zadostnih podatkov za določitev skupne količine pravic za obdobje 2028–2030 bi morali regulirani subjekti, ki imajo dovoljenje na začetku delovanja sistema leta 2025, sporočiti svoje povezane zgodovinske emisije za leto 2024.
- (89) Preglednost v zvezi s stroški ogljika in mera, do katere so prevaljeni na potrošnike, sta ključnega pomena za omogočanje hitrega in stroškovno učinkovitega zmanjšanja emisij v vseh sektorjih gospodarstva. To je zlasti pomembno v sistemu trgovanja z emisijami, ki temelji na obveznostih, ki se prevalijo po verigi navzgor. Namen novega sistema za trgovanje z emisijami je spodbuditi regulirane subjekte k zmanjšanju vsebnosti ogljika v gorivih, pri čemer taki subjekti ne bi smeli ustvarjati neupravičenih dobičkov s tem, da na potrošnike prenesejo stroške ogljika, ki so večji od stroškov ogljika, ki jih dejansko imajo. Čeprav prodaja vseh pravic do emisij na dražbi v okviru sistema trgovanja z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje že omejuje pojav takih neupravičenih dobičkov, bi morala Komisija spremljati, v kolikšni meri regulirani subjekti prenašajo stroške ogljika, da bi se izognili nepričakovanim dobičkom. V zvezi s poglavjem IVA bi morala Komisija, letno poročati, kadar je to mogoče glede na vrsto goriva, o povprečni ravni stroškov ogljika, ki so bili preneseni na potrošnike v Uniji.
- (90) Primerno je, da se uvedejo ukrepi za obravnavo morebitnega tveganja pretiranih zvišanj cen, ki lahko – če so posebno visoke na začetku novega sistema trgovanja z emisijami – ogrozijo pripravljenost gospodinjstev in posameznikov za vlaganje v zmanjšanje svojih emisij toplogrednih plinov. Ti ukrepi bi morali dopolnjevati zaščitne ukrepe, ki jih zagotavlja rezerva za stabilnost trga in ki so začeli delovati leta 2019. Medtem ko bo cena ogljika še naprej določal trg, se bo izvajanje zaščitnih ukrepov sprožilo na podlagi samodejnega mehanizma, temelječega na pravilih, pri čemer se bodo pravice sprostile iz rezerve za stabilnost trga le, če bo izpolnjen eden ali več konkretnih sprožilnih pogojev na podlagi zvišanja povprečne cene pravice. Ta dodatni mehanizem bi moral biti tudi zelo odziven, da bi se obravnavala pretirana nestanovitnost zaradi dejavnikov, ki niso spremembe temeljev trga. Ukrepi bi morali biti prilagojeni različnim ravnem pretiranega zvišanja cen, s čimer se bodo zagotovile različne stopnje posredovanja. Komisija bi morala pozorno spremljati sprožilne pogoje, ob izpolnjenih pogojih pa nujno sprejeti ukrepe. To ne bi smelo vplivati na katere koli spremljevalne ukrepe, ki jih države članice lahko sprejmejo za obravnavo škodljivih družbenih učinkov.

- (91) Za večjo gotovost državljanov, da cena ogljika v prvih letih novega sistema trgovanja z emisijami ne presega 45 EUR, je primerno vključiti dodaten mehanizem za stabilnost cen, da se pravice sprostijo iz rezerve za stabilnost trga, če cena ogljika preseže to raven. Načeloma bi se moral ta ukrep uporabljati enkrat v obdobju 12 mesecev. Vendar bi morala obstajati možnost, da se v istem 12-mesečnem obdobju ponovno uporabi, kadar Komisija skupaj z Odborom za podnebne spremembe ugotovi, da gibanje cene upravičuje ponovno sprostitev pravic. Ker je cilj tega mehanizma zagotoviti stabilnost v prvih letih novega sistema trgovanja z emisijami, bi morala Komisija oceniti njegovo delovanje in ali ga bi bilo treba obdržati po letu 2029.
- (92) Kot dodaten zaščitni mehanizem preden se začne trgovati z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih, bi moralo biti mogoče odložiti uporabo zgornje meje in obveznosti predaje, kadar so veleprodajne cene plina ali nafte v primerjavi s preteklimi trendi izjemno visoke. Mehanizem bi moral biti samodejen, kar pomeni, da je treba uporabo zgornje meje in obveznosti predaje odložiti za eno leto, če so izpolnjeni konkretni sprožilci cene energije. Referenčne cene bi bilo treba določiti na podlagi referenčnih pogodb na veleprodajnih trgih plina in nafte, ki so takoj na voljo in najpomembnejše za končne porabnike. Predvideti bi bilo treba ločene sprožilne pogoje za cene plina in nafte, saj gibanja njunih cen sledijo različnim preteklim trendom. Za zagotovitev stabilnosti trga bi morala Komisija dovolj z vnaprejšnjim obvestilom v *Uradnem listu Evropske unije* zagotoviti jasnost glede uporabe odloga.
- (93) Komisija bi morala spremljati delovanje trgovanja z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih, vključno s stopnjo cenovne konvergence z obstoječim EU ETS, po potrebi pa bi bilo treba Evropskemu parlamentu in Svetu predlagati pregled za izboljšanje učinkovitosti, upravljanja in praktične uporabe trgovanja z emisijami za te sektorje na podlagi pridobljenega znanja in povečane cenovne konvergence. Od Komisije bi se moralo zahtevati, naj predloži prvo poročilo o tem do 1. januarja 2028.
- (94) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja 3ga(2), člena 3gf(2) in (4), člena 10b(4), člena 12(3-d) in (3-c), člena 14(1), člena 30f(3) in (5) ter člena 30h(7) Direktive 2003/87/ES, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Za zagotovitev sinergij z obstoječim regulativnim okvirom bi bilo treba prenos izvedbenih pooblastil iz členov 14 in 15 navedene direktive razširiti na stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje. Ta izvedbena pooblastila, razen izvedbenih pooblastil v zvezi s členom 3gf(2) in členom 12(3-d) in (3-c) Direktive 2003/87/ES, bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁰⁾.
- (95) Za doseganje ciljev iz te direktive in druge zakonodaje Unije, zlasti ciljev iz Uredbe (EU) 2021/1119, bi morale Unija in njene države članice pri izvajanju politik uporabljati najnovejše znanstvene dokaze. Zato bi morala Komisija, kadar Evropski znanstveni svetovni odbor za podnebne spremembe zagotavlja znanstvene nasvete in izdaja poročila v zvezi z EU ETS, take nasvete in poročila upoštevati, zlasti kar zadeva potrebo po dodatnih politikah in ukrepih Unije za zagotovitev skladnosti s cilji iz Uredbe (EU) 2021/1119 ter dodatne politike in ukrepe Unije glede na ambicije in okoljsko celovitost globalnih tržnih ukrepov za letalstvo in pomorski promet.
- (96) Da bi priznali prispevek prihodkov iz EU ETS k podnebnemu prehodu, bi bilo treba uvesti oznako EU ETS. Poleg drugih ukrepov za zagotovitev prepoznavnosti financiranja iz EU ETS bi morale države članice in Komisija zagotoviti, da so projekti in dejavnosti, ki jih podpirata sklad za modernizacijo in Sklad za inovacije, jasno označeni kot projekti in dejavnosti, ki izhajajo iz prihodkov EU ETS, in sicer z ustrežno oznako.

⁽³⁰⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (97) Da bi dosegli cilj podnebne nevtralnosti iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2021/1119, bi bilo treba na podlagi zakonodajnega predloga Komisije o spremembi navedene uredbe določiti vseevropski podnebni cilj za leto 2040. EU ETS bi bilo treba pregledati in ga uskladiti s podnebnim ciljem Unije za leto 2040. Komisija bi zato morala do julija 2026 Evropskemu parlamentu in Svetu poročati o več vidikih EU ETS, pri čemer bi morala poročilu po potrebi priložiti zakonodajne predloge in oceno učinka. V skladu z Uredbo (EU) 2021/1119 bi bilo treba dati prednost neposrednemu zmanjšanju emisij, pri čemer bo treba povečati odvzem ogljika, da bi dosegli podnebno nevtralnost. Zato bi morala Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu do julija 2026 med drugim poročati o tem, kako bi lahko emisije, odvzete iz ozračja ter varno in trajno shranjene, na primer z neposrednim zajemanjem zraka, vključili v trgovanje z emisijami, ne da bi to pomenilo nadomestitev potrebnega zmanjšanja emisij. Dokler vse faze življenjskega cikla proizvoda, v katerih se uporablja zajet ogljik, niso zajete v oblikovanju cen ogljika, zlasti faza sežiganja odpadkov, bi zanašanje na obračunavanje emisij ob njihovem izpustu iz proizvodov v ozračje povzročilo preizkorno štetje emisij.

Za ureditev zajemanja ogljika na način, ki zmanjšuje neto emisije ter zagotavlja, da se upoštevajo vse emisije in preprečuje dvojno štetje, hkrati pa ustvarja gospodarske spodbude, bi morala Komisija do julija 2026 oceniti, ali se učinkovito upoštevajo vse emisije toplogrednih plinov, zajete v Direktivi 2003/87/ES, in ali se učinkovito preprečuje dvojno štetje. Zlasti bi morala oceniti, kako se obračunavajo emisije toplogrednih plinov, za katere se šteje, da so bile zajete in uporabljene v proizvodni na način, ki ni naveden v členu 12(3b), ob upoštevanju stopenj nižje v prodajni verigi, vključno z odstranjevanjem in sežiganjem odpadkov. Nazadnje bi morala Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu poročati tudi o izvedljivosti znižanja pragov skupne nazivne vhodne toplotne moči 20 MW za dejavnosti iz Priloge I k Direktivi 2003/87/ES, ob upoštevanju koristi za okolje in upravnega bremena.

- (98) Komisija bi morala do julija 2026 oceniti tudi izvedljivost vključitve naprav za sežiganje komunalnih odpadkov v EU ETS ter o tem poročati Evropskemu parlamentu in Svetu, tudi z namenom njihove vključitve od leta 2028, in predložiti oceno morebitne potrebe po možnosti, da država članica do konca leta 2030 odstopi od uporabe, pri čemer upošteva, kako pomembno je, da vsi sektorji prispevajo k zmanjšanju emisij. Vključitev naprav za sežiganje komunalnih odpadkov v EU ETS bi prispevala h krožnemu gospodarstvu s spodbujanjem recikliranja, ponovne uporabe in popravila izdelkov, hkrati pa bi prispevala k razogljičenju celotnega gospodarstva. Vključitev naprav za sežiganje komunalnih odpadkov bi okrepila spodbude za trajnostno ravnanje z odpadki v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki in ustvarila enake konkurenčne pogoje za regije, ki so sežiganje komunalnih odpadkov vključile na področje uporabe EU ETS.

Da bi se izognili preusmeritvi odpadkov iz obratov za sežiganje komunalnih odpadkov na odlagališča v Uniji, ki ustvarjajo emisije metana, in da bi se izognili izvozu odpadkov v tretje države, kar bi lahko negativno vplivalo na okolje, bi morala Komisija v svojem poročilu upoštevati morebitno preusmeritev odpadkov k odlaganju na odlagališča v Uniji in izvoz odpadkov v tretje države. Komisija bi morala upoštevati tudi učinke na notranji trg, morebitno izkrivljanje konkurence, okoljsko celovitost, uskladitev s cilji Direktive 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³¹⁾ ter zanesljivost in natančnost v zvezi s spremljanjem in izračunom emisij. Glede na emisije metana, ki jih povzročajo odlaganje na odlagališčih in za preprečitev ustvarjanja neenakih konkurenčnih pogojev bi morala Komisija ob oceni izvedljivosti vključitve naprav za sežiganje komunalnih odpadkov oceniti tudi možnost, da se v EU ETS vključijo drugi postopki ravnanja z odpadki, kot so odlaganje na odlagališčih, fermentacija, kompostiranje in mehansko-biološka obdelava.

- (99) Za sprejemanje nezakonodajnih aktov, ki se splošno uporabljajo in dopolnjujejo ali spreminjajo nekatere ne bistvene elemente zakonodajnega akta, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s časovnim načrtom, upravljanjem in drugimi vidiki dražbe, pravili za uporabo pogodbenosti, pravili o delovanju Sklada za inovacije, pravili o delovanju mehanizma konkurenčnih dražb v zvezi s pogodbami za razliko in pogodbami za razliko za ogljik, zahtevami za to, da se za toplogredne pline šteje, da so postali trajno kemično vezani v proizvodni, ter z razširitvijo dejavnosti iz Priloge III k Direktivi 2003/87/ES na druge sektorje. Poleg tega bi bilo treba za zagotovitev sinergij z obstoječim regulativnim okvirom prenos pooblastil iz člena 10(4) Direktive 2003/87/ES glede časovnega načrta, upravljanja in drugih vidikov dražbe razširiti na stavbni sektor, sektor

⁽³¹⁾ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).

cestnega prometa in dodatne sektorje. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽³²⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

- (100) Določbe v zvezi z obstoječim EU ETS in njegovo razširitvijo na pomorski promet bi se morale uporabljati od leta 2024 v skladu s potrebo po nujnih podnebni ukrepih in stroškovno učinkovitem prispevku vseh sektorjev k zmanjšanju emisij. Zato bi morale države članice določbe, ki se nanašajo na navedene sektorje, prenesti do 31. decembra 2023. Vendar bi moral biti rok za prenos določb v zvezi s sistemom trgovanja z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje 30. junij 2024, saj se pravila o spremljanju, poročanju, preverjanju in izdaji dovoljenj za te sektorje uporabljajo od 1. januarja 2025 in zahtevajo dovolj časa za pravilno izvajanje. Za zagotovitev preglednosti in zanesljivega poročanja, bi morale države članice obveznost poročanja o zgodovinskih emisijah za navedene sektorje izjemoma prenesti do 31. decembra 2023, saj se ta obveznost nanaša na emisije iz leta 2024. V skladu s Skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitvenih dokumentih⁽³³⁾ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med elementi direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno.
- (101) Dobro delujoč prenovljen EU ETS z instrumentom za stabilizacijo trga je za Unijo ključno sredstvo za uresničitev cilja zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu do leta 2030, cilja Unije glede podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050 in cilja doseganja negativnih emisij po tem letu, kot sta določena v Uredbi (EU) 2021/1119, ter ciljev iz Pariškega sporazuma. Rezerva za stabilnost trga je namenjena obravnavanju neravnovesja med ponudbo pravic na trgu in povpraševanjem po njih. Člen 3 Sklepa (EU) 2015/1814 določa, da je treba rezervo pregledati tri leta po začetku delovanja, pri tem pa je treba nameniti posebno pozornost odstotku za določitev števila pravic, ki se vključijo v rezervo za stabilnost trga, mejni vrednosti za skupno število pravic v obtoku, ki določa vključitev pravic, in številu pravic, ki naj bi se sprostile iz rezerve. Sedanji prag, ki določa vključitev pravic v rezervo za stabilnost trga, je bil določen leta 2018 ob zadnjem pregledu EU ETS, linearni faktor zmanjšanja pa se s to direktivo povečuje. Zato bi morala Komisija v okviru rednega pregleda delovanja rezerve za stabilnost trga oceniti tudi potrebo po morebitni prilagoditvi tega praga v skladu z linearnim faktorjem iz člena 9 Direktive 2003/87/ES.
- (102) Ob upoštevanju potrebe po jasnejšem signalu za naložbe za stroškovno učinkovito zmanjšanje emisij in za okrepitev EU ETS bi bilo treba Sklep (EU) 2015/1814 spremeniti, da se poveča odstotna stopnja za določitev števila pravic, ki se vsako leto vključijo v rezervo za stabilnost trga. Poleg tega bi morala biti vključitev za nižje ravni skupnega števila pravic v obtoku enaka razliki med skupnim številom pravic v obtoku in mejno vrednostjo, ki določa vključitev pravic. S tem bi se preprečila precejšnja negotovost glede količin pravic za prodajo na dražbi, ki se pojavi, kadar je skupno število pravic v obtoku blizu mejne vrednosti, hkrati pa zagotovilo, da presežek doseže razpon količine, v katerem naj bi trg ogljika deloval uravnoteženo.
- (103) Za zagotovitev predvidljivosti ravni pravic, ki ostanejo v rezervi za stabilnost trga po prenehanju veljavnosti, prenehanje veljavnosti pravic v rezervi ne bi smelo biti več odvisno od količin pravic za prodajo na dražbi iz prejšnjega leta. Zato bi bilo treba določiti število pravic v rezervi na 400 milijonov pravic, kar ustreza spodnji mejni vrednosti za skupno število pravic v obtoku.

⁽³²⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽³³⁾ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

- (104) Analiza ocene učinka, priložene predlogu te direktive, je pokazala tudi, da bi bilo treba neto povpraševanje v letalstvu vključiti v skupno število pravic v obtoku. Ker se lahko pravice za letalstvo uporabljajo enako kot splošne pravice, bi rezerva z vključitvijo letalstva postala točnejša in s tem boljše orodje za zagotavljanje stabilnosti trga. Izračun skupnega števila pravic v obtoku bi moral vključevati emisije iz letalstva in pravice, izdane v zvezi z letalstvom, od leta po začetku veljavnosti te direktive.
- (105) Za pojasnitev izračuna skupnega števila pravic v obtoku bi bilo treba v Sklepu (EU) 2015/1814 navesti, da ponudba pravic vključuje samo pravice, ki so bile izdane in niso bile vključene v rezervo za stabilnost trga. Poleg tega se število pravic v rezervi za stabilnost trga v formuli ne bi smelo več odšteti od ponudbe pravic. Ta sprememba ne bi bistveno vplivala na rezultat izračuna skupnega števila pravic v obtoku niti na pretekle izračune skupnega števila pravic v obtoku ali rezervo.
- (106) Za ublažitev tveganja neravnovesij med ponudbo in povpraševanjem, povezanega z začetkom trgovanja z emisijami za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatni sektorji, ter zagotovitev večje odpornosti proti pretresom na trgu bi se moral na pravilih temelječi mehanizem rezerve za stabilnost trga uporabljati za te sektorje. Da bi lahko rezerva začela delovati od začetka delovanja sistema, bi morala na začetku vključevati 600 milijonov pravic za trgovanje z emisijami v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih. Za začetno spodnjo in zgornjo mejno vrednost, na podlagi katerih se izvede sprostitev pravic iz rezerve ali njihova vključitev v rezervo, bi se morala uporabljati splošna klavzula ponovnega pregleda. Za druge elemente, kot je objavljane skupnega števila pravic v obtoku ali količine pravic, sproščenih iz rezerve ali vključenih vanjo, bi se morala uporabljati pravila rezerve, ki se uporabljajo za druge sektorje.
- (107) Ker ciljev te direktive, in sicer spodbujanja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na stroškovno in ekonomsko učinkovit način, ki je sorazmeren s ciljem zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu do leta 2030 prek razširjenega in spremenjenega tržnega mehanizma na ravni Unije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi njunega obsega in učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (108) Direktivo 2003/87/ES in Sklep (EU) 2015/1814 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Spremembe Direktive 2003/87/ES

Direktiva 2003/87/ES se spremeni:

- (1) v členu 1 se drugi odstavek nadomesti z naslednjim:

„Ta direktiva predvideva tudi povečano zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da bi prispevala k stopnji zmanjšanja, ki se iz znanstvenega vidika šteje za nujno za preprečevanje nevarnih sprememb podnebja. Prispeva k doseganju cilja podnebne nevtralnosti Unije in njenih podnebnih ciljev iz Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta (*) ter s tem k ciljem Pariškega sporazuma (**).

(*) Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

(**) UL L 282, 19.10.2016, str. 4.“;

(2) v členu 2 se odstavka 1 in 2 nadomestita z naslednjim:

„1. Ta direktiva se uporablja za dejavnosti, naštete v prilogah I in III, in toplogredne pline, naštete v Prilogi II. Kadar naprava, ki je vključena na področje uporabe EU ETS zaradi obratovanja kurilnih enot s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW, spremeni svoje proizvodne procese, da bi zmanjšala emisije toplogrednih plinov, in ne dosega več tega praga, država članica, v kateri je ta naprava, da upravljavcu možnost, da ostane vključen na področje uporabe EU ETS do konca tekočega in naslednjega petletnega obdobja iz člena 11(1), drugi pododstavek, po spremembi svojih proizvodnih procesov. Upravljavec te naprave se lahko odloči, da naprava ostane na področju uporabe EU ETS samo do konca tekočega petletnega obdobja ali tudi v naslednjem petletnem obdobju po spremembi proizvodnih procesov. Zadevna država članica Komisijo uradno obvesti o spremembah v primerjavi s seznamom, predloženim Komisiji na podlagi člena 11(1).

2. Ta direktiva se uporablja brez poseganja v kakršne koli zahteve na podlagi Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta (*).

(*) Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).“;

(3) člen 3 se spremeni:

(a) točka (b) se nadomesti z naslednjim:

„(b) ‚emisije‘ pomeni izpust toplogrednih plinov iz virov v napravi ali izpust plinov iz zrakoplova, ki izvaja letalsko dejavnost, navedeno v Prilogi I, ali z ladij, ki opravljajo dejavnost pomorskega prometa, navedeno v Prilogi I, ali izpust toplogrednih plinov, ki ustrezajo dejavnosti iz Priloge III;“;

(b) točka (d) se nadomesti z naslednjim:

„(d) ‚dovoljenje za emisije toplogrednih plinov‘ pomeni dovoljenje, izdano v skladu s členi 5, 6 in 30b;“;

(c) točka (u) se črta;

(d) dodajo se naslednje točke:

„(w) ‚ladjarska družba‘ pomeni lastnika ladje ali katero koli drugo organizacijo ali osebo, kot je upravljavec ali zakupnik gole ladje, ki je od lastnika ladje prevzela odgovornost za upravljanje ladje ter je s prevzemom take odgovornosti soglašala, da bo prevzela vse dolžnosti in odgovornosti, ki jih nalaga Mednarodni kodeks za varno upravljanje ladij in preprečevanje onesnaževanja iz Priloge I k Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 336/2006 (*);

(x) ‚plovba‘ pomeni plovbo, kot je opredeljena v členu 3, točka (c), Uredbe (EU) 2015/757 Evropskega parlamenta in Sveta (**);

(y) ‚upravni organ za ladjarske družbe‘ pomeni organ, pristojen za upravljanje EU ETS v zvezi z ladjarsko družbo v skladu s členom 3gf;

(z) ‚pristanišče postanka‘ pomeni pristanišče, v katerem se ladja ustavi, da natovori ali raztovori tovor ali da vkrca ali izkrca potnike; ali pristanišče, v katerem se ladja za delo na morju ustavi zaradi menjave posadke; izvzeti so postanki, namenjeni izključno oskrbi z gorivom ali zalogami, menjavi posadke ladij, ki niso ladje za delo na morju, postankom v suhem doku ali popravi ladje, njene opreme ali obojega, postanki v pristanišču, ker ladja potrebuje pomoč ali je v stiski, prevozi z ene ladje na drugo izven pristanišč, postanki, ki so namenjeni izključno iskanju zavetja pred slabim vremenom ali so potrebni zaradi dejavnosti iskanja in reševanja, in postanki kontejnerskih ladij v sosednjem pristanišču za pretovarjanje zabojnikov, navedeni v izvedbenem aktu, sprejetem na podlagi člena 3ga(2);

- (aa) ‚potniška ladja za križarjenje‘ pomeni potniško ladjo, ki nima krova za tovor in je namenjena izključno za komercialni prevoz potnikov s prenočiščem med plovbo po morju;
- (ab) ‚pogodba za razliko‘ ali ‚CD‘ pomeni pogodbo med Komisijo in proizvajalcem, ki je bil izbran prek mehanizma konkurenčne dražbe, kot je dražba, nizkoogljičnega ali brezogljičnega proizvoda, in na podlagi katere je proizvajalcu zagotovljena podpora Sklada za inovacije, ki krije razliko med zmagovalno ceno, znano tudi kot izvršilno ceno, na eni strani in referenčno ceno, ki izhaja iz cene proizvedenega nizkoogljičnega ali brezogljičnega proizvoda, tržne cene bližnjega nadomestka ali kombinacije teh dveh cen, na drugi strani;
- (ac) ‚pogodba za razliko za ogljik‘ ali ‚CCD‘ pomeni pogodbo med Komisijo in proizvajalcem, ki je bil izbran prek mehanizma konkurenčne dražbe, kot je dražba, nizkoogljičnega ali brezogljičnega proizvoda, in na podlagi katere je proizvajalcu zagotovljena podpora Sklada za inovacije, ki krije razliko med zmagovalno ceno, znano tudi kot izvršilno ceno, na eni strani in referenčno ceno, ki izhaja iz povprečne cene pravic, na drugi strani;
- (ad) ‚pogodba s fiksno premijo‘ pomeni pogodbo med Komisijo in proizvajalcem, ki je bil izbran prek mehanizma konkurenčne dražbe, kot je dražba, nizkoogljičnega ali brezogljičnega proizvoda, in na podlagi katere je proizvajalcu zagotovljena podpora v obliki fiksne zneska na enoto proizvedenega proizvoda;
- (ae) ‚regulirani subjekt‘ za namene poglavja IVa pomeni vsako fizično ali pravno osebo, razen končnega porabnika goriv, ki opravlja dejavnosti iz Priloge III in spada v eno od naslednjih kategorij:
- (i) v primeru prenosa goriva skozi trošarinsko skladišče, kot je opredeljeno v členu 3, točka 11, Direktive Sveta (EU) 2020/262 (***) , imetnik trošarinskega skladišča, kot je opredeljen v členu 3, točka 1, navedene direktive, ki postane zavezanec za plačilo trošarine na podlagi člena 7 navedene direktive;
 - (ii) če se točka (i) te točke ne uporablja, vsaka druga oseba, ki za goriva, zajeta s poglavjem IVa te direktive, postane zavezanec za plačilo trošarine na podlagi člena 7 Direktive (EU) 2020/262 ali člena 21(5), prvi pododstavek, Direktive Sveta 2003/96/ES (****);
 - (iii) če se točki (i) in (ii) te točke ne uporabljata, vsaka druga oseba, ki jo morajo ustrezni pristojni organi države članice registrirati, da lahko postane zavezanec za plačilo trošarine, vključno z vsako osebo, oproščeno plačila trošarine, kot je navedeno v členu 21(5), četrti pododstavek, Direktive 2003/96/ES;
 - (iv) če se točke (i), (ii) in (iii) ne uporabljajo ali če je več oseb solidarno zavezanih plačilu iste trošarine, katera koli oseba, ki jo imenuje država članica;
- (af) ‚gorivo‘ za namene poglavja IVa te direktive pomeni kateri koli energent iz člena 2(1) Direktive 2003/96/ES, vključno z gorivi, navedenimi v preglednici A in preglednici C Priloge I k navedeni direktivi, ter kateri koli drug proizvod, ki je namenjen za uporabo, ponujen naprodaj ali uporabljen kot pogonsko gorivo ali gorivo za ogrevanje, kot je določen v členu 2(3) navedene direktive, vključno s proizvodnjo električne energije;
- (ag) ‚sprostitev v porabo‘ za namene poglavja IVa te direktive pomeni sprostitev v porabo, kot je opredeljena v členu 6(3) Direktive (EU) 2020/262.;
- (ah) ‚Cena plina TTF‘ za namene poglavja IVa pomeni ceno terminskih pogodb za plin za mesec vnaprej, s katerimi se trguje na virtualni trgovalni točki Title Transfer Facility (TTF), ki jo upravlja Gasunie Transport Services B.V.;

- (ai) ‚Cena surove nafte Brent‘ za namene poglavja IVa pomeni terminsko ceno surove nafte za mesec vnaprej, ki se uporablja kot referenčna cena za nakup nafte.

- (*) Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 336/2006 z dne 15. februarja 2006 o izvajanju Mednarodnega kodeksa za varno upravljanje ladij v Skupnosti in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 3051/95 (UL L 64, 4.3.2006, str. 1).
- (**) Uredba (EU) 2015/757 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremljanju emisij ogljikovega dioksida iz pomorskega prevoza, poročanju o njih in njihovem preverjanju ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 123, 19.5.2015, str. 55).
- (***) Direktiva Sveta (EU) 2020/262 z dne 19. decembra 2019 o določitvi splošnega režima za trošarino (UL L 58, 27.2.2020, str. 4).
- (****) Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL L 283, 31.10.2003, str. 51).“;

- (4) naslov poglavja II se nadomesti z naslednjim:

„LETALSTVO IN POMORSKI PROMET“;

- (5) člen 3a se nadomesti z naslednjim:

„Člen 3a

Področje uporabe

Členi 3b do 3f se uporabljajo za dodelitev in izdajo pravic v zvezi z letalskimi dejavnostmi iz Priloge I. Členi 3ga do 3gg se uporabljajo v zvezi z dejavnostmi pomorskega prometa iz Priloge I.“;

- (6) člen 3g se nadomesti z naslednjim:

„Člen 3g

Načrti za spremljanje in poročanje

Država članica upravljavka zagotovi, da vsak operator zrakoplova pristojnemu organu v tej državi članici predloži načrt za spremljanje, v katerem so določeni ukrepi za spremljanje emisij, in da te načrte odobri pristojni organ v skladu z izvedbenimi akti iz člena 14.“;

- (7) vstavijo se naslednji členi:

„Člen 3ga

Področje uporabe za dejavnosti pomorskega prometa

1. Dodelitev pravic in zahteve za predajo v zvezi z dejavnostmi pomorskega prometa se uporabljajo za petdeset odstotkov (50 %) emisij z ladij, ki opravljajo plovbe z odhodom iz pristanišča postanka pod jurisdikcijo države članice in prihodom v pristanišče postanka zunaj jurisdikcije države članice, petdeset odstotkov (50 %) emisij z ladij, ki opravljajo plovbe z odhodom iz pristanišča postanka zunaj jurisdikcije države članice in prihodom v pristanišče postanka pod jurisdikcijo države članice, sto odstotkov (100 %) emisij z ladij, ki opravljajo plovbe z odhodom iz pristanišča pod jurisdikcijo države članice in prihodom v pristanišče pod jurisdikcijo države članice, ter sto odstotkov (100 %) emisij z ladij med privezom v pristanišču postanka pod jurisdikcijo države članice.

2. Komisija do 31. decembra 2023 z izvedbenimi akti določi seznam sosednjih pristanišč za pretovarjanje kontejnerjev in ta seznam nato posodobi do 31. decembra vsaki dve leti.

V teh izvedbenih aktih je navedeno pristanišče kot sosednje pristanišče za pretovarjanje zabojnikov, v katerih delež pretovarjanja zabojnikov, merjen v enotah, enakovrednih enaindvajset čevljev, presega 65 % celotnega prometa kontejnerjev v tem pristanišču v zadnjem dvanajstmesečnem obdobju, za katera so na voljo ustrezni podatki in kadar je to pristanišče zunaj Unije, vendar so od pristanišča pod jurisdikcijo države članice oddaljena manj kot 300 navtičnih milj. Za namene tega odstavka se šteje, da so kontejnerji pretovorjeni, kadar se raztovorijo z ladje v pristanišče izključno zaradi natovarjanja na drugo ladjo. Seznam, ki ga določi Komisija na podlagi prvega

pododstavka, ne vključuje pristanišč v tretji državi, za katera ta tretja država učinkovito uporablja ukrepe, enakovredne tej direktivi.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22a(2).

3. Členi 9, 9a in 10 se uporabljajo za dejavnosti pomorskega prometa enako kot za druge dejavnosti, zajete z EU ETS, z naslednjo izjemo glede uporabe člena 10.

Do 31. decembra 2030 se delež pravic dodeli državam članicam, v katerih je delež ladjarskih družb, za katere bi bile države članice odgovorne na podlagi člena 3gf, glede na njihovo prebivalstvo leta 2020 in na podlagi podatkov, ki so na voljo za obdobje 2018 – 2020, večji kot 15 ladjarskih družb na milijon prebivalcev. Količina pravic ustreza 3,5 % dodatne količine pravic zaradi povečanja mejne vrednosti za pomorski promet iz člena 9, tretji odstavek, v zadevnem letu. Za leti 2024 in 2025 se količina pravic dodatno pomnoži z odstotki, ki se uporabljajo za zadevno leto na podlagi člena 3gb, prvi odstavek, točki (a) in (b). Prihodke, ustvarjene od prodaje tega deleža pravic na dražbi, bi bilo treba uporabiti za namene iz člena 10(3), prvi pododstavek, točka (g) – v zvezi s pomorskim sektorjem – in točki (f) in (i). 50 % količine pravic se razdeli med zadevne države članice na podlagi deleža ladjarskih družb, za katere so odgovorne, preostanek pa se razdeli mednje v enakih deležih.

Člen 3gb

Postopno uvajanje zahtev za pomorski promet

Ladjarske družbe so odgovorne za predajo pravic v skladu z naslednjim razporedom:

- (a) 40 % preverjenih emisij, sporočenih za leto 2024, za katere bi veljale zahteve za predajo v skladu s členom 12;
- (b) 70 % preverjenih emisij, sporočenih za leto 2025, za katere bi veljale zahteve za predajo v skladu s členom 12;
- (c) 100 % preverjenih emisij, sporočenih za leto 2026 in vsako leto po tem v skladu s členom 12.

Kadar se preda manj pravic v primerjavi s preverjenimi emisijami iz pomorskega prometa za leti 2024 in 2025, se po določitvi razlike med preverjenimi emisijami in predanimi pravicami v posameznem letu količina pravic, ki ustreza tej razliki, ukine, namesto da bi se prodala na dražbi na podlagi člena 10.

Člen 3gc

Določbe za prenos stroškov EU ETS z ladjarske družbe na drug subjekt

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je ladjarska družba, kadar na podlagi pogodbenega dogovora končno odgovornost za nakup goriva ali upravljanje ladje ali oboje prevzame subjekt, ki ni ladjarska družba, upravičena, da od tega subjekta prejme povračilo za stroške, ki izhajajo iz predaje pravic.

„Upravljanje ladje“ za namene tega člena pomeni določanje prepeljanega tovora ali poti in hitrosti ladje. Ladjarska družba ostaja odgovorni subjekt za predajo pravic na podlagi členov 3gb in 12 ter za splošno skladnost z določbami nacionalnega prava, s katerimi se prenaša ta direktiva. Države članice zagotovijo, da ladjarske družbe, za katere so odgovorne, izpolnjujejo obveznosti predaje pravic na podlagi členov 3gb in 12, ne glede na pravico takih ladjarskih družb, da jim komercialni prevozniki povrnejo stroške, ki izhajajo iz predaje.

Člen 3gd

Spremljanje emisij iz pomorskega prometa in poročanje o njih

Upravni organ za ladjarske družbe v zvezi z emisijami iz dejavnosti pomorskega prometa, navedenih v Prilogi I k tej direktivi, zagotovi, da ladjarska družba, za katero je pristojen, v poročevalnem obdobju spremlja ustrezne parametre in poroča o njih ter mu predloži podatke o zbirnih emisijah na ravni družbe v skladu s poglavjem II Uredbe (EU) 2015/757.

Člen 3ge

Pravila za preverjanje in akreditacijo emisij iz pomorskega prometa

Upravni organ za ladjarske družbe zagotovi, da se sporočanje podatkov o zbirnih emisijah na ravni ladjarske družbe, ki jih predloži ladjarska družba na podlagi člena 3gd te direktive, preveri v skladu s pravili o preverjanju in akreditaciji iz poglavja III Uredbe (EU) 2015/757.

Člen 3gf

Upravni organ za ladjarske družbe

1. Upravni organ za ladjarske družbe je:

- (a) v primeru ladjarske družbe, registrirane v državi članici, država članica, v kateri je registrirana ladjarska družba;
- (b) v primeru ladjarske družbe, ki ni registrirana v državi članici, država članica, v kateri je imela ta ladjarska družba v predhodnih štirih letih spremljanja po ocenah največ postankov v pristaniščih pri plovbah, ki spadajo na področje uporabe iz člena 3ga;
- (c) v primeru ladjarske družbe, ki ni registrirana v državi članici in v predhodnih štirih letih spremljanja ni opravila plovbe, ki spada na področje uporabe iz člena 3ga, država članica, v katero je ladja ladjarske družbe priplula ali v kateri je začela ali končala svojo prvo plovbo, ki spada na področje uporabe iz navedenega člena.

2. Komisija na podlagi najboljših razpoložljivih informacij z izvedbenimi akti pripravi:

- (a) pred 1. februarjem 2024 seznam ladjarskih družb, ki so opravile pomorsko dejavnost pomorskega prometa iz Priloge I, ki je 1. januarja 2024 ali z učinkom od 1. januarja 2024 spadala na področje uporabe iz člena 3ga, pri čemer navede upravni organ za ladjarsko družbo v skladu z odstavkom 1 tega člena;
- (b) pred 1. februarjem 2026 in nato vsaki dve leti posodobljen seznam za pripis ladjarskih družb, registriranih v državi članici, drugemu upravnemu organu za ladjarske družbe, če so spremenile državo članico registracije znotraj Unije, v skladu z odstavkom 1, točka (a), tega člena ali za vključitev ladjarskih družb, ki so pozneje opravile dejavnost pomorskega prometa iz Priloge I, ki spada na področje uporabe iz člena 3ga v skladu z odstavkom 1, točka (c), tega člena ter
- (c) pred 1. februarjem 2028 in nato vsaka štiri leta posodobljen seznam za pripis ladjarskih družb, ki niso registrirane v državi članici, drugemu upravnemu organu za ladjarske družbe v skladu z odstavkom 1, točka (b), tega člena.

3. Upravni organ za ladjarske družbe, ki je na podlagi seznama, pripravljenega na podlagi odstavka 2, odgovoren za ladjarsko družbo, to odgovornost ohrani ne glede na naknadne spremembe dejavnosti ali registracije ladjarske družbe, dokler te spremembe niso razvidne na posodobljenem seznamu.

4. Komisija sprejme izvedbene akte za določitev podrobnih pravil v zvezi z upravljanjem ladjarskih družb s strani upravnih organov za ladjarsko družbo na podlagi te direktive. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22a(2).

Člen 3gg

Poročanje in pregled

1. Če Mednarodna pomorska organizacija (IMO) sprejme globalni tržni ukrep za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz pomorskega prometa, Komisija pregleda to direktivo glede na ta sprejeti ukrep.

V ta namen Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo v 18 mesecih po sprejetju takega globalnega tržnega ukrepa in preden ta začne delovati. Komisija v tem poročilu preuči globalni tržni ukrep, kar zadeva:

- (a) njegove ambicije glede na cilje Pariškega sporazuma;
- (b) njegovo splošno okoljsko celovitost, tudi v primerjavi z določbami te direktive, ki zajemajo pomorski promet, ter
- (c) vsa vprašanja v zvezi s skladnostjo med EU ETS in tem ukrepom.

Poročilu iz drugega pododstavka tega odstavka lahko Komisija, kadar je ustrezno, priloži zakonodajni predlog za spremembo te direktive na način, ki bo skladen s podnebnim ciljem Unije za leto 2030 in ciljem podnebne nevtralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119 ter s ciljem ohranjanja okoljske celovitosti in učinkovitosti podnebnih ukrepov Unije, da se zagotovi skladnost med izvajanjem globalnega tržnega ukrepa in EU ETS ter se obenem izogne morebitnemu večjemu dvojnemu bremenu.

2. V primeru, da IMO do leta 2028 ne sprejme globalnega tržnega ukrepa za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz pomorskega prometa v skladu s cilji Pariškega sporazuma in vsaj na ravni, primerljivi z ravno, ki izhaja iz ukrepov Unije, sprejetih na podlagi te direktive, Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem preuči potrebo po uporabi dodelitve pravic in zahtev za predajo v zvezi z več kot petdesetimi odstotki (50 %) emisij z ladij, ki opravljajo plovbe med pristaniščem postanka v jurisdikciji države članice in pristaniščem postanka zunaj jurisdikcije države članice, glede na cilje Pariškega sporazuma. Komisija v tem poročilu zlasti obravnava napredek na ravni IMO in preuči, ali ima katera od tretjih držav tržni ukrep, enakovreden tej direktivi, ter oceni tveganje širjenja praks izogibanja, vključno s preходом na druge načine prevoza ali premikom pristaniških vozlišč v pristanišča zunaj Unije.

Kadar je ustrezno, se poročilu iz prvega pododstavka priloži zakonodajni predlog za spremembo te direktive.

3. Komisija spremlja izvajanje tega poglavja v zvezi s pomorskim prometom, zlasti za odkrivanje izogibanja, da bi se tako izogibanje preprečilo že v zgodnji fazi, vključno z upoštevanjem najbolj oddaljenih regij, in vsaki dve leti od leta 2024 poroča o izvajanju tega poglavja v zvezi s pomorskim prometom in morebitnih trendih v zvezi z ladjarskimi družbami, ki se poskušajo izogniti zahtevam iz te direktive. Komisija spremlja tudi učinke, med drugim v zvezi z morebitnim povečanjem stroškov prometa, izkrivljanjem trga in spremembami v pristaniškem prometu, kot so izogibanje pristaniščem in premiki vozlišč za pretovarjanje, splošno konkurenčnost pomorskega sektorja v državah članicah, zlasti pa učinke na tiste storitve pomorskega prevoza, ki so bistvene storitve ozemeljske povezanosti. Komisija, če je ustrezno, predlaga ukrepe za zagotovitev učinkovitega izvajanja tega poglavja v zvezi s pomorskim prometom, zlasti ukrepe za obravnavanje trendov v zvezi z ladjarskimi družbami, ki se poskušajo izogniti zahtevam te direktive.

4. Komisija najpozneje do 30. septembra 2028 oceni ustreznost podaljšanja uporabe člena 3ga(3), drugi pododstavek, po 31. decembru 2030 in po potrebi v ta namen predloži zakonodajni predlog.

5. Komisija najpozneje do 31. decembra 2026 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem preuči izvedljivost ter gospodarske, okoljske in socialne učinke vključitve emisij z ladij, tudi ladij za delo na morju z bruto tonažo manj kot 5 000, a ne manj kot 400, v to direktivo, pri čemer se zlasti opira na analizo, priloženo pregledu Uredbe (EU) 2015/757, ki jo je treba opraviti do 31. decembra 2024.

V tem poročilu se upoštevajo tudi medsebojne povezave med to direktivo in Uredbo (EU) 2015/757 ter izkušnje, pridobljene z njuno uporabo. Komisija v tem poročilu preuči tudi, kako bi lahko ta direktiva najboljše upoštevala uvajanje obnovljivih in nizkoogljicnih pomorskih goriv na podlagi življenjskega cikla. Če je primerno, se poročilu lahko priložijo zakonodajni predlogi.“;

- (8) člen 3h se nadomesti z naslednjim:

„Člen 3h

Področje uporabe

Določbe tega poglavja se uporabljajo za dovoljenja za emisije toplogrednih plinov ter dodelitev in izdajo pravic v zvezi z dejavnostmi iz Priloge I, ki niso letalske dejavnosti ali dejavnosti pomorskega prometa.“;

- (9) v členu 6(2) se točka (e) nadomesti z naslednjim:

„(e) obveznost, da upravljavec naprave preda količino pravic, ki ustreza skupnim emisijam naprave v koledarskem letu, preverjenim v skladu s členom 15, do roka iz člena 12(3).“;

- (10) člen 8 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 8

Uskladitev z Direktivo 2010/75/EU

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da so, kadar naprave izvajajo dejavnosti iz Priloge I k Direktivi 2010/75/EU, pogoji in postopek za izdajo dovoljenja za emisije toplogrednih plinov usklajeni s tistimi za dovoljenje, predvideno v navedeni direktivi. Zahteve iz členov 5, 6 in 7 te direktive se lahko vključijo v postopke, določene v Direktivi 2010/75/EU.

Komisija pregleda učinkovitost sinergij z Direktivo 2010/75/EU. Za okolje in podnebje pomembna dovoljenja morajo biti usklajena, da se zagotovi učinkovito in hitrejše izvajanje ukrepov, potrebnih za izpolnjevanje podnebnih in energetskih ciljev Unije. Komisija lahko predloži poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu v okviru katerega koli prihodnjega pregleda te direktive.“;

- (11) v členu 9 se dodajo naslednji odstavki:

„V letu 2024 se skupna količina pravic za Unijo zmanjša za 90 milijonov pravic. V letu 2026 se skupna količina pravic za Unijo zmanjša za 27 milijonov pravic. V letu 2024 se skupna količina pravic za Unijo zmanjša za 78,4 milijonov pravic za pomorski promet. Od leta 2024 do leta 2027 je linearni faktor 4,3 %, od leta 2028 pa 4,4 %. Linearni faktor se uporablja tudi za pravice, ki ustrezajo povprečnim emisijam pomorskega prometa, sporočenim v skladu z Uredbo (EU) 2015/757 za leti 2018 in 2019, ki so obravnavane v členu 3ga te direktive. Komisija objavi skupno količino pravic za Unijo do 6. septembra 2023.

Od 1. januarja 2026 oziroma 1. januarja 2027 se količina pravic poveča, da se upošteva pokritost emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti pomorskega prometa, ki niso emisije CO₂, in pokritost emisij ladij za delo na morju na podlagi njihovih emisij za zadnje leto, za katero so na voljo podatki. Brez poseganja v člen 10(1) se pravice, pridobljene na podlagi tega povečanja, dajo na voljo za podporo inovacijam v skladu s členom 10a(8).“;

- (12) člen 10 se spremeni:

- (a) v odstavku 1 se tretji pododstavek nadomesti z naslednjim:

„2 % skupne količine pravic v obdobju 2021–2030 se prodaja na dražbi, da se vzpostavi sklad za izboljšanje energetske učinkovitosti in modernizacijo energijskih sistemov določenih držav članic (v nadaljnjem besedilu: države članice upravičenke), kot je določeno v členu 10d (v nadaljnjem besedilu: sklad za modernizacijo). Države članice upravičenke do te količine pravic, so države članice, katerih BDP na prebivalca po tržnih cenah znaša manj kot 60 % povprečja Unije leta 2013. Sredstva, ki ustrezajo tej količini pravic, se porazdelijo v skladu z delom A Priloge IIb.

Poleg tega se 2,5 % skupne količine pravic med letoma 2024 in 2030 proda na dražbi za sklad za modernizacijo. Države članice upravičenke do te količine pravic, so države članice, katerih BDP na prebivalca po tržnih cenah znaša manj kot 75 % povprečja Unije v obdobju 2016–2018. Sredstva, ki ustrezajo tej količini pravic, se porazdelijo v skladu z delom B Priloge IIb.“;

(b) v odstavku 3, prvi pododstavek, se uvodni del nadomesti z naslednjim:

„3. Države članice določijo, kako se bodo porabili prihodki, pridobljeni s prodajo pravic iz odstavka 2 tega člena na dražbi, razen prihodkov, ki se opredelijo kot lastna sredstva v skladu s členom 311, tretji odstavek, PDEU in vključijo v proračun Unije. Države članice uporabijo te prihodke, z izjemo prihodkov, uporabljenih za nadomestilo za posredne stroške ogljika iz člena 10a(6) te direktive, ali enakovredno finančno vrednostjo teh prihodkov, za enega ali več naslednjih namenov:“;

(c) v odstavku 3, prvi pododstavek, se točke (b) do (f) nadomestijo z naslednjim:

„(b) razvoj obnovljivih virov energije in omrežij za prenos električne energije za izpolnitev zaveze Unije v zvezi z uporabo obnovljivih virov energije in ciljev Unije glede medsebojne povezljivosti ter razvoj drugih tehnologij, ki prispevajo k prehodu na varno in trajnostno nizkoogljično gospodarstvo in pripomorejo k izpolnitvi zaveze Unije, da poveča energetska učinkovitost na ravni, dogovorjene v ustreznih zakonodajnih aktih, vključno s proizvodnjo električne energije iz samoporabnikov električne energije iz obnovljivih virov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov;

(c) ukrepi za preprečevanje krčenja gozdov in podpiranje varstva in obnove šotišč, gozdov in drugih zemeljskih ali morskih ekosistemov, vključno z ukrepi, ki prispevajo k varstvu, obnovi in boljšemu upravljanju teh ekosistemov, zlasti zaščitenih morskih območij, ter za povečanje pogozdovanja, prijaznega biotski raznovrstnosti, in obnovo gozdov, tudi v državah v razvoju, ki so ratificirale Pariški sporazum, pa tudi ukrepi za prenos tehnologij in podpiranje prilagajanja negativnim učinkom podnebnih sprememb v teh državah;

(d) zajemanje CO₂ v gozdovih in tleh Unije;

(e) okolju varno zajemanje in geološko shranjevanje CO₂, zlasti iz elektrarn na trdna fosilna goriva in vrste industrijskih sektorjev in delov sektorjev, vključno v tretjih državah, in inovativne tehnološke metode za odvzem ogljika, kot je neposredno zajemanje iz zraka in shranjevanje;

(f) vlaganje v prehod na oblike prometa, ki znatno prispevajo k razogljičenju sektorja, in v pospešitev tega prehoda, vključno z razvojem podnebnju prijaznih storitev in tehnologij potniškega in tovornega železniškega prometa ter avtobusnih storitev, v ukrepe za razogljičenje pomorskega sektorja, vključno z izboljšanjem energetske učinkovitosti ladij, pristanišč, inovativnih tehnologij in infrastrukture, ter v trajnostna alternativna goriva, kot sta vodik in amonijak, ki se proizvajata iz obnovljivih virov, in v pogonske tehnologije brez emisij, ter financiranje ukrepov v podporo razogljičenju letališč v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva ter razveljavitvi Direktive 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za trajnostni zračni promet“;

(d) v odstavku 3, prvi pododstavek, se točka (h) nadomesti z naslednjim:

„(h) ukrepe, katerih namen je izboljšanje energetske učinkovitosti, sistemov daljinskega ogrevanja in izolacije, za podporo sistemom ogrevanja in hlajenja, ki so učinkoviti in delujejo na energijo iz obnovljivih virov, ali za podporo temeljiti in postopni temeljiti prenovi stavb v skladu z Direktivo 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta (*), začeni s prenovo najmanj učinkovitih stavb;

(*) Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13).“;

(e) v odstavku 3, prvi pododstavek, se vstavita naslednji točki:

- „(ha) zagotovitev finančne podpore za obravnavanje družbenih vidikov v gospodinjstvih z nižjim in srednjim dohodkom, tudi z znižanjem izkrivljajočih davkov, in z usmerjenim znižanjem carin in dajatev za električno energijo iz obnovljivih virov;
- (hb) financiranje nacionalnih shem podnebnih dividend, ki dokazano pozitivno vplivajo na okolje, kot je zapisano v letnem poročilu iz člena 19(2) Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

(*) Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).“;

(f) v odstavku 3, prvi pododstavek, se točka (k) nadomesti z naslednjim:

- „(k) spodbujanje pridobivanja spretnosti in prerazporeditve delovne sile, da bi v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji prispevali k pravičnemu prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo, zlasti v regijah, ki jih prehod delovnih mest najbolj zadeva, ter naložbe v izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev, ki bi jih prehod lahko prizadel, vključno z delavci v pomorskem prometu;
- (l) obravnavanje morebitnega preostalega tveganja za selitev virov ogljika v sektorjih iz Priloge I k Uredbi (EU) 2023/956 Evropskega parlamenta in Sveta (*), podpiranje prehoda in spodbujanje njihovega razogljičenja v skladu s pravili o državni pomoči.

(*) Uredba (EU) 2023/956 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah (UL L 130, 16.5.2023, str. 52).“;

(g) v odstavku 3 se za prvim pododstavkom doda naslednji pododstavek:

„Države članice pri določanju uporabe prihodkov, ustvarjenih s prodajo pravic na dražbi, upoštevajo potrebo po nadaljnjem povečevanju mednarodnega podnebnega financiranja v ranljivih tretjih državah iz prvega pododstavka, točka (j).“;

(h) v odstavku 3 se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Države članice morajo izpolniti določbe iz tega odstavka, če imajo in izvajajo fiskalne politike ali politike finančne podpore, vključno zlasti v državah v razvoju, ali notranje regulativne politike, ki spodbujajo finančno podporo, določeno za namene iz prvega pododstavka, in katerih vrednost je enaka prihodkom iz prvega pododstavka.“;

(i) v odstavku 3 se tretji pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Države članice obvestijo Komisijo o uporabi prihodkov in o ukrepih, sprejetih na podlagi tega odstavka v svojih poročilih, ki jih predložijo na podlagi člena 19(2) Uredbe (EU) 2018/1999, pri čemer, kadar je ustrezno in kot je primerno, navedejo, kateri prihodki se uporabijo in kateri ukrepi se sprejmejo za izvajanje njihovih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih v skladu z navedeno uredbo, ter njihovih območnih načrtov za pravični prehod, pripravljenih v skladu s členom 11 Uredbe (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

Poročanje je dovolj podrobno, da lahko Komisija oceni, v kolikšni meri države članice izpolnjujejo prvi pododstavek.

(*) Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).“;

- (j) v odstavku 4 se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 te direktive za dopolnitev te direktive glede časovnega načrta, upravljanja in drugih vidikov dražbe, vključno z načini za prodajo na dražbi, ki so potrebni za prenos deleža prihodkov v proračun Unije kot zunanje namenske prejemke v skladu s členom 30d(4) te direktive ali kot lastna sredstva v skladu s členom 311, tretji odstavek, PDEU, da se zagotovi njena odprta, pregledna, usklajena in nediskriminatorna izvedba. Postopek je zato predvidljiv, zlasti kar zadeva časovni načrt in zaporedje dražb ter ocenjene količine pravic, ki se dajo na razpolago.“;

- (k) odstavek 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. Komisija nadzoruje delovanje evropskega trga ogljika. Vsako leto Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o delovanju trga ogljika in drugih ustreznih podnebnih in energetskih politik, vključno z delovanjem dražb, likvidnostjo in količinami, s katerimi se trguje, ter povzetkom informacij, ki jih v skladu z odstavkom 6 tega člena predloži Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA), in informacij o finančnih ukrepih iz člena 10a(6), ki jih predložijo države članice. Če je to potrebno, države članice zagotovijo, da so Komisiji predložene vse potrebne informacije vsaj dva meseca, preden Komisija sprejme poročilo.“;

- (l) doda se naslednji odstavek:

„6. ESMA redno spremlja celovitost in preglednost evropskega trga ogljika, zlasti v zvezi z nestanovitnostjo trga in spremembami cen, delovanjem dražb, trgovalnimi operacijami na trgu za pravice do emisij in njihove izvedene finančne instrumente, vključno s trgovanjem na prostem trgu, likvidnostjo in količinami, s katerimi se trguje, ter kategorijami in trgovalnim ravnanjem udeležencev na trgu, vključno s pozicijami finančnih posrednikov. ESMA v svoje ocene vključi ustrezne ugotovitve in po potrebi priporočila Evropskemu parlamentu, Svetu, Komisiji in Evropskemu odboru za sistemska tveganja v skladu s členom 32(3) Uredbe (EU) št. 1095/2010 Evropskega parlamenta in Sveta (*). Za namene nalog iz prvega stavka tega odstavka ESMA in zadevni pristojni organi sodelujejo in si izmenjujejo podrobne informacije vseh vrst poslov v skladu s členom 25 Uredbe (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta (**).

(*) Uredba (EU) št. 1095/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za vrednostne papirje in trge) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/77/ES (UL L 331, 15.12.2010, str. 84).

(**) Uredba (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga) ter razveljavitvi Direktive 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Komisije 2003/124/ES, 2003/125/ES in 2004/72/ES (UL L 173, 12.6.2014, str. 1).“;

- (13) člen 10a se spremeni:

- (a) odstavek 1 se spremeni:

- (i) za drugim pododstavkom se vstavijo naslednji pododstavki:

„Če se za napravo uporablja obveznost izvedbe energetskega pregleda ali izvajanja potrjenega sistema upravljanja z energijo na podlagi člena 8 Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta (*) in če se priporočila iz poročila o pregledu ali iz potrjenega sistema upravljanja z energijo ne izvedejo, razen če čas vračanja za ustrezne naložbe presega tri leta ali če so stroški teh naložb nesorazmerni, se količina brezplačno dodeljenih pravic zmanjša za 20 %. Količina brezplačno dodeljenih pravic se ne zmanjša, če upravljavec dokaže, da je sprejel druge ukrepe, s katerimi je dosegel zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, enakovredno zmanjšanju, ki ga za zadevno napravo priporoča poročilo o pregledu ali potrjeni sistem upravljanja z energijo.

Komisija dopolni to direktivo tako, da v delegiranih aktih, sprejetih na podlagi tega odstavka, in brez poseganja v pravila, ki se uporabljajo na podlagi Direktive 2012/27/EU, določi upravno preprosta harmonizirana pravila za uporabo tretjega pododstavka tega odstavka, ki zagotavlja, da uporaba pogojevanja ne ogroža enakih konkurenčnih pogojev, okoljske celovitosti ali enakega obravnavanja naprav po vsej Uniji. Ta harmonizirana pravila določajo zlasti časovne okvire, merila za priznavanje izvedenih ukrepov za energetske učinkovitost in alternativne ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov z uporabo postopka za nacionalne izvedbene ukrepe v skladu s členom 11(1) te direktive.

Poleg zahtev iz tretjega pododstavka tega odstavka se zmanjšanje za 20 % iz navedenega pododstavka uporabi, kadar upravljavci naprav, katerih ravni emisij toplogrednih plinov so višje od 80 percentilov ravni emisij za ustrezne referenčne vrednosti za proizvode, do 1. maja 2024 ne pripravijo načrta za podnebno nevtralnost za vsako od dejavnosti teh naprav, ki so zajete v tej direktivi. Ta načrt vsebuje elemente iz člena 10b(4) in se pripravi v skladu z izvedbenimi akti iz navedenega člena. Člen 10b(4) se razume, kot da se nanaša samo na raven naprave. Doseganje ciljev in mejnikov iz člena 10b(4), tretji pododstavek, točka (b), se preveri za obdobje do 31. decembra 2025 in za vsako obdobje, ki se konča z 31. decembrom vsakega petega leta, v skladu s postopki preverjanja in akreditacije iz člena 15. Brezplačne pravice onkraj 80 % se ne dodelijo, če doseganje vmesnih ciljev in mejnikov ni bilo preverjeno za obdobje do konca leta 2025 ali za obdobje od leta 2026 do 2030.

Pravice, ki niso dodeljene zaradi zmanjšanja brezplačne dodelitve v skladu s tretjim in petim pododstavkom tega odstavka, se uporabijo za izvajanje naprav iz prilagoditve v skladu z odstavkom 5 tega člena. Kadar kaj takih pravic ostane, se 50 % teh pravic da na voljo za podporo inovacijam v skladu z odstavkom 8 tega člena. Ostalih 50 % teh pravic se proda na dražbi v skladu s členom 10(1) te direktive, države članice pa bi morale tako ustvarjene prihodke uporabiti za obravnavanje morebitnega preostalega tveganja za selitev virov ogljika v sektorjih, zajetih v Prilogi I k Uredbi (EU) 2023/956, pri čemer bi morale podpirati prehod in spodbujati njihovo razogljičenje v skladu s pravili o državni pomoči.

Naprave v sektorjih ali delih sektorjev, ki so zajeti z drugimi ukrepi za obravnavanje tveganja za selitev virov ogljika, kot so določeni v Uredbi (EU) 2023/956, ne prejmejo brezplačne dodelitve. Ukrepi iz prvega pododstavka tega odstavka se ustrezno prilagodijo.

(*) Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).“;

(ii) tretji pododstavek se nadomesti z naslednjim:

„Načeloma se za vsak sektor in del sektorja referenčne vrednosti izračunajo za proizvode in ne vhodne materiale, da se izboljša zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in prihrank energetske učinkovitosti v vsakem proizvodnem postopku zadevnega sektorja in dela sektorja. Za zagotovitev dodatnih spodbud za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in izboljšanje energetske učinkovitosti ter zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev za naprave, ki uporabljajo nove tehnologije, ki delno zmanjšujejo ali v celoti odpravljajo emisije toplogrednih plinov, ali naprave, ki uporabljajo obstoječe tehnologije, se določene ex-ante referenčne vrednosti celotne Unije pregledajo za njihovo uporabo v obdobju 2026–2030, da bi se morebiti spremenile opredelitve in meje sistema obstoječih referenčnih vrednosti za proizvode, pri čemer se kot vodilni načeli upoštevata potencial materialov za krožno uporabo ter to, da bi morale biti referenčne vrednosti neodvisne od surovin in vrste proizvodnega procesa, kadar imajo proizvodni procesi enak namen. Komisija si prizadeva za sprejetje izvedbenih aktov za določitev revidiranih referenčnih vrednosti za brezplačno dodelitev v skladu z odstavkom 2, tretji pododstavek, čim prej in pred začetkom obdobja 2026 – 2030.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek:

„1a. Ob upoštevanju uporabe Uredbe (EU) 2023/956, se brezplačne pravice ne dodelijo v zvezi s proizvodnjo blaga iz Priloge I k navedeni uredbi.

Z odstopanjem od prvega pododstavka tega odstavka je proizvodnja blaga iz Priloge I k tej uredbi v prvih letih uporabe Uredbe (EU) 2023/956 upravičena do brezplačne dodelitve manjših količin pravic. Uporabi se faktor (faktor CBAM) za zmanjšanje brezplačne dodelitve za proizvodnjo tega blaga. Faktor CBAM znaša 100 % v obdobju od začetka veljavnosti navedene uredbe do konca leta 2025 in znaša 97,5 % v letu 2026, 95 % v letu 2027, 90 % v letu 2028, 77,5 % v letu 2029, 51,5 % v letu 2030, 39 % v letu 2031, 26,5 % v letu 2032 in 14 % v letu 2033, odvisno od uporabe določb iz člena 36(2), točka (b), navedene uredbe. Od leta 2034 se faktor CBAM ne uporablja.

Zmanjšanje brezplačne dodelitve se izračuna letno kot povprečni delež povpraševanja po brezplačni dodelitvi za proizvodnjo blaga iz Priloge I k Uredbi (EU) 2023/956 v primerjavi z izračunanim celotnim povpraševanjem po brezplačni dodelitvi za vse naprave za ustrezno obdobje iz člena 11(1) te direktive. V tem izračunu se uporabi faktor CBAM.

Pravice, pridobljene na podlagi zmanjšanja brezplačne dodelitve, se dajo na voljo za podporo inovacijam v skladu z odstavkom 8.

Komisija do 31. decembra 2024 in v okviru svojega letnega poročila Evropskemu parlamentu in Svetu na podlagi člena 10(5) te direktive oceni tveganje za selitev virov ogljika za blago, za katero se uporablja CBAM in ki se proizvaja v Uniji za izvoz v tretje države, ki ne uporabljajo EU ETS ali podobnega mehanizma za oblikovanje cen ogljika. V poročilu zlasti oceni tveganje za selitev virov ogljika v sektorjih, za katere se bo uporabljal CBAM, zlasti vlogo in pospešeno uvajanje vodika, ter razvoj trgovinskih tokov in vgrajene emisije blaga, ki ga ti sektorji proizvajajo na globalnem trgu. Kadar Komisija v poročilu ugotovi, da obstaja tveganje za selitev virov ogljika za blago, proizvedeno v Uniji za izvoz v tretje države, ki ne uporabljajo EU ETS ali enakovrednega mehanizma za oblikovanje cen ogljika, kadar je ustrezno, predstavi zakonodajni predlog za obravnavanje tega tveganja za selitev virov ogljika na način, ki je skladen s pravili Svetovne trgovinske organizacije, vključno s členom XX Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz leta 1994, ter upošteva razogljičenje naprav v Uniji.“;

(c) odstavek 2 se spremeni:

(i) v tretjem pododstavku se točka (c) nadomesti z naslednjim:

„(c) Referenčne vrednosti za obdobje 2026–2030 se določijo na enak način, kot je določeno v točkah (a) in (d) tega pododstavka, ob upoštevanju točke (e) tega pododstavka, na podlagi informacij, predloženih v skladu s členom 11 za leti 2021 in 2022, ter na podlagi uporabe letne stopnje zmanjšanja za vsako leto med letoma 2008 in 2028.“;

(ii) v tretjem pododstavku se dodata naslednji točki:

„(d) Kadar letna stopnja zmanjšanja presega 2,5 % ali pa je nižja od 0,3 %, so referenčne vrednosti za obdobje 2026–2030 enake referenčnim vrednostim, ki se uporabljajo v obdobju 2013–2020, zmanjšane za tisto od teh dveh odstotnih stopenj, ki je relevantna za vsako leto med letoma 2008 in 2028.

(e) V obdobju 2026–2030 sprememba opredelitev referenčnih vrednosti in meja sistema, ki se uporabljajo na podlagi odstavka 1, osmi pododstavek, ne vpliva na letno stopnjo zmanjšanja referenčne vrednosti za vročo litino.“;

(iii) četrti pododstavek se nadomesti z naslednjim:

„Z odstopanjem v zvezi z referenčnimi vrednostmi za arome in sintezni plin se te referenčne vrednosti prilagodijo za isti odstotek kot referenčne vrednosti za rafinerije, da se ohranijo enaki konkurenčni pogoji za proizvajalce teh proizvodov.“;

(d) odstavka 3 in 4 se črtata;

(e) odstavek 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. Za upoštevanje deleža pravic, ki se prodajo na dražbi, določenega v členu 10, za vsako leto, v katerem znesek brezplačnih dodelitev ne doseže največje količine, ki upošteva delež pravic, ki se prodajo na dražbi, preostale pravice do navedene količine pa se uporabijo za preprečevanje ali omejevanje zmanjšanja brezplačne dodelitve, da se spoštuje delež pravic, ki se prodajo na dražbi v poznejših letih. Kadar se kljub temu doseže največja količina, se brezplačne dodelitve ustrezno prilagodijo. Vsaka taka prilagoditev se izvede na enoten način. Iz prilagoditve pa so izvzete naprave, katerih ravni emisij toplogrednih plinov so pod povprečjem 10 % najučinkovitejših naprav v sektorju ali delu sektorja v Uniji za ustrezne referenčne vrednosti v letu, v katerem se uporabi prilagoditev.“;

(f) v odstavku 6 se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Države članice bi morale v skladu z drugim in četrtnim pododstavkom tega odstavka sprejeti finančne ukrepe v korist sektorjev ali delov sektorjev, ki so izpostavljeni resničnemu tveganju za selitev virov ogljika zaradi znatnih posrednih stroškov, ki dejansko nastanejo zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov, ki se prenesejo na cene električne energije, pod pogojem, da so takšni finančni ukrepi v skladu s pravili o državni pomoči in zlasti ne povzročajo neupravičenega izkrivljanja konkurence na notranjem trgu. S sprejetimi finančnimi ukrepi se ne bi smeli nadomestiti posredni stroški, zajeti z brezplačno dodelitvijo v skladu z referenčnimi vrednostmi, določenimi na podlagi odstavka 1 tega člena. Kadar država članica porabi znesek, ki presega 25 % prihodkov z dražb iz člena 10(3) v letu, v katerem so nastali posredni stroški, navede razloge za prekoračitev navedenega zneska.“;

(g) v odstavku 7 se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Od leta 2021 se pravice, ki na podlagi odstavkov 19, 20 in 22 napravam niso dodeljene, vključijo v količino pravic, prihranjenih v skladu s prvim pododstavkom, prvi stavek, tega odstavka.“;

(h) odstavek 8 se nadomesti z naslednjim:

„8. 345 milijonov pravic od količine, ki bi bila sicer dodeljena brezplačno v skladu s tem členom, in 80 milijonov pravic od količine, ki bi se sicer prodala na dražbi v skladu s členom 10, ter pravice, pridobljene z zmanjšanjem brezplačne dodelitve iz odstavka 1a tega člena, se dajo na voljo skladu (Sklad za inovacije), katerega cilj je podpirati inovacije na področju nizkoogljičnih in brezogljičnih tehnik, procesov in tehnologij, ki znatno prispevajo k razogljičenju sektorjev, ki jih zajema ta direktiva, in prispevajo k ciljem ničelnega onesnaževanja in krožnosti, vključno s projekti, ki imajo za cilj povečanje uporabe takih tehnik, postopkov in tehnologij, da bi se na široko uvajale po vsej Uniji. Taki projekti imajo znaten potencial za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter prispevajo k prihrankom energije in virov v skladu s podnebnimi in energetske cilji Unije za leto 2030.“

Komisija dodeli pravice iz Sklada za inovacije v začetni fazi, da zagotovi, da je na voljo ustrezna količina sredstev za spodbujanje inovacij, tudi za nadgradnjo.

Pravice, ki se ne izdajo operatorjem zrakoplovov, ker so prenehali obratovati, in ki niso potrebne za kritje kakršnega koli primanjkljaja pri predajah teh operatorjev, se prav tako uporabijo za podporo inovacijam, kot je navedeno v prvem pododstavku.

Poleg tega se za podporo inovacijam, kot je navedeno v prvem pododstavku tega odstavka da na razpolago 5 milijonov pravic od količine iz člena 3c(5) in (7), ki se nanašajo na dodelitve za letalstvo za leto 2026.

Poleg tega 50 milijonov nedodeljenih pravic iz rezerve za stabilnost trga dopolnjuje vse preostale prihodke od 300 milijonov pravic, ki so na voljo v obdobju 2013–2020 na podlagi Sklepa Komisije 2010/670/EU (*), in se jih porabi v ustreznem trenutku za podporo inovacijam, kot je navedeno v prvem pododstavku tega odstavka.

Sklad za inovacije zajema sektorje iz priloge I in III ter proizvode in procese, ki nadomeščajo ogljično intenzivne proizvode, ki se proizvajajo ali uporabljajo v sektorjih iz Priloge I, vključno z inovativnimi tehnologijami obnovljivih virov energije in shranjevanja energije ter z okoljsko varnim zajemanjem in uporabo ogljika, ki bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, zlasti za emisije iz industrijskih procesov, ki se jim ni mogoče izogniti, ter spodbuja razvoj in obratovanje projektov, katerih cilj je okoljsko varno zajemanje, transport in geološko shranjevanje CO₂, zlasti za emisije iz industrijskih procesov, ki se jim ni mogoče izogniti, in

neposredno zajemanje CO₂ iz ozračja z varnim, trajnostnim in trajnim shranjevanjem, na geografsko enakomerno porazdeljenih lokacijah. Sklad za inovacije lahko podpira tudi prelomne inovativne tehnologije in infrastrukturo, vključno s proizvodnjo nizkoogljičnih in brezogljičnih goriv, za razogljičenje pomorskega in letalskega sektorja ter sektorja železniškega in cestnega prometa, vključno s kolektivnimi oblikami prometa, kot so javni prevoz in avtobusni prevoz.

V letalstvu bi moral tudi podpirati elektrifikacijo in ukrepe za zmanjšanje splošnih vplivov letalstva.

Komisija nameni posebno pozornost projektom v sektorjih, zajetih z Uredbo (EU) 2023/956, da bi podprla inovacije na področju nizkoogljičnih tehnologij, zajemanja in uporabe ogljika, zajemanja, transporta in geološkega shranjevanja CO₂, energije iz obnovljivih virov in shranjevanja energije na način, s katerim se prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, s ciljem, da se projektom v teh sektorjih v obdobju 2021–2030 dodeli znaten delež ekvivalence finančne vrednosti pravic iz odstavka 1a, četrta pododstavek, tega člena. Poleg tega lahko Komisija še pred letom 2027 objavi razpise za zbiranje predlogov, namenjene sektorjem, zajetim s to uredbo.

Komisija nameni posebno pozornost tudi projektom, ki prispevajo k razogljičenju pomorskega sektorja, in v razpise za zbiranje predlogov v okviru Sklada za inovacije, kadar je ustrezno, vključi teme, namenjene temu namenu, vključno z elektrifikacijo pomorskega prometa, in obravnavanju njegovega celotnega vpliva na podnebje, vključno z emisijami črnega ogljika. V takih razpisih za zbiranje predlogov se pri merilih za izbor projektov zlasti upošteva potencial projektov in naložb za povečanje varstva biotske raznovrstnosti ter zmanjšanje hrupa in onesnaževanja voda.

Sklad za inovacije lahko v skladu z odstavkom 8a podpira projekte s konkurenčnimi dražbami, kot so pogodbe za razliko, pogodbe za razliko za ogljik ali pogodbe s fiksnimi premijami, za podporo tehnologijam razogljičenja, za katere cena ogljika morda ni zadostna spodbuda.

Komisija si prizadeva za sinergije med Skladom za inovacije in Obzorjem Evropa, zlasti v zvezi z evropskimi partnerstvi, ter si po potrebi prizadeva za sinergije med Skladom za inovacije in drugimi programi Unije.

Upravičeni so projekti na ozemlju vseh držav članic, vključno s projekti majhnega in srednjega obsega, za pomorske dejavnosti pa so upravičeni projekti z jasno dodano vrednostjo za Unijo. Tehnologije, ki se podpirajo, so inovativne in brez podpore še niso tržno donosne v podobnem obsegu, vendar pa so prelomne rešitve ali dovolj zrele za uporabo v predkomercialni fazi.

Komisija zagotovi, da se pravice, predvidene za Sklad za inovacije, prodajo na dražbi v skladu z načeli in načini iz člena 10(4) te direktive. Prihodki od prodaje na dražbah so zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta (**). Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razdelijo na letne obroke, izplačane v obdobju več let.

Na zahtevo Komisija državam članicam z nizko stopnjo uspešnega sodelovanja v projektih v okviru Sklada za inovacije zagotovi tehnično pomoč z namenom povečanja zmogljivosti držav članic prosilk za podporo prizadevanjem predlagateljev projektov na njihovih ozemljih za predložitev vlog za financiranje iz Sklada za inovacije, da se tako izboljša uspešno geografsko sodelovanje v Skladu za inovacije in poveča splošna kakovost predloženih projektov. Komisija si prizadeva za učinkovito, na kakovosti temelječo geografsko pokritost v zvezi s financiranjem iz Sklada za inovacije po vsej Uniji ter zagotavlja celovito spremljanje napredka in ustrezno nadaljnje ukrepanje v zvezi s tem.

Če se vlagatelji strinjajo, Komisija, po zaključku razpisa za zbiranje predlogov, države članice obvesti o vlogah za financiranje projektov na njihovem ozemlju in jim posreduje podrobne informacije o teh vlogah, da bi državam članicam olajšala usklajevanje podpore za projekte. Poleg tega Komisija pred dodelitvijo podpore obvesti države članice o seznamu predhodno izbranih projektov.

Projekti se izberejo s preglednim izbirnim postopkom na tehnološko nevtralen način v skladu s cilji Sklada za inovacije iz prvega pododstavka tega odstavka ter na podlagi objektivnih in preglednih meril ob upoštevanju, v kolikšni meri projekti pomembno prispevajo k podnebnim in energetskim ciljem Unije, hkrati pa tudi k ciljem

ničelnega onesnaževanja in krožnosti v skladu s prvim pododstavkom tega odstavka, in, kadar je ustrezno, v kolikšni meri prispevajo k dosegu zmanjšanja emisij na raven precej pod referenčnimi vrednostmi iz odstavka 2. Projekti morajo imeti potencial za razširjeno uporabo ali za znatno zmanjšanje stroškov prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo v zadevnih sektorjih. Prednost imajo inovativne tehnologije in procesi, s katerimi se obravnava več vplivov na okolje. Projekti, ki vključujejo zajemanje in uporabo ogljika, morajo zagotoviti neto zmanjšanje emisij in preprečevanje emisij CO₂ ali stalno hrambo CO₂. V primeru nepovratnih sredstev, dodeljenih na podlagi razpisov za zbiranje predlogov, se lahko podpre do 60 % zadevnih stroškov projektov, od katerih jih do 40 % ne sme biti odvisnih od preverjene preprečitve emisij toplogrednih plinov, če se ob upoštevanju uporabljenih tehnologij dosežejo vnaprej določeni mejniki. Kadar je podpora zagotovljena na podlagi konkurenčne dražbe in kadar je v obliki tehnične pomoči, se lahko podpre do 100 % zadevnih stroškov projektov. Potencial za zmanjšanje emisij v več sektorjih, ki ga ponujajo kombinirani projekti, vključno z bližnjimi območji, se upošteva pri merilih za izbor projektov.

Znanje iz projektov, ki se financirajo iz Sklada za inovacije, je treba deliti z drugimi ustreznimi projekti in raziskovalci iz Unije, ki imajo legitimen interes. Komisija določi pogoje za izmenjavo znanja v razpisih za zbiranje predlogov.

Razpisi za zbiranje predlogov so odprti in pregledni. Komisija si pri pripravi razpisa za zbiranje predlogov prizadeva zagotoviti ustrezno zastopnost vseh sektorjev. Komisija sprejme ukrepe, s katerimi zagotovi, da se o razpisih obvešča čim širše, zlasti mala in srednja podjetja.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za dopolnitev te direktive glede pravil o delovanju Sklada za inovacije, vključno s postopkom in merili za izbor, ter upravičenih sektorjev in tehnoloških zahtev za različne vrste podpore.

Noben projekt ne prejme podpore po mehanizmu iz tega odstavka, ki presega 15 % skupnega števila pravic, razpoložljivih za ta namen. Te pravice se upoštevajo v skladu z odstavkom 7.

Komisija do 31. decembra 2023 in nato vsako leto poroča Odboru za podnebne spremembe iz člena 22a(1) te direktive o izvajanju Sklada za inovacije, pri čemer predloži analizo izbranih projektov financiranja po sektorjih in državah članicah ter pričakovani prispevek projektov k cilju podnebne nevtralnosti v Uniji, kot je določen v Uredbi (EU) 2021/1119. Komisija poroči predloži Evropskemu parlamentu in Svetu ter to poročilo objavi.

(*) Sklep Komisije 2010/670/EU z dne 3. novembra 2010 o merilih in ukrepih za financiranje komercialnih demonstracijskih projektov, katerih cilj je okoljsko varno zajemanje in geološko shranjevanje CO₂, ter demonstracijskih projektov inovativnih tehnologij obnovljive energije v skladu s sistemom za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji, vzpostavljenim z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 290, 6.11.2010, str. 39).

(**) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).“;

(i) vstavijo se naslednji odstavki:

„8a. Za pogodbe za razliko in pogodbe za razliko za ogljik, ki se sklenejo po končanem mehanizmu konkurenčne dražbe, se zagotovi ustrezno kritje proračunskih obveznosti, ki izhajajo iz prihodkov od prodaje pravic na dražbi, ki so na voljo v Skladu za inovacije, te proračunske obveznosti pa se lahko razdelijo na letne obroke, izplačane v obdobju več let. V prvih dveh krogih mehanizma konkurenčne dražbe se kritje finančnih obveznosti v zvezi s pogodbami za razliko in pogodbami za razliko za ogljik v celoti zagotovi z odobritvami, ki izhajajo iz prihodkov od prodaje pravic na dražbi, dodeljenih Skladu za inovacije na podlagi odstavka 8.

Komisija se lahko na podlagi kvalitativne in kvantitativne ocene Komisije o finančnih tveganjih, ki izhajajo iz izvajanja pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik, ki jo je treba opraviti po zaključku prvih dveh krogov mehanizma konkurenčne dražbe in pozneje vsakič, ko je to potrebno, v skladu z načelom previdnosti, pri čemer se sredstva in dobički ne smejo precenjevati, obveznosti in izgube pa ne podcenjevati, in v skladu s pooblastilom iz osmega pododstavka odloči, da bo krila le del finančnih obveznosti, povezanih s pogodbami za razliko in pogodbami za razliko za ogljik prek sredstev iz prvega pododstavka, preostali del pa bo krila z drugimi sredstvi. Komisija si prizadeva omejiti uporabo drugih načinov kritja.

Kadar se na podlagi ocene ugotovi, da so za uresničitev celotnega potenciala pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik potrebni drugi načini kritja, si Komisija prizadeva za uravnoteženo kombinacijo drugih načinov kritja. Komisija z odstopanjem od člena 210(1) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 določi obseg uporabe drugih načinov kritja na podlagi delegiranega akta iz osmega pododstavka tega odstavka.

Preostala finančna obveznost se ob upoštevanju načel iz naslova X Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 in po potrebi prilagojena posebnostim pogodb za razliko in pogodb za razliko za ogljik krije v zadostni meri z odstopanjem od člena 209(2), točki (d) in (h), člena 210(1), člena 211(1), (2), (4) in (6), členov 212, 213 in 214, člena 218(1) ter člena 219(3) in (6) navedene uredbe. Kadar je primerno, se v delegiranem aktu iz osmega pododstavka tega odstavka določijo drugi načini kritja, stopnja rezervacij in potrebna odstopanja.

Komisija ne uporabi več kot 30 % prihodkov od prodaje pravic na dražbi, dodeljenih Skladu za inovacije na podlagi odstavka 8, za oblikovanje rezervacij za pogodbe za razliko in pogodbe za razliko za ogljik.

Stopnja rezervacij ne sme biti nižja od 50 % skupne finančne obveznosti, ki jo nosi proračun Unije za pogodbe za razliko in za pogodbe za razliko za ogljik. Komisija pri določanju stopnje rezervacij upošteva elemente, ki lahko zmanjšajo finančna tveganja za proračun Unije, poleg odobritev, ki so na voljo v Skladu za inovacije, kot je morebitna prostovoljna delitev odgovornosti z državami članicami ali morebitni mehanizem pozavarovanja iz zasebnega sektorja. Komisija pregleda stopnjo rezervacij vsaj vsaka tri leta od datuma začetka uporabe delegiranega akta, ki jo prvič določa.

Da bi se izognili špekulativnim vlogam, se lahko dostop do konkurenčne dražbe pogojuje tako, da vlagatelji plačajo polog, ki se v primeru neizpolnjevanja pogodbe zaseže. Taki zaseženi pologi se porabijo za Sklad za inovacije kot zunanji namenski prejemki na podlagi člena 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. Vsak prispevek, ki ga upravičenec plača organu, ki dodeli sredstva, v skladu s pogoji za pogodbe za razliko in pogodbe za razliko za ogljik, kadar je referenčna cena višja od izvršilne cene (vračil), se porabi za Sklad za inovacije kot zunanji namenski prejemek na podlagi člena 21(5) navedene uredbe.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 te direktive za dopolnitev te direktive, da se določijo in podrobno opredelijo morebitni drugi načini kritja ter po potrebi stopnja rezervacij in potrebna dodatna odstopanja od naslova X Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, kot je določeno v četrtem pododstavku tega odstavka, ter pravila o delovanju mehanizma konkurenčne dražbe, zlasti v zvezi s pologi in vračili.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo petega pododstavka tega odstavka, tako da se zgornja meja 30 % iz navedenega pododstavka zviša za največ 20 odstotnih točk, kadar je to potrebno za odziv na povpraševanje po pogodbah za razliko in pogodbah za razliko za ogljik, pri čemer se upoštevajo izkušnje iz prvih krogov mehanizma konkurenčne dražbe in potreba, da se mora pri podpori iz Sklada za inovacije zagotoviti ustrezno ravnovesje med nepovratnimi sredstvi in takimi pogodbami.

Finančna podpora iz Sklada za inovacije je sorazmerna s cilji politike iz tega člena in ne povzroča neupravičenega izkrivljanja notranjega trga. V ta namen se podpora dodeli samo za kritje dodatnih stroškov ali naložbenih tveganj, ki jih vlagatelji ne morejo kriti pri običajnih tržnih pogojih.

8b. 40 milijonov pravic od količine, ki bi bila sicer dodeljena brezplačno na podlagi tega člena, in 10 milijonov pravic od količine, ki bi se sicer prodala na dražbi na podlagi člena 10 te direktive, se da na voljo za Socialni sklad za podnebje, ustanovljen z Uredbo (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta (*). Komisija zagotovi, da se pravice, predvidene za Socialni sklad za podnebje, v letu 2025 prodajo na dražbi v skladu z načeli in načini iz člena 10(4) te direktive ter delegiranim aktom, sprejetim v skladu z navedenim členom. Prihodki od prodaje na dražbi so zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 in se uporabljajo v skladu s pravili, ki veljajo za Socialni sklad za podnebje.

(*) Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (UL L 130, 16.5.2023, str. 1).“;

(j) odstavek 19 se nadomesti z naslednjim:

„19. Za naprave, ki so prenehale opravljati dejavnosti, brezplačna dodelitev pravic ni možna. Naprave, katerim je dovoljenje za emisije toplogrednih plinov prenehalo veljati ali pa je bilo preklicano, in naprave, katerih obratovanje ali ponovni zagon tehnično ni mogoč, veljajo kot naprave, ki so prenehale opravljati svoje dejavnosti.“;

(k) doda se naslednji odstavek:

„22. Kadar so potrebni popravki brezplačnih dodelitev, odobrenih na podlagi člena 11(2), se taki popravki izvedejo s pravicami iz količine, prihranjene v skladu z odstavkom 7 tega člena, ali z dodajanjem pravic tej količini.“;

(14) v členu 10b(4) se dodajo naslednji pododstavki:

„V državi članici, v kateri je v letih od 2014 do 2018 njen delež emisij iz daljinskega ogrevanja v takih emisijah za celo Unijo, deljen z deležem BDP te države članice v skupnem BDP Unije večji od pet, se daljinskemu ogrevanju za obdobje 2026-2030 dodeli dodatna brezplačna dodelitev v višini 30 % količine, določene na podlagi člena 10a, če se obseg naložb, ki ustreza vrednosti dodatnih brezplačnih dodelitev, v skladu z načrti za podnebno nevtralnost iz tretjega pododstavka tega odstavka investira v občutno zmanjšanje emisij do leta 2030 in je doseganje ciljev in mejnikov iz točke (b) navedenega pododstavka potrjeno s preverjanjem v skladu s četrtem pododstavkom tega odstavka.“

Upravljalci daljinskega ogrevanja do 1. maja 2024 pripravijo načrt za podnebno nevtralnost za naprave, za katere zaprosijo za dodatno brezplačno dodelitev v skladu z drugim pododstavkom tega odstavka. Ta načrt je skladen s ciljem podnebne nevtralnosti iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2021/1119 ter določa:

- (a) ukrepe in naložbe za doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050 na ravni naprav ali podjetij, brez uporabe dobropisov za ogljično izravnavo;
- (b) vmesne cilje in mejnike za merjenje napredka pri doseganju podnebne nevtralnosti, kot je določeno v točki (a) tega pododstavka, do 31. decembra 2025, nato pa do 31. decembra vsakega petega leta;
- (c) oceno učinka vsakega od ukrepov in naložb iz točke (a) tega pododstavka v zvezi z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov.

Doseganje ciljev in mejnikov iz tretjega pododstavka, točke (b), tega pododstavka, se preveri ob upoštevanju obdobja do 31. decembra 2025 in nato ob upoštevanju vsakega obdobja, ki se konča z 31. decembrom vsakega petega leta, v skladu s postopki preverjanja in akreditacije iz člena 15. Brezplačne pravice, razen količine iz prvega pododstavka tega odstavka, se ne dodelijo, če doseganje vmesnih ciljev in mejnikov ni bilo preverjeno za obdobje do konca leta 2025 ali za obdobje 2026–2030.

Komisija sprejme izvedbene akte, s katerimi določi minimalno vsebino informacij iz tretjega pododstavka, točke (a), (b) in (c), tega odstavka ter obliko načrtov za podnebno nevtralnost iz navedenega pododstavka in iz člena 10a(1), peti pododstavek. Komisija si prizadeva za sinergije s podobnimi načrti, kot je določeno v pravu Unije. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22a(2).“;

(15) v členu 10c se odstavek 7 nadomesti z naslednjim:

„7. Države članice zahtevajo, da upravičene naprave za proizvodnjo električne energije in operaterji omrežij vsako leto do 28. februarja poročajo o izvajanju izbranih naložb, vključno z razmerjem med brezplačno dodelitvijo in dejanskimi odhodki za naložbe, ter o vrstah podprtih naložb. Države članice o tem poročajo Komisiji, ki ta poročila javno objavi.“;

(16) vstavi se naslednji člen:

„Člen 10ca

Zgodnejši rok za prehodno brezplačno dodelitev za modernizacijo energetskega sektorja

Z odstopanjem od člena 10c lahko zadevne države članice samo prehodnoodobrijo brezplačno dodelitev napravam v skladu z navedenim členom za naložbe, izvedene do 31. decembra 2024. Vse pravice, ki so na voljo zadevnim državam članicam v skladu s členom 10c za obdobje 2021–2030 in se ne uporabljajo za take naložbe, se v razmerju, ki ga določi zadevna država članica:

- (a) prištejejo k skupni količini pravic, ki jih bo zadevna država članica prodala na dražbi na podlagi člena 10(2), ali
- (b) uporabijo za podporo naložbam v okviru sklada za modernizacijo iz člena 10d v skladu s pravili, ki se uporabljajo za prihodke od pravic iz člena 10d(4).

Zadevna država članica do 15. maja 2024 Komisiji sporoči zadevne količine pravic, ki se uporabijo na podlagi člena 10(2), prvi pododstavek, točka (a), in z odstopanjem od člena 10d(4), drugi stavek, na podlagi člena 10d.“;

(17) člen 10d se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Za obdobje 2021–2030 se vzpostavi sklad za podporo naložbam, ki jih predlagajo države članice upravičenke, vključno s financiranjem naložbenih projektov malega obsega, za modernizacijo energijskih sistemov in izboljšanje energetske učinkovitosti (v nadaljnjem besedilu: Sklad za modernizacijo). Sklad za modernizacijo se financira s prodajo pravic na dražbi, kot je določeno v členu 10, za države članice upravičenke iz navedenega člena.

Podprte naložbe so skladne s cilji te direktive ter cilji iz sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru in Uredbe (EU) 2021/1119 ter dolgoročnimi cilji iz Pariškega sporazuma. Države članice upravičenke lahko po potrebi uporabijo sredstva Sklada za modernizacijo za financiranje naložb, ki vključujejo sosednje obmejne regije Unije. Iz Sklada za modernizacijo se ne podpirajo obrati za proizvodnjo energije, ki uporabljajo fosilna goriva. Vendar se prihodki od pravic, zajetih v obvestilu na podlagi odstavka 4 tega člena, lahko uporabijo za naložbe, ki vključujejo plinasta fosilna goriva.

Poleg tega se lahko prihodki od pravic iz člena 10(1), tretji pododstavek, te direktive, kadar se dejavnost šteje za okoljsko trajnostno na podlagi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta (*) in je ustrezno utemeljena z razlogi, povezanimi z zagotavljanjem energetske varnosti, uporabijo za naložbe, ki vključujejo plinasta fosilna goriva, pod pogojem, da se pravice za proizvodnjo energije prodajo na dražbi pred 31. decembrom 2027, za naložbe, ki vključujejo uporabo plina v nadaljnji verigi, pa se pravice prodajo na dražbi pred 31. decembrom 2028.

(*) Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).“;

(b) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Najmanj 80 % prihodkov od pravic iz člena 10(1), tretji pododstavek, in od pravic, zajetih v obvestilu na podlagi odstavka 4 tega člena, ter vsaj 90 % prihodkov od pravic iz člena 10(1), četrti pododstavek, se uporablja za podporo naložbam na naslednjih področjih:

- (a) proizvodnja in uporaba električne energije iz obnovljivih virov energije, vključno z obnovljivim vodikom;
- (b) ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov;
- (c) zmanjšanje porabe energije na podlagi energetske učinkovitosti, vključno s sektorji industrije, prometa, stavb, kmetijstva in odpadkov;
- (d) shranjevanje energije in modernizacija energetskih omrežij, vključno z upravljanjem na strani povpraševanja, s cevovodi za daljinsko ogrevanje in omrežji za prenos električne energije ter povečanjem povezav med državami članicami in infrastrukturo za brezemisijsko mobilnost;
- (e) podpora za gospodinjstva z nizkim dohodkom, vključno s podeželjem in oddaljenimi območji, za odpravljanje energetske revščine in modernizacijo njihovih sistemov ogrevanja, ter
- (f) podpora pravičnemu prehodu v regijah, odvisnih od ogljika, v državah članicah upravičenkah ter s tem za podporo pri prerazporejanju, prekvalificiranju in izpopolnjevanju delavcev, izobraževanju, pri pobudah v zvezi z iskanjem zaposlitve ter zagonskim podjetjem, in sicer v dialogu s civilno družbo in socialnimi partnerji, kar je po potrebi v skladu z ustreznimi ukrepi, ki jih države članice vključijo v svoje območne načrte za pravični prehod v skladu s členom 8(2), prvi pododstavek, točka (k) Uredbe (EU) 2021/1056, in kar prispeva k tem ukrepom.“;

(c) odstavek 11 se nadomesti z naslednjim:

„11. Odbor za naložbe Komisiji letno poroča o izkušnjah, pridobljenih pri ocenjevanju naložb, zlasti z vidika zmanjšanja emisij in stroškov zmanjšanja emisij. Komisija ob upoštevanju ugotovitev Odbora za naložbe do 31. decembra 2024 pregleda področja za projekte iz odstavka 2 in podlago, na kateri Odbor za naložbe pripravi svoja priporočila.

Odbor za naložbe poskrbi za objavo letnega poročila. Komisija letno poročilo pošlje Evropskemu parlamentu in Svetu.“;

(18) vstavi se naslednji člen:

„Člen 10f

Načelo, da se ne škoduje bistveno

Od 1. januarja 2025 države članice upravičenke in Komisija uporabijo prihodke, ustvarjene od prodaje pravic na dražbi, namenjene za Sklad za inovacije na podlagi člena 10a(8) te direktive, in od pravic iz člena 10(1), tretji in četrti pododstavek, te direktive v skladu z merili, da se ne škoduje bistveno, iz člena 17 Uredbe (EU) 2020/852, kadar se taki prihodki uporabljajo za gospodarsko dejavnost, za katero so bila na podlagi člena 10(3), točka (b), navedene uredbe določena tehnična merila za ugotavljanje, ali gospodarska dejavnost povzroča znatno škodo enemu ali več zadevnim okoljskim ciljem.“;

(19) v členu 11(2) se datum „28. februarja“ nadomesti s „30. junija“;

(20) naslov poglavja IV se nadomesti z naslednjim:

„Določbe, ki se uporabljajo za letalstvo, pomorski promet in nepremične naprave“;

(21) člen 12 se spremeni:

(a) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice zagotovijo, da se pravice, ki jih izda pristojni organ druge države članice, priznajo za namene izpolnjevanja obveznosti upravljavca, operatorja zrakoplova ali ladjarske družbe na podlagi odstavka 3.“;

(b) odstavek 2a se črta;

(c) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Države članice, države članice upravljavke in upravni organi za ladjarske družbe zagotovijo, da vsako leto do 30. septembra:

(a) upravljavec vsake naprave preda število pravic, ki je enako skupnim emisijam iz te naprave v predhodnem koledarskem letu, preverjenim v skladu s členom 15;

(b) vsak operator zrakoplova preda število pravic, ki je enako njegovim skupnim emisijam v predhodnem koledarskem letu, preverjenim v skladu s členom 15;

(c) vsaka ladjarska družba preda število pravic, ki je enako njenim skupnim emisijam v predhodnem koledarskem letu, preverjenim v skladu s členom 3ge.

Države članice, države članice upravljavke in upravni organi za ladjarske družbe zagotovijo, da se pravice, predane v skladu s prvim pododstavkom, pozneje ukinejo.“;

(d) za odstavkom 3 se vstavijo naslednji odstavki:

„3-e. Z odstopanjem od odstavka 3, prvi pododstavek, točka (c), lahko ladjarske družbe predajo 5 % manj pravic od svojih preverjenih emisij, ki nastanejo do 31. decembra 2030 pri ladjah, kategoriziranih za plovbo v ledu, če imajo take ladje kategorijo IA ali IA Super ali enakovredno kategorijo za plovbo v ledu, določeno na podlagi priporočila HELCOM 25/7.

Kadar se preda manj pravic v primerjavi s preverjenimi emisijami, se po določitvi razlike med preverjenimi emisijami in predanimi pravicami v posameznem letu količina pravic, ki ustreza tej razliki, ukine, namesto da bi se prodala na dražbi na podlagi člena 10.

3-d. Komisija z odstopanjem od odstavka 3, prvi pododstavek, točka (c), tega člena in člena 16 in na zahtevo države članice z izvedbenim aktom določi, da države članice štejejo, da so zahteve iz navedenih določb izpolnjene, in da ne ukrepajo proti ladjarskim družbam v zvezi z emisijami, ki nastanejo do 31. decembra 2030 pri plovbah, ki jih opravijo potniške ladje, razen potniških ladij za križarjenje, in ladje ro-ro med pristaniščem na otoku pod jurisdikcijo države članice prosilke, ki nima cestne ali železniške povezave s celino in s prebivalstvom z manj kot 200 000 stalnimi prebivalci s stalnim prebivališčem glede na najnovejše najboljše razpoložljive podatke leta 2022, in pristaniščem pod jurisdikcijo te iste države članice ter emisijami iz dejavnosti takih ladij v zvezi s takimi plovbami znotraj pristanišča.

Komisija objavi seznam otokov iz prvega pododstavka in zadevnih pristanišč ter ta seznam posodablja.

3-c. Komisija z odstopanjem od odstavka 3, prvi pododstavek, točka (c), tega člena in člena 16 in na skupno zahtevo dveh držav članic, od katerih ena nima kopenske meje z nobeno drugo državo članico, druga država članica pa je geografsko najbližja državi članici brez take kopenske meje, z izvedbenim aktom določi, da države članice štejejo, da so zahteve iz navedenih določb izpolnjene, in da ne ukrepajo proti ladjarskim družbam v zvezi z emisijami, ki nastanejo do 31. decembra 2030 pri plovbah, ki jih opravijo potniške ali ro-ro ladje v okviru

transnacionalne pogodbe o opravljanju javne službe ali transnacionalne obveznosti javne službe, določene v skupni zahtevi, ki povezuje dve državi članici, pa tudi v zvezi z emisijami iz dejavnosti takih ladij v zvezi s takimi plovbami znotraj pristanišča.

3-b. Obveznost predaje pravic ne nastane v zvezi z emisijami, ki nastanejo do 31. decembra 2030 pri plovbah med pristaniščem v najbolj oddaljeni regiji države članice in pristaniščem v isti državi članici, vključno s plovbami med pristanišči znotraj najbolj oddaljene regije in plovbami med pristanišči v najbolj oddaljenih regijah iste države članice in med njimi, ter pri dejavnostih takih ladij v zvezi s takimi plovbami znotraj pristanišča.“;

(e) odstavek 3-a se nadomesti z naslednjim:

„3-a. Kadar in dokler je potrebno za zaščito okoljske celovitosti EU ETS, se upravljavcem, operatorjem zrakoplovov in ladjarskim družbam v EU ETS prepove uporaba pravic, ki jih izda država članica, v zvezi s katero so prenehale obveznosti za upravljavce, operatorje zrakoplovov in ladjarske družbe. Delegirani akti iz člena 19(3) vključujejo ukrepe, potrebne v primerih iz tega odstavka.“;

(f) vstavi se naslednji odstavek:

„3b. Obveznost predaje pravic se ne uporablja v zvezi z emisijami toplogrednih plinov, za katere se šteje, da so bile zajete in uporabljene na način, s katerim so postale trajno kemično vezane v proizvodni tako, da pri običajni uporabi ne vstopijo v ozračje, vključno z vsemi dejavnostmi, ki potekajo po koncu življenjske dobe proizvoda.

Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 23 za dopolnitev te direktive v zvezi z zahtevami za to, da se za toplogredne pline šteje, da so postali trajno kemično vezani, kot je navedeno v prvem pododstavku tega odstavka.“;

(g) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da so pravice ukinjene kadarkoli na zahtevo imetnika. V primeru zaprtja zmogljivosti za proizvodnjo električne energije na svojem ozemlju zaradi dodatnih nacionalnih ukrepov lahko države članice ukinejo pravice iz skupne količine pravic, ki jih nameravajo prodati na dražbi, iz člena 10(2) do količine, ki ustreza povprečju preverjenih emisij zadevne naprave, in sicer v obdobju petih let pred zaprtjem, k čemur se jih močno spodbuja, da to storijo. Zadevna država članica obvesti Komisijo o taki načrtovani ukinitvi oziroma o razlogih, da se pravice ne ukinejo, v skladu z delegiranimi akti, sprejetimi na podlagi člena 10(4).“;

(22) v členu 14(1) se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Komisija sprejme izvedbene akte o podrobnih ureditvah za spremljanje in poročanje o emisijah in po potrebi o podatkih o dejavnosti iz dejavnosti, naštetih v Prilogi I k tej direktivi, in vplivih letalstva, ki niso povezani s CO₂, na progah, za katere se emisije poročajo na podlagi te direktive, ki morajo temeljiti na načelih za spremljanje in poročanje, določenih v Prilogi IV k tej direktivi, ter zahtevah, določenih v odstavkih 2 in 5 tega člena. V teh izvedbenih aktih se navedejo tudi podrobne opredelitve potenciala globalnega segrevanja ozračja vsakega toplogrednega plina in upoštevajo najnovejša znanstvena spoznanja o učinkih emisij iz letalstva, ki niso emisije CO₂, v zahtevah za spremljanje in poročanje o emisijah ter njihovih učinkih, vključno z učinki letalstva, ki niso CO₂. Z navedenimi izvedbenimi akti se ob morebitnih prilagoditvah, potrebnih za uporabo na podlagi te direktive, zagotovi uporaba trajnostnih meril in meril za prihranek emisij toplogrednih plinov za uporabo biomase, določeno v Direktivi (EU) 2018/2001, za to, da se ta biomasa šteje za tako biomaso z ničelnimi stopnjami emisij. V njih se navede, kako je treba upoštevati shranjevanje emisij iz mešanice virov z ničelno stopnjo in virov, ki niso viri z ničelno stopnjo. Prav tako določajo, kako upoštevati emisije iz obnovljivih goriv nebiološkega izvora in recikliranih ogljikovih goriv, pri tem pa zagotoviti, da se take emisije upoštevajo in da se prepreči dvojno štetje.“;

(23) člen 16 se spremeni:

(a) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice zagotovijo objavo imen upravljavcev, operatorjev zrakoplovov in ladjarskih družb, ki kršijo zahteve za predajo zadostnega števila pravic v skladu s to direktivo.“;

(b) v odstavku 3 se datum „30. april“ nadomesti z datumom „30. september“;

(c) vstavi se naslednji odstavek:

„3a. Sankcije iz odstavka 3 se uporabljajo tudi za ladjarske družbe.“;

(d) vstavi se naslednji odstavek:

„11a. V primeru, ko ladjarska družba dve ali več zaporednih poročevalnih obdobjih ne izpolni obveznosti glede predaje pravic, z drugimi izvršilnimi ukrepi pa se ne zagotovi izpolnjevanje teh zahtev, lahko pristojni organ države članice pristanišča vstopa po tem, ko da zadevni ladjarski družbi možnost, da predloži svoja stališča, izda odredbo o izgonu, o kateri se uradno obvestijo Komisija, Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA), druge države članice in zadevna država zastave. Zaradi izdaje take odredbe o izgonu vsaka država članica, razen države članice zastave ladje, zavrne vstop v svoja pristanišča ladjam pod odgovornostjo zadevne ladjarske družbe, dokler ladjarska družba ne izpolni svojih obveznosti predaje v skladu s členom 12. Kadar ladja pluje pod zastavo države članice in vstopi v eno od njenih pristanišč ali jo v njem najdejo, zadevna država članica po tem, ko da zadevni ladjarski družbi možnost, da predloži svoja stališča, ladjo zadrži, dokler ladjarska družba ne izpolni svojih obveznosti predaje.“

Kadar se ugotovi, je ladja ladjarske družbe iz prvega pododstavka v enem od pristanišč države članice, pod zastavo katere pluje, lahko zadevna država članica, potem ko je zadevni ladjarski družbi omogočila, da predloži svoje pripombe, izda nalog za zadržanje ladje države zastave, dokler ladjarska družba ne izpolni svojih obveznosti predaje. O tem obvesti Komisijo, EMSA in ostale države članice. Zaradi izdaje take odredbe o zadržanju ladje države zastave vsaka država članica sprejme enake ukrepe kot so zahtevani po izdaji odredbe o izgonu v skladu s prvim pododstavkom, drugi stavek.

Ta odstavek ne posega v mednarodna pomorska pravila, ki se uporabljajo za ladje v stiski.“;

(24) člen 18b se nadomesti z naslednjim:

„Člen 18b

Pomoč Komisije, EMSA in drugih ustreznih organizacij

1. Pri opravljanju svojih dolžnosti iz člena 3c(4) ter členov 3g, 3gd, 3ge, 3gf, 3gg in 18a lahko Komisija, država članica upravljavka in upravni organi za ladjarske družbe za pomoč zaprosijo EMSA ali drugo ustrežno organizacijo in z njimi v ta namen sklenejo ustrezne dogovore.

2. Komisija si ob pomoči agencije EMSA prizadeva za razvoj ustreznih orodij in smernic, s katerimi bo olajšala in usklajevala dejavnosti preverjanja in izvrševanja v zvezi z uporabo te direktive v pomorskem prometu. Take smernice in orodja se v največji možni meri dajo na voljo državam članicam in preveriteljem za namene izmenjave informacij in za boljše zagotavljanje doslednega izvrševanja nacionalnih predpisov za prenos te direktive.“;

(25) člen 23 se spremeni:

(a) odstavka 2 in 3 se nadomestita z naslednjim:

„2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 3c(6), člena 3d(3), člena 10(4), člena 10a(1), (8) in (8a), člena 10b(5), člena 12(3b), člena 19(3), člena 22, člena 24(3), člena 24a(1), člena 25a(1), člena 28c in člena 30j(1) se prenese na Komisijo za nedoločen čas od 8. aprila 2018.

3. Prenos pooblastila iz člena 3c(6), člena 3d(3), člena 10(4), člena 10a(1), (8) in (8a), člena 10b(5), člena 12(3b), člena 19(3), člena 22, člena 24(3), člena 24a(1), člena 25a(1), člena 28c in člena 30j(1) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši datum, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.“;

(b) odstavek 6 se nadomesti z naslednjim:

„6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 3c(6), člena 3d(3), člena 10(4), člena 10a(1), (8) ali (8a), člena 10b(5), člena 12(3b), člena 19(3), člena 22, člena 24(3), člena 24a(1), člena 25a(1), člena 28c ali člena 30j(1), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.“;

(26) člen 29 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 29

Poročilo za zagotavljanje boljšega delovanja trga ogljika

Če redna poročila o trgu ogljika iz člena 10(5) in (6) vsebujejo dokaze, da trg ogljika ne deluje pravilno, Komisija v roku treh mesecev predloži poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu. Poročilu lahko, kadar je ustrezno, priloži zakonodajni predlogi za povečanje preglednosti in celovitosti trga ogljika, vključno s povezanimi trgi izvedenih finančnih instrumentov, ter obravnavati popravne ukrepe za izboljšanje njegovega delovanja ter okrepitev preprečevanja in odkrivanja dejavnosti zlorabe trga.“;

(27) člen 29a se nadomesti z naslednjim:

„Člen 29a

Ukrepi v primeru pretiranega nihanja cen

1. Če je povprečna cena pravic v predhodnih šestih koledarskih mesecih več kot 2,4-krat višja od povprečne cene pravic iz predhodnega dveletnega referenčnega obdobja, se iz rezerve za stabilnost trga sprostijo 75 milijonov pravic v skladu s členom 1(7) Sklepa (EU) 2015/1814.

Cena pravic iz prvega pododstavka tega odstavka je za pravice, zajete s poglavjema II in III, cena pravic na dražbah, ki se izvajajo v skladu z delegiranimi akti, sprejetimi na podlagi člena 10(4).

Predhodno dveletno referenčno obdobje iz prvega pododstavka je dveletno obdobje, ki se konča pred prvim mesecem šestih koledarskih mesecev iz navedenega pododstavka.

Kadar je pogoj iz prvega pododstavka tega odstavka izpolnjen in se odstavek 2 ne uporablja, Komisija v *Uradnem listu Evropske unije* o tem objavi obvestilo, v katerem navede datum, ko je bil pogoj izpolnjen.

Komisija v prvih treh delovnih dneh vsakega meseca objavi povprečno ceno pravic iz predhodnih šestih koledarskih mesecev in povprečno ceno pravic iz predhodnega dveletnega referenčnega obdobja. Če pogoj iz prvega pododstavka ni izpolnjen, Komisija objavi tudi raven, ki bi jo morala povprečna cena pravic doseči v naslednjem mesecu, da bi bil izpolnjen pogoj iz navedenega pododstavka.

2. Ko je izpolnjen pogoj za sprostitev pravic iz rezerve za stabilnost trga na podlagi odstavka 1, se šteje, da je pogoj iz navedenega odstavka ponovno izpolnjen šele po najmanj dvanajstih mesecih po izteku prejšnje sprostitve.

3. Podrobne ureditve za uporabo ukrepov iz odstavkov 1 in 2 tega člena so določene v delegiranih aktih iz člena 10(4).“;

(28) člen 30 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Ta direktiva se pregleduje z vidika mednarodnega razvoja dogodkov in prizadevanj za uresničitev dolgoročnih ciljev Pariškega sporazuma ter ustreznih zavez, ki izhajajo iz Konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja.“;

(b) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Ukrepi za podporo nekaterim energetske intenzivnim industrijskim panogam, ki so lahko izpostavljene tveganju za selitev virov ogljika, iz členov 10a in 10b te direktive, se pregledujejo v luči ukrepov podnebne politike drugih večjih gospodarstev. V tem okviru Komisija tudi razmisli, ali bi bilo treba še bolj uskladiti ukrepe glede nadomestil za neposredne stroške. Ukrepi, ki se uporabljajo za sektorje, zajete s CBAM, se pregledujejo ob upoštevanju uporabe Uredbe (EU) 2023/956. Komisija pred 1. januarjem 2028 in nato vsaki dve leti v okviru svojih poročil Evropskemu parlamentu in Svetu na podlagi člena 30(6) navedene uredbe oceni učinek CBAM na tveganje za selitev virov ogljika, tudi v zvezi z izvozom.

V poročilu oceni potrebo po sprejetju dodatnih ukrepov, vključno z zakonodajnimi, za obravnavanje tveganja za selitev virov ogljika. Poročilo se, kadar je ustrezno, priloži zakonodajni predlog.“;

(c) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Komisija v okviru vsakega globalnega pregleda stanja, dogovorjenega v okviru Pariškega sporazuma, poroča Evropskemu parlamentu in Svetu, zlasti o tem, ali mora Unija sprejeti dodatne politike in ukrepe v zvezi s potrebnim zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov s strani Unije in njenih držav članic, tudi kar zadeva linearni faktor iz člena 9 te direktive. Komisija lahko Evropskemu parlamentu in Svetu, kadar je ustrezno, predloži zakonodajne predloge za spremembo te direktive, zlasti za zagotovitev skladnosti s ciljem podnebne nevtralnosti iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2021/1119 in podnebnimi cilji Unije iz člena 4 navedene uredbe. Komisija v ta namen pri pripravi zakonodajnega predloga med drugim upošteva predvideni okvirni proračun Unije za emisije toplogrednih plinov za obdobje 2030–2050, kot je navedeno v členu 4(4) navedene uredbe.“;

(d) dodajo se naslednji odstavki:

„5. Komisija do 31. julija 2026 Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o naslednjem, po potrebi skupaj z zakonodajnim predlogom in oceno učinka:

(a) kako se upoštevajo negativne emisije, do katerih pride zaradi odvzema toplogrednih plinov iz ozračja in njihovega varnega in trajnega shranjevanja, ter kako je mogoče te negativne emisije vključiti v trgovanje z emisijami, poleg tega pa, kadar je ustrezno, vključi jasno področje uporabe ter stroga merila tako vključitev in zaščitne ukrepe, da taki odvzemi ne bodo zgolj izravnali potrebnega zmanjšanja emisij v skladu s podnebnimi cilji Unije iz Uredbe (EU) 2021/1119;

(b) izvedljivost znižanja pragov skupne nazivne vhodne toplotne moči 20 MW za dejavnosti iz Priloge I od leta 2031;

(c) ali se vse emisije toplogrednih plinov, ki jih zajema ta direktiva, dejansko upoštevajo in ali se učinkovito preprečuje dvojno štetje; zlasti oceni, kako se obračunavajo emisije toplogrednih plinov, za katere se šteje, da so bile zajete in uporabljene v proizvodni na način, ki ni naveden v členu 12(3b).

6. Komisija pri pregledu te direktive v skladu z odstavki 1, 2 in 3 tega člena analizira, kako je mogoče vzpostaviti povezave med EU ETS in drugimi trgi ogljika, ne da bi to oviralo doseganje cilja podnebne nevtralnosti in podnebnih ciljev Unije iz Uredbe (EU) 2021/1119.

7. Komisija do 31. julija 2026 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem oceni izvedljivost vključitve naprav za sežiganje komunalnih odpadkov v EU ETS, tudi z namenom njihove vključitve od leta 2028 in z oceno morebitne potrebe po možnosti, da država članica do 31. decembra 2030 odstopi od uporabe. V zvezi s tem Komisija upošteva, kako pomembno je, da vsi sektorji prispevajo k zmanjšanju emisij in morebitni preusmeritvi odpadkov k odlaganju na odlagališčih v Uniji in izvozu odpadkov v tretje države. Komisija poleg tega upošteva ustrezna merila, kot so učinki na notranji trg, morebitno izkrivljanje konkurence, okoljska celovitost, uskladitev s cilji Direktive 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta (*) ter zanesljivost in natančnost v zvezi s spremljanjem in izračunom emisij. Komisija po potrebi in brez poseganja v določbe iz člena 4 navedene direktive temu poročilu priloži zakonodajni predlog o uporabi določb tega poglavja za dovoljenja za emisije toplogrednih plinov ter dodelitev in izdajo dodatnih pravic v zvezi z napravami za sežiganje komunalnih odpadkov ter za preprečevanje morebitnega preusmerjanja odpadkov.

Komisija v poročilu iz prvega pododstavka oceni tudi možnost, da se v EU ETS vključijo drugi postopki ravnanja z odpadki, zlasti odlagališča v Uniji, ki ustvarjajo emisije metana in dušikovega oksida. Komisija lahko temu poročilu po potrebi priloži tudi zakonodajni predlog za vključitev drugih tovrstnih postopkov ravnanja z odpadki v EU ETS.

(*) Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).“;

(29) za členom 30 se vstavi naslednje poglavje:

„Poglavje IVa

Sistem za trgovanje z emisijami za stavbe, cestni promet in dodatne sektorje

Člen 30a

Področje uporabe

Določbe tega poglavja se uporabljajo za emisije, dovoljenja za emisije toplogrednih plinov, izdajo in predajo pravic ter spremljanje, poročanje in preverjanje v zvezi z dejavnostjo iz Priloge III. To poglavje se ne uporablja za emisije, zajete s poglavji II in III.

Člen 30b

Dovoljenja za emisije toplogrednih plinov

1. Države članice zagotovijo, da od 1. januarja 2025 noben regulirani subjekt ne opravlja dejavnosti iz Priloge III, razen če ima dovoljenje, ki ga je izdal pristojni organ v skladu z odstavkoma 2 in 3 tega člena.

2. Vloga za dovoljenje za emisije toplogrednih plinov iz tega poglavja, ki jo pristojnemu organu na podlagi odstavka 1 tega člena predloži regulirani subjekt, vključuje vsaj opis:

(a) reguliranega subjekta;

- (b) vrste goriv, ki jih regulirani subjekt sprostí v porabo in se uporabljajo za zgorevanje v sektorjih iz Priloge III ter načinov, kako se navedena goriva sprostijo v porabo;
- (c) končno uporabo oziroma končne uporabe goriv, sproščenih v porabo za dejavnost iz Priloge III;
- (d) ukrepov, načrtovanih za spremljanje emisij in poročanje o njih v skladu z izvedbenimi akti iz členov 14 in 30f;
- (e) netehnični povzetek informacij iz točk (a) do (d) tega odstavka.

3. Pristojni organ izda dovoljenje za emisije toplogrednih plinov, s katerim reguliranemu subjektu iz odstavka 1 tega člena dovoli opravljati dejavnost iz Priloge III, če mu je bilo zadovoljivo dokazano, da je regulirani subjekt zmožen spremljati emisije, ki ustrezajo količinam goriv, sproščenih za porabo na podlagi Priloge III, in o njih poročati.

4. Dovoljenja za emisije toplogrednih plinov vsebujejo vsaj naslednje:

- (a) ime in naslov reguliranega subjekta;
- (b) opis načinov, kako regulirani subjekt sprostí goriva v porabo v sektorjih, zajetih s tem poglavjem;
- (c) seznam goriv, ki jih regulirani subjekt sprostí v porabo v sektorjih, zajetih s tem poglavjem;
- (d) načrt za spremljanje, ki izpolnjuje zahteve iz izvedbenih aktov iz člena 14;
- (e) zahteve glede poročanja iz izvedbenih aktov iz člena 14;
- (f) obveznost, da regulirani subjekt preda pravice, izdane v skladu s tem poglavjem, ki ustrezajo skupnim emisijam v vsakem koledarskem letu, preverjenim v skladu s členom 15, do roka iz člena 30e(2).

5. Države članice lahko reguliranim subjektom dovolijo, da posodobijo načrte za spremljanje, ne da bi spreminjali dovoljenje. Regulirani subjekti vse posodobljene načrte za spremljanje predložijo pristojnemu organu v odobritev.

6. Regulirani subjekt obvesti pristojni organ o vseh načrtovanih spremembah narave svoje dejavnosti ali goriv, ki jih sprošča v porabo, zaradi katerih bi bilo morda treba posodobiti dovoljenje za emisije toplogrednih plinov. Pristojni organ, kadar je ustrezno, posodobi dovoljenje v skladu z izvedbenimi akti iz člena 14. Kadar se spremeni identiteta reguliranega subjekta, zajetega s tem poglavjem, pristojni organ posodobi dovoljenje, tako da doda ime in naslov novega reguliranega subjekta.

Člen 30c

Skupna količina pravic za Unijo

1. Skupna količina pravic za Unijo, ki se od leta 2027 izdajo vsako leto na podlagi tega poglavja, se od leta 2024 linearno zmanjšuje. Vrednost leta 2024 se določi kot mejne vrednosti emisij za leto 2024, izračunane na podlagi referenčnih emisij iz člena 4(2) Uredbe (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta (*) za sektorja, zajeta s tem poglavjem, ter ob uporabi linearne krivulje zmanjševanja za vse emisije, ki spadajo na področje uporabe navedene uredbe. Po letu 2024 se količina vsako leto zmanjša s 5,10-odstotnim linearnim faktorjem zmanjšanja. Komisija do 1. januarja 2025 objavi skupno količino pravic za Unijo za leto 2027.

2. Skupna količina pravic za Unijo, ki se od leta 2028 izdajo vsako leto na podlagi tega poglavja, se od leta 2025 linearno zmanjšuje na podlagi povprečnih emisij, sporočenih na podlagi tega poglavja za leta 2024 do 2026. Količina pravic se zmanjša s 5,38-odstotnim linearnim faktorjem zmanjšanja, razen če se uporabijo pogoji iz točke 1 Priloge IIIa; v tem primeru se količina zmanjša z linearnim faktorjem zmanjšanja, prilagojenim v skladu s pravili iz točke 2 Priloge IIIa. Komisija do 30. junija 2027 objavi skupno količino pravic za Unijo za leto 2028, po potrebi pa tudi prilagojeni linearni faktor zmanjšanja.

3. Skupna količina pravic za Unijo, izdanih v skladu s tem poglavjem, se prilagodi za vsako leto od leta 2028, da se nadomesti količina predanih pravic, kadar se ni bilo mogoče izogniti dvojnemu štetju emisij ali kadar so bile pravice predane za emisije, ki niso zajete v tem poglavju, kot je navedeno v členu 30f(5). Prilagoditev ustreza skupnemu številu pravic, zajetih s tem poglavjem, ki so bile predmet nadomestila v zadevnem letu poročanja na podlagi izvedbenih aktov iz člena 30f(5), drugi pododstavek.

4. Država članica, ki na podlagi člena 30j enostransko razširi dejavnost iz Priloge III na sektorje, ki niso navedeni v navedeni prilogi, zagotovi, da zadevni regulirani subjekti do 30. aprila zadevnega leta ustreznemu pristojnemu organu predložijo ustrezno utemeljeno poročilo v skladu s členom 30f. Če so predloženi podatki ustrezno utemeljeni, pristojni organ o tem do 30. junija zadevnega leta uradno obvesti Komisijo. Količina pravic, ki se izda na podlagi odstavka 1 tega člena, se prilagodi ob upoštevanju ustrezno utemeljenih poročil, ki so jih predložili regulirani subjekti.

Člen 30d

Prodaja pravic na dražbi za dejavnost iz Priloge III

1. Od leta 2027 se pravice, zajete s tem poglavjem, prodajo na dražbi, razen če se ne vključijo v rezervo za stabilnost trga, vzpostavljeno s Sklepom (EU) 2015/1814. Pravice, zajete s tem poglavjem, se prodajo na dražbi ločeno od pravic, zajetih s poglavjema II in III te direktive.

2. Prodaja pravic na dražbi na podlagi tega poglavja se začne leta 2027, in sicer s količino, ki ustreza 130 % količin pravic za prodajo na dražbi za leto 2027, določenih na podlagi skupne količine pravic za Unijo za navedeno leto ter zadevnih deležev in količin pravic za prodajo na dražbi na podlagi odstavkov 3 do 6 tega člena. Dodatnih 30 % količine pravic, ki se prodajo na dražbi, se uporabijo le za predajo pravic na podlagi člena 30e(2), na dražbi pa se lahko prodajo do 31. maja 2028. Dodatnih 30 % količine pravic, se odšteje od količin pravic za prodajo na dražbi za obdobje 2029–2031. Pogoji za dražbe iz tega odstavka se določijo v skladu z odstavkom 7 tega člena in člena 10(4).

Leta 2027 se v rezervi za stabilnost trga na podlagi člena 1a(3) Sklepa (EU) 2015/1814 ustvari 600 milijonov pravic, zajetih s tem poglavjem, kot imetja.

3. 150 milijonov pravic, izdanih na podlagi tega poglavja, se proda na dražbi, vsi prihodki s teh dražb pa se dajo na voljo za Socialni sklad za podnebje, ustanovljen na podlagi Uredbe (EU) 2023/955, do leta 2032.

4. Da bi se skupaj s prihodki od pravic iz odstavka 3 tega člena in člena 10a(8b) te direktive pridobil najvišji znesek v višini 65 000 000 000 EUR, Komisija poskrbi, da se od preostalega števila pravic dodatna količina pravic, zajetih s tem poglavjem, proda na dražbi in se prihodki s teh dražb dajo na voljo za Socialni sklad za podnebje, ustanovljen z Uredbo (EU) 2023/955, do leta 2032.

Komisija zagotovi, da se pravice, predvidene za Socialni sklad za podnebje iz odstavka 3 tega člena in iz tega odstavka, prodajo na dražbi v skladu z načeli in načini iz člena 10(4) ter delegiranimi akti, sprejetimi na podlagi navedenega člena.

Prihodki od prodaje pravic iz odstavka 3 tega člena in tega odstavka na dražbi so zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 in se uporabljajo v skladu s pravili, ki se uporabljajo za Socialni sklad za podnebje.

Letni znesek, dodeljen Socialnemu skladu za podnebje v skladu s členom 10a(8b), odstavkom 3 tega člena in tem odstavkom, ne presega:

(a) za leto 2026: 4 000 000 000 EUR;

(b) za leto 2027: 10 900 000 000 EUR;

- (c) za leto 2028: 10 500 000 000 EUR;
- (d) za leto 2029: 10 300 000 000 EUR;
- (e) za leto 2030: 10 100 000 000 EUR;
- (f) za leto 2031: 9 800 000 000 EUR;
- (g) za leto 2032: 9 400 000 000 EUR.

Kadar se sistem za trgovanje z emisijami, vzpostavljen v skladu s tem poglavjem, na podlagi člena 30k odloži do leta 2028, je najvišji znesek, ki se da na voljo Socialnemu skladu za podnebje v skladu s prvim pododstavkom tega odstavka, 54 600 000 000 EUR. V takem primeru letni zneski, dodeljeni Socialnemu skladu za podnebje, za leti 2026 in 2027 kumulativno ne presegajo 4 000 000 000 EUR, za obdobje od 1. januarja 2028 do 31. decembra 2032 pa zadevni letni znesek ne presega:

- (a) za leto 2028: 11 400 000 000 EUR;
- (b) za leto 2029: 10 300 000 000 EUR;
- (c) za leto 2030: 10 100 000 000 EUR;
- (d) za leto 2031: 9 800 000 000 EUR;
- (e) za leto 2032: 9 000 000 000 EUR.

Kadar se prihodki, pridobljeni s prodajo na dražbi iz odstavka 5 tega člena, določijo kot lastna sredstva v skladu s členom 311, tretji odstavek, PDEU, se člen 10a(8b) te direktive, odstavek 3 tega člena in ta odstavek ne uporabljajo.

5. Države članice skupno količino pravic, zajetih s tem poglavjem, po odštetju količin iz odstavkov 3 in 4 tega člena prodajo na dražbi, skupna količina pa se porazdeli med njih v deležih, ki so enaki deležu povprečnih referenčnih emisij iz člena 4(2) Uredbe (EU) 2018/842 za kategorije virov emisij iz drugega odstavka, točke (b), (c) in (d), Priloge III k tej direktivi, v obdobju 2016–2018 v zadevni državi članici, kot je obsežno preverjeno na podlagi člena 4(3) navedene uredbe.

6. Države članice določijo, kako se bodo porabili prihodki, pridobljeni s prodajo pravic na dražbi iz odstavka 5 tega člena, razen prihodkov, ki so zunanji namenski prejemki v skladu z odstavkom 3a, ali prihodkov, ki se opredelijo kot lastna sredstva v skladu s členom 311, tretji odstavek, PDEU in vključijo v proračun Unije. Države članice uporabijo svoje prihodke ali enakovredne finančne vrednosti teh prihodkov za enega ali več namenov iz člena 10(3) te direktive, pri čemer dajo prednost dejavnostim, ki lahko prispevajo k obravnavi socialnih vidikov trgovanja z emisijami na podlagi tega poglavja, ali za enega ali več naslednjih ukrepov:

- (a) ukrepe, ki naj bi prispevali k razogljičenju ogrevanja in hlajenja stavb ali zmanjšanju potreb stavb po energiji, vključno z vključevanjem energije iz obnovljivih virov, ter povezane ukrepe v skladu s členom 7(11) ter členoma 12 in 20 Direktive 2012/27/EU ter ukrepe za finančno podporo gospodinjstvom z nizkim dohodkom v stavbah z najslabšimi rezultati;
- (b) ukrepe za pospešitev uporabe brezemisijskih vozil ali finančno podporo za uvajanje popolnoma interoperabilne oskrbovalne in polnilne infrastrukture za brezemisijska vozila ali ukrepe za spodbujanje prehoda na javni prevoz in izboljšanje multimodalnosti ali finančno podporo za obravnavanje družbenih vidikov v zvezi z uporabniki prevoza z nizkim in srednjim dohodkom;
- (c) za financiranje svojega socialnega načrta za podnebje v skladu s členom 15 Uredbe (EU) 2023/955;
- (d) za zagotavljanje finančnega nadomestila končnim porabnikom goriv v primerih, ko se takemu dvojnemu štetju emisij ni mogoče izogniti ali kadar so bile pravice predane za emisije, ki niso zajete v tem poglavju, kot je navedeno v členu 30f(5).

Šteje se, da so države članice izpolnile določbe tega odstavka, če so vzpostavile in izvajajo fiskalne politike ali politike finančne podpore ali regulativne politike, pri katerih se uporablja finančna podpora, določena za namene iz prvega pododstavka tega odstavka, in katerih vrednost je enaka prihodkom iz navedenega pododstavka, pridobljenim s prodajo pravic na dražbi iz tega poglavja.

Države članice obvestijo Komisijo o uporabi prihodkov in o ukrepih, sprejetih na podlagi tega odstavka, z navedbo teh informacij v svojih poročilih, ki jih predložijo v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999.

7. Za pravice, izdane na podlagi tega poglavja, se uporablja člen 10(4) in (5).

Člen 30e

Prenos, predaja in ukinitvev pravic

1. Za emisije, regulirane subjekte in pravice, zajete s tem poglavjem, se uporablja člen 12, razen odstavkov 3 in 3a, odstavka 4, drugi in tretji stavek, ter odstavka 5 navedenega člena. V ta namen velja naslednje:

- (a) vsak sklic na emisije se razume kot sklic na emisije, zajete s tem poglavjem;
- (b) vsak sklic na upravljavce naprav se razume kot sklic na regulirane subjekte, zajete s tem poglavjem;
- (c) vsak sklic na pravice se razume kot sklic na pravice, zajete s tem poglavjem.

2. Od 1. januarja 2028 države članice zagotovijo, da regulirani subjekt do 31. maja vsako leto preda količino pravic, zajetih s tem poglavjem, enako skupnim emisijam reguliranega subjekta v predhodnem koledarskem letu, ki ustrezajo količini goriv, sproščenih v porabo v skladu s Prilogo III, in se preverijo na podlagi členov 15 in 30f, ter da se navedene pravice pozneje ukinejo.

3. Do 31. decembra 2030 lahko pristojni organ zadevne države članice z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 tega člena, kadar se za regulirani subjekt s sedežem v zadevni državi članici uporablja nacionalni davek na ogljik, ki velja za leta 2027 do 2030 in zajema dejavnost iz Priloge III, ta regulirani subjekt oprosti obveznosti predaje pravic iz odstavka 2 tega člena za določeno referenčno leto, če:

- (a) zadevna država članica uradno obvesti Komisijo o tem nacionalnem davku na ogljik do 31. decembra 2023, nacionalno pravo, ki določa davčne stopnje, ki se uporabljajo za leta 2027 do 2030, pa je do navedenega datuma že začelo veljati. Zadevna država članica uradno obvesti Komisijo o vseh naknadnih spremembah nacionalnega davka na ogljik;
- (b) je za referenčno leto nacionalni davek na ogljik zadevne države članice, ki ga ta regulirani subjekt dejansko plača, višji od povprečne končne cene na dražbi v sistemu za trgovanje z emisijami, vzpostavljenem na podlagi tega poglavja;
- (c) regulirani subjekt v celoti izpolnjuje obveznosti iz člena 30b o dovoljenjih za emisije toplogrednih plinov in člena 30f o spremljanju emisij, poročanju o njih in njihovem preverjanju;
- (d) zadevna država članica v skladu s točko (g) tega pododstavka in delegiranimi akti, sprejetimi na podlagi člena 10(4), Komisijo do 31. maja leta po referenčnem letu uradno obvesti o uporabi takega izvzetja in ustrezni količini pravic, ki se ukinejo;
- (e) Komisija v treh mesecih od uradnega obvestila iz točke (a) tega pododstavka ali v enem mesecu po uradnem obvestilu za zadevno leto iz točke (d) tega pododstavka ne nasprotuje uporabi odstopanja z utemeljitvijo, da priglašeni ukrep ni v skladu s pogoji iz tega odstavka;

- (f) zadevna država članica ne prodaja na dražbi količine pravic iz člena 30d(5) za določeno referenčno leto, dokler se količina pravic, ki se ukinejo v skladu s tem odstavkom, ne določi v skladu s točko (g) tega pododstavka. Zadevna država članica ne proda nobene dodatne količine pravic na dražbi na podlagi člena 30d(2), prvi pododstavek;
- (g) zadevna država članica ukine količino pravic iz skupne količine pravic, ki naj bi jih prodala na dražbi iz člena 30d(5) za referenčno leto, ki je enaka preverjenim emisijam tega reguliranega subjekta na podlagi tega poglavja za referenčno leto. Kadar je preostala količina pravic, ki bodo prodane na dražbi v referenčnem letu po uporabi točke (f) tega pododstavka, manjša od količine pravic, ki se ukinejo v skladu s tem odstavkom, zadevna država članica zagotovi, da do konca leta po referenčnem letu ukine količino pravic, ki ustreza razliki, ter
- (h) se zadevna država članica ob prvem uradnem obvestilu iz točke (a) tega pododstavka zaveže, da bo za enega ali več ukrepov iz člena 30d(6), prvi pododstavek, uporabila znesek, ki je enak prihodkom, za katere bi se uporabil člen 30d(6), če tega odstopanja ne bi bilo; uporablja se člen 30d(6), drugi in tretji pododstavek, in Komisija zagotovi, da so informacije, prejete na njuni podlagi, v skladu z zavezo, sprejeto na podlagi te točke.

Količina pravic, ki se ukinejo na podlagi prvega pododstavka točke (g) tega odstavka, ne vpliva na zunanje namenske prejemke, določene na podlagi člena 30d(4) te direktive, ali, če je bila določena na podlagi člena 311, tretji odstavek, PDEU, na lastna sredstva proračuna Unije na podlagi Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 (**), iz prihodkov, pridobljenih s prodajo pravic na dražbi v skladu s členom 30d te direktive.

4. Bolnišnicam, ki niso zajete v poglavju III, se lahko zagotovi finančno nadomestilo za stroške, ki so jim bili preneseni zaradi predaje pravic na podlagi tega poglavja. V ta namen se smiselno uporabljajo določbe tega poglavja, ki se uporabljajo za primere dvojnega štetja.

Člen 30f

Spremljanje emisij, poročanje o njih, njihovo preverjanje in akreditacija

1. Za emisije, regulirane subjekte in pravice, zajete s tem poglavjem, se uporabljata člena 14 in 15. V ta namen velja naslednje:

- (a) vsak sklic na emisije se razume kot sklic na emisije, zajete s tem poglavjem;
- (b) vsak sklic na dejavnost, navedeno v Prilogi I, se razume kot sklic na dejavnost iz Priloge III;
- (c) vsak sklic na upravljavce se razume kot sklic na regulirane subjekte, zajete s tem poglavjem;
- (d) vsak sklic na pravice se razume kot sklic na pravice, zajete s tem poglavjem;
- (e) sklic na datum v členu 15 se razume kot sklic na 30. april.

2. Države članice zagotovijo, da vsak regulirani subjekt od leta 2025 za vsako koledarsko leto spremlja emisije, ki ustrezajo količinam goriv, sproščenih v porabo na podlagi Priloge III. Poleg tega zagotovijo, da od leta 2026 vsak regulirani subjekt naslednje leto pristojnemu organu poroča o teh emisijah v skladu z izvedbenimi akti iz člena 14(1).

3. Od 1. januarja 2028 države članice zagotovijo, da vsak regulirani subjekt do 30. aprila vsako leto do leta 2030 poroča o povprečnem deležu stroškov, povezanih s predajo pravic na podlagi tega poglavja, ki so jih prenesli na potrošnike za predhodno leto. Komisija sprejme izvedbene akte v zvezi z zahtevami in predlogami za ta poročila. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22a(2). Komisija oceni predložena poročila in vsako leto poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o svojih ugotovitvah. Kadar Komisija ugotovi, da obstajajo neprimerne prakse v zvezi s prenosom stroškov ogljika, se lahko poročilo, kadar je ustrezno, priložijo zakonodajni predlogi, namenjeni obravnavi takih neustreznih praks.

4. Države članice zagotovijo, da vsak regulirani subjekt, ki ima 1. januarja 2025 dovoljenje v skladu s členom 30b, do 30. aprila 2025 sporoči svoje zgodovinske emisije za leto 2024.

5. Države članice zagotovijo, da so regulirani subjekti sposobni za posamezno vrsto goriva zanesljivo in točno opredeliti in dokumentirati točne količine goriva, ki se sprosti v porabo in uporabi za zgorevanje v sektorjih iz Priloge III ter končno uporabo goriv, ki jih regulirani subjekti sprostijo v porabo. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, da omejijo tveganje dvojnega štetja emisij, zajetih s tem poglavjem, ter emisij, zajetih s poglavjema II in III, in tveganje predaje pravic za emisije, ki niso zajete v tem poglavju.

Komisija sprejme izvedbene akte v zvezi s podrobnimi pravili za preprečevanje dvojnega štetja in predaje pravic za emisije, ki niso zajete v tem poglavju, ter za zagotavljanje finančnega nadomestila končnim porabnikom goriv v primerih, ko se takemu dvojnemu štetju ali predaji ni mogoče izogniti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22a(2). Izračun finančnega nadomestila za končne porabnike goriv temelji na povprečni ceni pravic na dražbah, izvedenih v skladu z delegiranimi akti, sprejetimi na podlagi člena 10(4), v zadevnem letu poročanja.

6. Načela za spremljanje emisij, zajetih s tem poglavjem, in poročanje o njih so določena v delu C Priloge IV.

7. Merila za preverjanje emisij, zajetih s tem poglavjem, so določena v delu C Priloge V.

8. Države članice lahko dovolijo poenostavljene ukrepe spremljanja, poročanja in preverjanja za regulirane subjekte, katerih letne emisije, ki ustrezajo količinam goriv, sproščenih v porabo, so manjše od 1 000 ton ekvivalenta CO₂, v skladu z izvedbenimi akti iz člena 14(1).

Člen 30g

Upravljanje

Za emisije, regulirane subjekte in pravice, zajete s tem poglavjem, se uporabljajo člena 13 in 15a, člen 16(1), (2), (3), (4) in (12) ter členi 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22a, 23 in 29. V ta namen velja naslednje:

- (a) vsak sklic na emisije se razume kot sklic na emisije, zajete s tem poglavjem;
- (b) vsak sklic na upravljavce se razume kot sklic na regulirane subjekte, zajete s tem poglavjem;
- (c) vsak sklic na pravice se razume kot sklic na pravice, zajete s tem poglavjem.

Člen 30h

Ukrepi v primeru pretiranega zvišanja cen

1. Kadar povprečna cena pravic na dražbah, ki se izvajajo v skladu z delegiranimi akti, sprejetimi na podlagi člena 10(4) te direktive, več kot tri zaporedne mesece presega dvakratno povprečno ceno pravic na dražbah za pravice, zajete s tem poglavjem, ki so bile izvedene v šestih predhodnih zaporednih mesecih, se 50 milijonov pravic, zajetih s tem poglavjem, sprosti iz rezerve za stabilnost trga v skladu s členom 1a(7) Sklepa (EU) 2015/1814.

Za leti 2027 in 2028 je izpolnjen pogoj iz prvega pododstavka, kadar je povprečna cena pravic več kot tri zaporedne mesece več kot 1,5-krat višja od povprečne cene pravic v referenčnem obdobju šestih predhodnih zaporednih mesecev.

2. Kadar povprečna cena pravic iz odstavka 1 tega člena v obdobju dveh zaporednih mesecev presega ceno 45 EUR, se 20 milijonov pravic, zajetih s tem poglavjem, sprosti iz rezerve za stabilnost trga v skladu s členom 1a(7) Sklepa (EU) 2015/1814. Uporablja se indeksacija na podlagi evropskega indeksa cen življenjskih potrebščin za leto 2020. Z uporabo mehanizma iz tega odstavka se pravice sprostijo do 31. decembra 2029.

3. Kadar povprečna cena pravic iz odstavka 1 tega člena, presega trikratno povprečno ceno pravic na dražbah za pravice, ki so bile izvedene v šestih predhodnih zaporednih mesecih, se 150 milijonov pravic, zajetih s tem poglavjem, sprostijo iz rezerve za stabilnost trga v skladu s členom 1a(7) Sklepa (EU) 2015/1814.
4. Kadar je pogoj iz odstavka 2 izpolnjen isti dan kot pogoj iz odstavka 1 ali 3, se dodatne pravice sprostijo samo na podlagi odstavka 1 ali 3.
5. Pred 31. decembrom 2029, Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem oceni, ali je bil mehanizem iz odstavka 2 učinkovit in ali bi ga bilo treba ohraniti. Komisija temu poročilu, kadar je ustrezno, priloži zakonodajni predlog Evropskemu parlamentu in Svetu za spremembo te direktive, da se ta mehanizem prilagodi.
6. Kadar je eden ali več pogojev iz odstavkov 1, 2 ali 3 izpolnjen in je povzročil sprostitev pravic, se dodatne pravice na podlagi tega člena ne sprostijo prej kot 12 mesecev po tem.
7. Kadar je v drugi polovici 12-mesečnega obdobja iz odstavka 6 tega člena ponovno izpolnjen pogoj iz odstavka 2 tega člena, Komisija ob pomoči odbora, ustanovljenega s členom 44 Uredbe (EU) 2018/1999, oceni učinkovitost ukrepa in lahko z izvedbenim aktom odloči, da se odstavek 6 tega člena ne uporablja. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 22a(2) te direktive.
8. Kadar je izpolnjen eden ali več pogojev iz odstavka 1, 2 ali 3 in se odstavek 6 ne uporablja, Komisija v *Uradnem listu Evropske unije* nemudoma objavi obvestilo v zvezi z datumom, ko je bil izpolnjen ta ali ti pogoji.
9. Države članice, za katere velja obveznost predložitve načrta popravnih ukrepov v skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2018/842, ustrezno upoštevajo učinke sprostitev dodatnih pravic na podlagi odstavka 2 tega člena v prejšnjih dveh letih, ko razmišljajo o dodatnih ukrepih, ki jih je treba izvesti v skladu s členom 8(1), prvi pododstavek, točka (c), navedene uredbe, da bi izpolnile svoje obveznosti iz navedene uredbe.

Člen 30i

Pregled tega poglavja

Komisija do 1. januarja 2028 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju določb tega poglavja v zvezi z njihovo uspešnostjo, upravljanjem in praktično uporabo, tudi o uporabi pravil na podlagi Sklepa (EU) 2015/1814. Po potrebi skupaj s tem poročilom predloži zakonodajni predlog za spremembo tega poglavja. Komisija do 31. oktobra 2031 oceni izvedljivost vključitve sektorjev, zajetih s Prilogo III k tej direktivi, v EU ETS, ki zajema sektorje iz Priloge I k tej direktivi.

Člen 30j

Postopki za enostransko razširitev dejavnosti iz Priloge III na druge sektorje, za katere ne veljata poglavji II in III

1. Od leta 2027 lahko države članice razširijo dejavnost iz Priloge III na sektorje, ki niso navedeni v navedeni prilogi in pri tem uporabijo trgovanje z emisijami v skladu s tem poglavjem v takih sektorjih ob upoštevanju vseh ustreznih meril, zlasti učinkov na notranji trg, možnih izkrivljanj konkurence, okoljske celovitosti sistema za trgovanje z emisijami, vzpostavljenega na podlagi tega poglavja, in zanesljivosti načrtovanega sistema spremljanja in poročanja pod pogojem, da razširitev dejavnosti iz navedene priloge odobri Komisija.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za dopolnitev te direktive v zvezi z odobritvijo razširitve, kot je navedeno v prvem pododstavku tega odstavka, dovoljenjem za dodelitev dodatnih pravic in pooblastilom drugih držav članic za razširitev dejavnosti iz Priloge III. Komisija lahko pri sprejemanju takih delegiranih aktov razširitev tudi dopolni z dodatnimi pravili, ki urejajo ukrepe za obravnavo morebitnih primerov dvojnega štetja, vključno z dodelitvijo dodatnih pravic za nadomestitev pravic, predanih za uporabo goriv v dejavnostih iz Priloge I. Vsi finančni ukrepi držav članic v korist podjetij v sektorjih in delih sektorjev, ki so izpostavljeni resničnemu tveganju za selitev virov ogljika zaradi znatnih posrednih stroškov, ki nastanejo zato, ker se stroški emisij toplogrednih plinov zaradi enostranske razširitve prenesejo na cene goriva, so v skladu s pravili o državni pomoči in ne povzročajo neupravičenega izkrivljanja konkurence na notranjem trgu.

2. Dodatne pravice, dodeljene na podlagi dovoljenja iz tega člena, se prodajo na dražbi v skladu z zahtevami iz člena 30d. Ne glede na člen 30d(1) do (6) države članice, ki so enostransko razširile dejavnost iz Priloge III v skladu s tem členom, določijo, kako se bodo porabili prihodki, pridobljeni s prodajo teh dodatnih pravic na dražbi.

Člen 30k

Odlog trgovanja z emisijami za stavbe, cestni promet in dodatne sektorje do leta 2028 v primeru izjemno visokih cen energije

1. Komisija do 15. julija 2026 v *Uradnem listu Evropske unije* objavi obvestilo o tem, ali je izpolnjen eden ali oba od naslednjih pogojev:

- (a) povprečna cena plina iz TTF v šestih koledarskih mesecih, ki se končajo 30. junija 2026, je bila višja od povprečne cene plina iz TTF februarja in marca 2022;
- (b) povprečna cena surove nafte Brent za šest koledarskih mesecev, ki se končajo 30. junija 2026, je bila več kot dvakrat višja od povprečne cene surove nafte Brent v predhodnih petih letih. Petletno referenčno obdobje je petletno obdobje, ki se konča pred prvim mesecem obdobja šestih koledarskih mesecev.

2. Kadar je izpolnjen eden ali oba pogoja iz odstavka 1, veljajo naslednja pravila:

- (a) z odstopanjem od člena 30c(1) je prvo leto, za katero se določi skupna količina pravic za Unijo, leto 2028, ter z odstopanjem od člena 30c(3) je prvo leto, za katero se določi skupna količina pravic za Unijo, leto 2029;
- (b) z odstopanjem od člena 30d(1) in (2) se začetek prodaje pravic na dražbi na podlagi tega poglavja preloži na leto 2028;
- (c) z odstopanjem od člena 30d(2) se dodatne količine pravic za prvo leto dražb odštejejo od količin pravic za prodajo na dražbi za obdobje 2030 – 2032, začetni deleži v rezervi za stabilnost trga pa se ustvarijo leta 2028;
- (d) z odstopanjem od člena 30e(2) se rok za začetno predajo pravic preloži na 31. maj 2029 za skupne emisije v letu 2028;
- (e) z odstopanjem od člena 30i se rok, v katerem mora Komisija poročati Evropskemu parlamentu in Svetu, preloži na 1. januar 2029.

(*) Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26).

(**) Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom (UL L 424, 15.12.2020, str. 1).“;

(30) vstavi se naslednje poglavje:

„Poglavje IVb

Znanstveno svetovanje in prepoznavnost financiranja

Člen 30l

Znanstveno svetovanje

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe (v nadaljnjem besedilu: svetovalni odbor), ustanovljen v skladu s členom 10a Uredbe (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta (*), lahko na lastno pobudo zagotavlja znanstveno svetovanje in izdaja poročila v zvezi s to direktivo. Komisija upošteva ustrezne nasvete in poročila svetovalnega odbora, zlasti glede:

- (a) potrebe po dodatnih politikah in ukrepih Unije za zagotovitev skladnosti s cilji iz člena 30(3) te direktive;
- (b) potrebe po dodatnih politikah in ukrepih Unije glede na sporazume o globalnih ukrepih v okviru ICAO za zmanjšanje vpliva letalstva na podnebje ter ambicije in okoljsko celovitost globalnega tržnega ukrepa IMO iz člena 3gg te direktive.

Člen 30m

Informiranje, komuniciranje in obveščanje javnosti

1. Komisija zagotovi prepoznavnost financiranja iz prihodkov EU ETS z dražb iz člena 10a(8) tako, da:
 - (a) zagotovi, da upravičenci do tega financiranja z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor teh sredstev in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju projektov in njihovih rezultatov, ter
 - (b) zagotovi, da prejemniki tega financiranja uporabljajo ustrezno oznako, ki se glasi „(so)financirano iz sistema EU za trgovanje z emisijami (Sklad za inovacije)“, ter emblem Unije in znesek financiranja; kadar uporaba te oznake ni izvedljiva, se Sklad za inovacije omeni v vseh komunikacijskih dejavnostih, vključno z oglasnimi deskami na strateških mestih, ki so vidna javnosti.

Komisija v delegiranem aktu iz člena 10a(8) določi potrebne zahteve za zagotovitev prepoznavnosti financiranja iz Sklada za inovacije, vključno z zahtevo, da se ta sklad omeni.

2. Države članice zagotovijo prepoznavnost financiranja iz prihodkov EU ETS z dražb iz člena 10d, ki ustreza temu, kar je navedeno v odstavku 1, prvi pododstavek, točki (a) in (b), tega člena, vključno z zahtevo, da se Sklad za modernizacijo omeni.
3. Države članice si ob upoštevanju nacionalnih okoliščin prizadevajo zagotoviti prepoznavnost vira financiranja ukrepov ali projektov, financiranih iz prihodkov EU ETS z dražb, za katere določijo uporabo v skladu s členom 3d(4), členom 10(3) in členom 30d(6).

(*) Uredba (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o Evropski agenciji za okolje in Evropskem okoljskem informacijskem in opazovalnem omrežju (UL L 126, 21.5.2009, str. 13).“;

(31) Priloge I, IIb, IV in V k Direktivi 2003/87/ES se spremenijo v skladu s Prilogo I k tej direktivi, prilogi III in IIIa pa se vstavita v Direktivo 2003/87/ES, kot je določeno v Prilogi I k tej direktivi.

Člen 2

Spremembe Sklepa (EU) 2015/1814

Sklep (EU) 2015/1814 se spremeni:

(1) člen 1 se spremeni:

(a) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Komisija skupno število pravic v obtoku vsako leto objavi do 1. junija naslednjega leta. Skupno število pravic v obtoku za dano leto je skupno število pravic, ki so bile izdane v zvezi z napravami in ladjarskimi družbami in niso bile vključene v rezervo v obdobju od 1. januarja 2008, vključno s številom pravic, ki so bile v navedenem obdobju izdane na podlagi člena 13(2) Direktive 2003/87/ES, v različici, ki velja na dan 18. marca 2018, ter pravic do uporabe mednarodnih dobropisov, ki jih naprave uveljavljajo v okviru EU ETS, do 31. decembra danega leta, od katerega se odštejejo skupne tone preverjenih emisij naprav in ladjarskih družb v okviru EU ETS med 1. januarjem 2008 in 31. decembrom istega danega leta in vse pravice, ki so bile ukinjene v skladu s členom 12(4) Direktive 2003/87/ES. Emisije v triletnem obdobju, ki se začne leta 2005 in konča leta 2007, ter pravice, izdane v zvezi s temi emisijami, se ne upoštevajo. Prva objava je najpozneje 15. maja 2017.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek:

„4a. Od leta 2024 izračun skupnega števila pravic v obtoku v katerem koli letu vključuje skupno število pravic, izdanih v zvezi z letalstvom, in skupne tone preverjenih emisij iz letalstva v okviru EU ETS, ne pa tudi emisije iz letov na progah, zajete z izravnavo in izračunane na podlagi člena 12(6) Direktive 2003/87/ES, med 1. januarjem 2024 in 31. decembrom istega danega leta.

Za izračun skupnega števila pravic v obtoku se šteje, da so bile pravice, ki se ukinejo na podlagi člena 3gb Direktive 2003/87/ES, izdane.“;

(c) odstavka 5 in 5a se nadomestita z naslednjim:

„5. Če v katerem koli letu skupno število pravic v obtoku znaša med 833 milijonov in 1 096 milijonov, se število pravic, enako razliki med skupnim številom pravic v obtoku, kakor je določeno v najnovejši objavi iz odstavka 4 tega člena, in 833 milijoni, odšteje od količine pravic, ki jih bodo države članice prodale na dražbi na podlagi člena 10(2) Direktive 2003/87/ES, ter se v obdobju 12 mesecev, ki se začne 1. septembra zadevnega leta, vključi v rezervo. Če je skupno število pravic v obtoku večje kot 1 096 milijonov pravic, je število pravic, ki se odšteje od količine pravic, ki jih bodo države članice prodale na dražbi na podlagi člena 10(2) Direktive 2003/87/ES, ter se v obdobju 12 mesecev, ki se začne 1. septembra zadevnega leta, vključi v rezervo, enako 12 % skupnega števila pravic v obtoku. Z odstopanjem od drugega stavka tega pododstavka se do 31. decembra 2030 odstotek iz navedenega stavka podvoji.

Brez poseganja v skupno število pravic, ki se na podlagi tega odstavka odštejejo do 31. decembra 2030, se pri določanju deležev, ki jih države članice prispevajo k skupnem številu, ne upoštevajo pravice iz člena 10(2), prvi pododstavek, točka (b), Direktive 2003/87/ES.

5a. Razen če v okviru prvega pregleda, izvedenega v skladu s členom 3, ni sklenjeno drugače, od leta 2023 pravice, ki se hranijo v rezervi in presegajo 400 milijonov pravic, niso več veljavne.“;

(d) odstavek 7 se nadomesti z naslednjim:

„7. Če se v katerem koli letu odstavek 6 tega člena ne uporabi in je izpolnjen pogoj iz člena 29a(1) Direktive 2003/87/ES, se iz rezerve sprostijo 75 milijonov pravic in se dodajo količini pravic, ki jih bodo države članice na podlagi člena 10(2) navedene direktive prodale na dražbi. Kadar je v rezervi manj kot 75 milijonov pravic, se na podlagi tega odstavka iz rezerve sprostijo vse pravice. Kadar je pogoj iz člena 29a(1) navedene direktive izpolnjen, se količine, ki se v skladu z navedenim členom sprostijo iz rezerve, enakomerno porazdelijo

med trimesečnim obdobjem, ki se začne najpozneje dva meseca po datumu, ko je bil pogoj iz člena 29a(1) navedene direktive izpolnjen, o čemer Komisija uradno obvesti v skladu s četrtem pododstavkom navedenega odstavka.“;

(2) vstavi se naslednji člen:

„Člen 1a

Delovanje rezerve za stabilnost trga za stavbni sektor, sektor cestnega prometa in dodatne sektorje

1. Pravice, zajete s poglavjem IVa Direktive 2003/87/ES, se vključijo v ločen del rezerve, vzpostavljene na podlagi člena 1 tega sklepa, in sprostijo iz njega v skladu s pravili iz tega člena.
2. Vključevanje pravic v rezervo na podlagi tega člena se izvaja od 1. septembra 2028. Pravice, zajete s poglavjem IVa Direktive 2003/87/ES, se vključijo v rezervo, hranijo v njej in sprostijo iz nje ločeno od pravic, zajetih s členom 1 tega sklepa.
3. Del rezerve iz odstavka 1 tega člena se vzpostavi leta 2027 v skladu s členom 30d(2), drugi pododstavek, Direktive 2003/87/ES. Od 1. januarja 2031 pravice iz navedenega pododstavka, ki se ne sprostijo iz rezerve, prenehajo veljati.
4. Komisija skupno število pravic v obtoku, zajetih s poglavjem IVa Direktive 2003/87/ES, vsako leto objavi do 1. junija naslednjega leta, in sicer ločeno od števila pravic v obtoku na podlagi člena 1(4) tega sklepa. V posameznem letu je skupno število pravic v obtoku na podlagi tega člena skupno število pravic, zajetih z navedenim poglavjem in izdanih v obdobju od 1. januarja 2027, od katerega se odštejejo skupne tone preverjenih emisij, zajetih z navedenim poglavjem, v obdobju od 1. januarja 2027 do 31. decembra istega danega leta ter vse pravice, zajete z navedenim poglavjem, ki so bile ukinjene v skladu s členom 12(4) Direktive 2003/87/ES. Prva objava je najpozneje 1. junija 2028.
5. Če v katerem koli letu skupno število pravic v obtoku, kakor je določeno v najnovejši objavi iz odstavka 4 tega člena, presega 440 milijonov pravic, se 100 milijonov pravic odšteje od količine pravic, zajetih s poglavjem IVa Direktive 2003/87/ES, ki jih bodo države članice prodale na dražbi na podlagi člena 30d navedene direktive, in se v obdobju 12 mesecev, ki se začne 1. septembra zadevnega leta, vključi v rezervo.
6. Če v katerem koli letu skupno število pravic v obtoku znaša manj kot 210 milijonov pravic, se iz rezerve sprostijo 100 milijonov pravic, zajetih s poglavjem IVa Direktive 2003/87/ES, in se doda količini pravic, zajetih z navedenim poglavjem, ki jih bodo države članice prodale na dražbi na podlagi člena 30d navedene direktive. Kadar je v rezervi manj kot 100 milijonov pravic, se na podlagi tega odstavka iz rezerve sprostijo vse pravice.
7. Količine, ki se sprostijo iz rezerve v skladu s členom 30h Direktive 2003/87/ES, se dodajo količini pravic, zajetih s poglavjem IVa navedene direktive, ki jih bodo države članice prodale na dražbi na podlagi člena 30d navedene direktive. Količine, ki se sprostijo iz rezerve, se enakomerno porazdelijo v obdobju treh mesecev, ki se začne najpozneje dva meseca po datumu, ko so bili izpolnjeni pogoji v skladu z njihovo objavo v *Uradnem listu Evropske unije* na podlagi člena 30h(8) Direktive 2003/87/ES.
8. Za pravice, zajete s poglavjem IVa Direktive 2003/87/ES, se uporabljata člen 1(8) in člen 3 tega sklepa.
9. Z odstopanjem od odstavkov 2, 3 in 4 tega člena, kadar je izpolnjen eden ali oba od pogojev iz člena 30k(1) Direktive 2003/87/ES, vključitev pravic v rezervo iz odstavka 2 tega člena se izvaja od 1. septembra 2029, datumi iz odstavkov 3 in 4 tega člena pa se preložijo za eno leto.“;

(3) člen 3 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 3

Pregled

Komisija nadzoruje delovanje rezerve in na podlagi člena 10(5) Direktive 2003/87/ES pripravi poročilo. Navedeno poročilo bi moralo obravnavati ustrezne učinke na konkurenčnost, zlasti v industrijskem sektorju, vključno s kazalniki BDP, zaposlovanja in naložb. Komisija v treh letih po začetku delovanja rezerve in nato vsakih pet let na podlagi analize ustreznega delovanja evropskega trga ogljika pregleda rezervo ter Evropskemu parlamentu in Svetu po potrebi predloži zakonodajni predlog. Pri vsakem pregledu posebno pozornost nameni odstotku za določitev števila pravic, ki se vključijo v rezervo na podlagi člena 1(5) tega sklepa, numerični vrednosti zgornje meje za skupno število pravic v obtoku, tudi z namenom morebitne prilagoditve te zgornje meje v skladu z linearnim faktorjem iz člena 9 Direktive 2003/87/ES, in število pravic, ki naj bi se sprostile iz rezerve, na podlagi člena 1(6) ali (7) tega sklepa. Pri pregledu Komisija preuči tudi vpliv rezerve na rast, delovna mesta, industrijsko konkurenčnost Unije in tveganje za selitev virov ogljika.“

Člen 3

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členom 1 te direktive, do 31. decembra 2023. Države članice te predpise uporabljajo od 1. januarja 2024.

Države članice pa do 30. junija 2024 uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev z naslednjimi členi:

- (a) členom 1, točka 3, točke (ae) do (ai) te direktive;
- (b) členom 1, točka 29, te direktive, razen člena 30f(4) Direktive 2003/87/ES, kakor je bil vstavljen z navedeno točko, ter
- (c) členom 1, točka 31, te direktive v zvezi s prilogama III in IIIa k Direktivi 2003/87/ES, kakor sta bili vstavljeni z navedeno točko.

Države članice Komisijo takoj obvestijo o predpisih, sprejetih v skladu s prvim in drugim pododstavkom.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedila temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 4

Prehodne določbe

Države članice pri izpolnjevanju obveznosti iz člena 3(1) te direktive zagotovijo, da se njihova nacionalna zakonodaja za prenos člena 3, točka (u), člena 10a(3) in (4), člena 10c(7) in Priloge I, točki 1 in 3, k različici Direktive 2003/87/ES, ki se uporablja 4. junija 2023, še naprej uporablja do 31. decembra 2025. Z odstopanjem od člena 3(1), prvi pododstavek, zadnji stavek, uporabljajo svoje nacionalne ukrepe za prenos sprememb navedenih določb od 1. januarja 2026.

Člen 5

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 2 se uporablja od 1. januarja 2024.

Člen 6

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 10. maja 2023

Za Evropski parlament
predsednica
R. METSOLA

Za Svet
predsednica
J. ROSWALL

PRILOGA

(1) Priloga I k Direktivi 2003/87/ES se spremeni:

(a) točka 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Naprave ali deli naprav, ki se uporabljajo za raziskave, razvoj in preskušanje novih izdelkov in postopkov, niso zajete v tej direktivi. Naprave, v katerih emisije iz zgorevanja biomase, ki izpolnjuje merila iz člena 14, v predhodnem ustreznem petletnem obdobju iz člena 11(1), drugi pododstavek, povprečno prispevajo k več kot 95 % skupnih povprečnih emisij toplogrednih plinov, niso zajete v tej direktivi.“;

(b) točka 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Ko se izračuna skupna nazivna vhodna toplotna moč neke naprave, da se odloči o njeni vključitvi v EU ETS, se sešteje nazivna vhodna toplotna moč vseh tehničnih enot, iz katerih je sestavljena naprava, v katerih izgorevajo goriva. Te enote so lahko med drugim vse vrste kotlov, gorilnikov, turbin, grelnikov, industrijskih peči, sežigalnic, žgalnih peči, peči, sušilnih naprav, motorjev, gorivnih celic, enot CLC (chemical looping combustion units), bakel in toplotnega ali katalitičnega naknadnega zgorevanja. Za namen tega izračuna se ne upoštevajo enote, ki imajo nazivno vhodno toplotno moč pod 3 MW.“;

(c) preglednica se spremeni:

(i) prva vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Izgorevanje goriv v napravah s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW (razen v napravah za sežiganje nevarnih ali komunalnih odpadkov) Od 1. januarja 2024 zgorevanje goriv v napravah za sežiganje komunalnih odpadkov s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW za namene členov 14 in 15.	Ogljikov dioksid“
---	-------------------

(ii) druga vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Rafiniranje olja, pri katerem obratujejo kurilne enote s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW	Ogljikov dioksid“
--	-------------------

(iii) peta vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Proizvodnja železa ali jekla (primarno ali sekundarno taljenje), vključno z neprekinjenim litjem, z zmogljivostjo nad 2,5 tone na uro	Ogljikov dioksid“
--	-------------------

(iv) sedma vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Proizvodnja primarnega aluminija ali glinice	Ogljikov dioksid in perfluorirani ogljikovodiki“
---	--

(v) petnajsta vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Sušenje ali žganje mavca ali proizvodnja mavčnih plošč in drugih mavčnih proizvodov, katerih proizvodna zmogljivost žgane sadre ali posušene sekundarne sadre presega skupno 20 ton na dan	Ogljikov dioksid“
---	-------------------

(vi) osemnajsta vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Proizvodnja industrijskega oglja, ki vključuje karbonizacijo organskih snovi, kot so olja, katrani ter ostanki krekinga in destilacije, katerih proizvodna zmogljivost presega 50 ton na dan	Ogljikov dioksid“
---	-------------------

(vii) štiriindvajseta vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Proizvodnja vodika (H ₂) in sinteznega plina s proizvodno zmogljivostjo nad 5 ton na dan	Ogljikov dioksid“
---	-------------------

(viii) sedemindvajseta vrstica se nadomesti z naslednjim:

„Prenos toplogrednih plinov za geološko shranjevanje na kraju shranjevanja, ki ga dovoljuje Direktiva 2009/31/ES, razen tistih emisij, ki jih zajema druga dejavnost na podlagi te direktive	Ogljikov dioksid“
--	-------------------

(ix) za zadnjo novo vrstico se doda naslednja vrstica, vmes pa je ločnica:

„Pomorski promet Dejavnosti pomorskega prometa iz Uredbe (EU) 2015/757, razen dejavnosti pomorskega prometa iz člena 2(1a) in, do 31. decembra 2026, člena 2(1b) navedene uredbe	Ogljikov dioksid od 1. januarja 2026 metan in dušikov oksid“
---	---

(2) Priloga IIb k Direktivi 2003/87/ES se nadomesti z naslednjim:

„PRILOGA IIb

Del A

PORAZDELITEV FINANČNIH SREDSTEV IZ SKLADA ZA MODERNIZACIJO V SKLADU S ČLENOM 10(1), TRETJI PODODSTAVEK

	Delež
Bolgarija	5,84 %
Češka	15,59 %
Estonija	2,78 %
Hrvaška	3,14 %
Latvija	1,44 %
Litva	2,57 %
Madžarska	7,12 %
Poljska	43,41 %
Romunija	11,98 %
Slovaška	6,13 %

Del B

RAZDELITEV SREDSTEV IZ SKLADA ZA MODERNIZACIJO V SKLADU S ČLENOM 10(1), ČETRTE PODODSTAVEK

	Delež
Bolgarija	4,9 %
Češka	12,6 %
Estonija	2,1 %
Grčija	10,1 %
Hrvaška	2,3 %
Latvija	1,0 %
Litva	1,9 %
Madžarska	5,8 %
Poljska	34,2 %
Portugalska	8,6 %
Romunija	9,7 %
Slovaška	4,8 %
Slovenija	2,0 % ^a

(3) naslednji prilogi se vstavita kot prilogi III in IIIa k Direktivi 2003/87/ES:

„PRILOGA III

DEJAVNOST IZ POGLAVJA IVa

Dejavnost	Toplogredni plini
<p>Sprostitev za porabo goriv, ki se uporabljajo za izgorevanje v stavbnem sektorju, sektorju cestnega prometa in dodatnih sektorjih. Ta dejavnost ne vključuje:</p> <p>(a) sprostitev za porabo goriv, ki se uporabljajo v dejavnostih iz Priloge I, razen če se uporabljajo za izgorevanje v dejavnostih prevoza toplogrednih plinov za geološko shranjevanje, kot je določeno v preglednici, vrstica sedemindvajset, navedene priloge ali če se uporabljajo za zgorevanje v napravah, izključenih v skladu s členom 27a;</p> <p>(b) sprostitev za porabo goriv, za katera je faktor emisije enak nič;</p> <p>(c) sprostitev za porabo nevarnih ali komunalnih odpadkov, ki se uporabljajo kot gorivo.</p> <p>Sektor stavb in sektor cestnega prometa ustrezata naslednjim virom emisij, opredeljenim v Smernicah IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006, s potrebnimi spremembami teh opredelitev:</p> <p>(a) sproizvodnja toplote in električne energije (oznaka kategorije vira 1A1a ii) in toplotne naprave (oznaka kategorije vira 1A1a iii), če proizvajajo toploto za kategorije na podlagi točk (c) in (d) tega odstavka, neposredno ali prek omrežij za daljinsko ogrevanje;</p>	Ogljikov dioksid
<p>(b) cestni promet (oznaka kategorije vira 1A3b), razen uporabe kmetijskih vozil na asfaltiranih cestah;</p> <p>(c) komercialni/institucionalni (oznaka kategorije vira 1A4a);</p> <p>(d) stanovanjski (oznaka kategorije vira 1A4b).</p>	

Dejavnost	Toplogredni plini
Dodatni sektorji ustrezajo naslednjim virom emisij, opredeljenim v Smernicah IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006: (a) energetske dejavnosti (oznaka kategorije vira 1A1), razen kategorij, opredeljenih v drugem odstavku, točka (a), te priloge; (b) predelovalne dejavnosti in gradbeništvo (oznaka kategorije vira 1A2).	

PRILOGA IIIa

PRILAGODITEV LINEARNEGA FAKTORJA ZMANJŠANJA V SKLADU S ČLENOM 30c(2)

- Če so povprečne emisije, sporočene v skladu s poglavjem IVa za leta 2024 do 2026, za več kot 2 % višje v primerjavi z vrednostjo količine za leto 2025, opredeljene v skladu s členom 30c(1), in če te razlike niso posledica manj kot 5-odstotne razlike med emisijami, sporočenimi v skladu s poglavjem IVa, in evidenčnimi podatki za leto 2025 o emisijah toplogrednih plinov iz kategorij virov UNFCCC za sektorje iz poglavja IVa, se linearni faktor zmanjšanja izračuna s prilagoditvijo linearnega faktorja zmanjšanja iz člena 30c(1).

- Prilagojeni linearni faktor zmanjšanja v skladu s točko 1 se določi na naslednji način:

$LRF_{ADJ} = 100\% \cdot [MRV_{[2024-2026]} - (ESR_{[2024]} - 6 \cdot LRF_{[2024]} \cdot ESR_{[2024]})] / (5 \cdot MRV_{[2024-2026]})$, kjer je:

LRF_{ADJ} je prilagojeni linearni faktor zmanjšanja;

$MRV_{[2024-2026]}$ je povprečje preverjenih emisij v skladu s poglavjem IVa za leta 2024 do 2026;

$ESR_{[2024]}$ je vrednost emisij iz leta 2024, opredeljena v skladu s členom 30c(1) za sektorje iz poglavja IVa;

$LRF_{[2024]}$ je linearni faktor zmanjšanja iz člena 30c(1).;“;

- Priloga IV k Direktivi 2003/87/ES se spremeni:

- v delu A se oddelek „Izračun“ spremeni:

- v tretjem odstavku se zadnji stavek „Faktor emisije za biomaso je nič.“ nadomesti z naslednjim:

„Faktor emisije za biomaso, ki izpolnjuje trajnostna merila in merila za prihranke emisij toplogrednih plinov za uporabo biomase, določen z Direktivo (EU) 2018/2001, z vsemi potrebnimi prilagoditvami za uporabo na podlagi te direktive, kot je določeno v izvedbenih aktih iz člena 14 te direktive, je nič.“;

- peti odstavek se nadomesti z naslednjim:

„Uporabijo se privzeti faktorji oksidacije, razviti na podlagi Direktive 2010/75/EU, razen če upravljavec lahko dokaže, da so faktorji, specifični za dejavnost, bolj točni.“;

- v delu B, oddelek „Spremljanje emisij ogljikovega dioksida“, četrti odstavek, se zadnji stavek „Faktor emisije za biomaso je nič.“ nadomesti z naslednjim:

„Faktor emisije za biomaso, ki izpolnjuje trajnostna merila in merila za prihranke emisij toplogrednih plinov za uporabo biomase, določen z Direktivo (EU) 2018/2001, z vsemi potrebnimi prilagoditvami za uporabo na podlagi te direktive, kot je določeno v izvedbenih aktih iz člena 14 te direktive, je nič.“;

(c) doda se naslednji del:

„DEL C

Spremljanje in poročanje o emisijah, ki ustrezajo dejavnosti iz Priloge III

Spremljanje emisij

Emisije se spremljajo na podlagi izračuna.

Izračun

Emisije se izračunajo z naslednjo formulo:

Gorivo, sproščeno za porabo × faktor emisije

Gorivo, sproščeno za porabo, vključuje količino goriva, sproščenega za porabo reguliranega subjekta.

Uporabijo se privzeti faktorji emisije IPCC iz Smernic za popis IPCC 2006 ali naknadnih dopolnil teh smernic, razen če so faktorji emisije, posebni za gorivo, ki jih identificirajo neodvisno akreditirani laboratoriji, ki uporabljajo analitične metode, natančnejši.

Za vsak regulirani subjekt in vsako gorivo se opravi ločen izračun.

Poročanje o emisijah

Vsak regulirani subjekt v svoje poročilo vključi naslednje informacije:

A. Podatki za identifikacijo reguliranega subjekta, ki vključujejo:

- naziv reguliranega subjekta;
- njegov naslov, skupaj s poštno številko in državo;
- vrsto goriv, ki jih sprošča v porabo, in dejavnosti, s katerimi sprošča goriva v porabo, vključno z uporabljenimi tehnologijami;
- naslov, številke telefona in telefaksa ter naslov elektronske pošte kontaktne osebe ter
- ime lastnika reguliranega subjekta in vsakega matičnega podjetja.

B. Za vsako vrsto goriva, sproščenega za porabo ter ki se uporablja za izogorevanje v sektorjih iz Priloge III, za katero se izračunajo emisije:

- količina goriva, sproščenega za porabo;
- faktorji emisije;
- skupne emisije;
- končne uporabe goriva, sproščenega za porabo, in ter
- faktor negotovosti.

Države članice sprejmejo ukrepe za usklajevanje zahtev za poročanje z vsemi obstoječimi zahtevami za poročanje, da so podjetja čim manj obremenjena s poročanjem.“;

(5) v Prilogi V k Direktivi 2003/87/ES se doda naslednji del:

„DEL C

Preverjanje emisij, ki ustrezajo dejavnosti iz Priloge III

Splošna načela

1. Emisije, ki ustrezajo dejavnosti iz Priloge III, se preverjajo.
2. Postopek preverjanja vključuje preučitev poročila na podlagi člena 14(3) in spremljanja v predhodnem letu. Obravnava zanesljivost, verodostojnost in točnost sistemov spremljanja ter sporočenih podatkov in informacij o emisijah, in zlasti:
 - (a) sporočena goriva, sproščena za porabo, in z njimi povezanih izračunov;

- (b) izbiro in uporabo faktorjev emisije;
 - (c) izračunov, s katerimi so se določile skupne emisije.
3. Sporočene emisije se lahko potrdijo le, če zanesljivi in verodostojni podatki in informacije dopuščajo določitev emisij z visoko stopnjo gotovosti. Za visoko stopnjo gotovosti mora regulirani subjekt dokazati, da:
- (a) v sporočenih podatkih ni neskladij;
 - (b) so bili podatki zbrani v skladu z veljavnimi znanstvenimi standardi, ter
 - (c) so ustrezne evidence reguliranega subjekta popolne in skladne.
4. Preveritelju se omogoči dostop do vseh lokacij in informacij, povezanih s predmetom preverjanja.
5. Preveritelj upošteva, ali je regulirani subjekt registriran v sistemu Unije za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS).

Metodologija

Strateška analiza

6. Preverjanje temelji na strateški analizi vseh količin goriv, ki jih regulirani subjekt sprosti za porabo. To pomeni, da mora preveritelj imeti pregled nad vsemi dejavnostmi, s katerimi regulirani subjekt sprošča goriva v porabo, in njihovim pomenom za emisije.

Analiza procesov

7. Preverjanje predloženih podatkov in informacij se, kadar je to primerno, opravi na lokaciji reguliranega subjekta. Preveritelj s kontrolami na kraju samem določi zanesljivost sporočenih podatkov in informacij.

Analiza tveganja

8. Preveritelj predloži vsa sredstva, s katerimi regulirani subjekt sprosti goriva za porabo, na oceno zanesljivosti podatkov o skupnih emisijah reguliranega subjekta.
9. Na podlagi te analize preveritelj izrecno določi vse elemente, ki predstavljajo veliko tveganje napake, ter druge vidike postopka spremljanja in poročanja, ki bi lahko prispevali k napakam pri določanju skupnih emisij. To vključuje zlasti izračune, potrebne za določitev ravni emisij iz posameznih virov. Posebno pozornost je treba posvetiti elementom, ki predstavljajo veliko tveganje napake, in zgoraj navedenim vidikom postopka spremljanja.
10. Preveritelj upošteva vse učinkovite metode nadzora tveganja, ki jih uporablja regulirani subjekt, da bi čim bolj zmanjšal stopnjo negotovosti.

Poročilo

11. Preveritelj pripravi poročilo o postopku potrjevanja in navede, ali je poročilo na podlagi člena 14(3) zadovoljivo. V tem poročilu morajo biti navedene vse zadeve, pomembne za opravljeno delo. Izjava, da je poročilo na podlagi člena 14(3) zadovoljivo, se lahko poda, če navedene skupne emisije po mnenju preveritelja niso pomembno netočne.

Minimalna zahteva za usposobljenost preveritelja

12. Preveritelj je neodvisen od reguliranega subjekta, svoje dejavnosti izvaja profesionalno in objektivno ter razume:
- (a) določbe te direktive ter ustrezne standarde in navodila, ki jih sprejme Komisija na podlagi člena 14(1);

- (b) zakonodajne, regulatorne in upravne zahteve, pomembne za dejavnosti, ki se preverjajo, ter
 - (c) pridobivanje vseh informacij, povezanih z vsemi sredstvi, s katerimi regulirani subjekt sprosti goriva za porabo, zlasti v zvezi z zbiranjem, merjenjem, izračunavanjem in poročanjem podatkov.“.
-